MAHARAJA GANGA SINGH UNIVERSITY, BIKANER

Learning Outcome-based Curriculum Frame Work (LOCF) for

Master of Arts (M.A.)

Subject: Punjabi

ਵਿਸ਼ਾ: ਪੰਜਾਬੀ

Choice Based Credit System (CBCS)

Syllabus

(For Regular, EX & NC)

M.A. SEM.- I & II (2025-26)

M.A. SEM.- III & IV (2026-27)

Disclaimer:

The CBCS syllabus has been approved by the Academic Council and Board of Management. Any query may kindly be addressed to the concerned Faculty.

Convener, BOS Punjabi
M.G.S.U., Bikaner (Raj.)

Index

SR	Item/ Code	Page No.
1	Introduction	03
2	Vision of M.A. Punjabi Course	03
3	Objectives of M.A. Punjabi Course	03
4	Programme Outcomes (PO)	04
5	Programme Specific Outcomes (PSOs)	05
6	Learning Outcomes-based Curriculum Framework (LOCF)	05
7	Structure Of M.A. Punjabi Programme	05
8	Semester Vise Details Of Programme	06
9	Pattern of Examination	10
10	PUNJ6.5AECT101/ Punjabi Bhasha, Sahit Ate Sabhiyachar	12
11	PUNJ6.5DCCT102/ Punjabi Sahit Da Itihas (Mudh to 1850 tak)	14
12	PUNJ6.5DCCT103/ Gurmati Ate Sufi Kavi	16
13	PUNJ6.5DCCT104/ Bharti Ate Unani Sahit Sidhant	18
14	PUNJ6.5DCCT105/ Punjabi Novel Da Adhiyan	20
15	PUNJ6.5VACT201/ Human and National Values	22
16	PUNJ6.5DCCT202/ Punjabi Sahit Da Itihas (1851 Ton Hun Tak)	24
17	PUNJ6.5DCCT203/ Punjabi Kissa Kavi Ate Bir Kavi	26
18	PUNJ6.5DCCT204/ Punjabi Te Pachhmi Sahit Sidhant Ate Punjabi Alochana	28
19	PUNJ6.5DCCT205/ Sabhiyachar Ate Punjabi Sabhiyachar	30
20	PUNJ6.5SDCT301 / (A) Basic Communication Skills	32
21	PUNJ6.5SDCT301 / (B) Basic Computer Course	34
22	PUNJ6.5SDCT301 / (C) Seminar + Academic Writing	35
23	PUNJ6.5DCCT302/ Adhunik Punjabi Kavita (1960 tak)	36
24	PUNJ6.5DCCT303/ Bhasha Vigyan Ate Punjabi Bhasha	38
25	PUNJ6.5DSET304(A)/ Punjabi Natak Ate Ikangi Da Adhiyan	40
26	PUNJ6.5DSET304 (B)/ Adhunik Punjabi Vartak	42
27	PUNJ6.5DSET305(A)/ Nari Punjabi Sahit	44
28	PUNJ6.5DSET305(B)/ Punjabi Vich Anuvadit Hindi Sahit	46
29	PUNJ6.5DSET305(C)/ Khoj Vidhi	48
30	PUNJ6.5AECT401/ General Health and Hygiene	50
31	PUNJ6.5DCCT402/ Adhunik Punjabi Kavita (1961 Ton Hun Tak)	53
32	PUNJ6.5DCCT403/ Lokdhara Ate Punjabi Lokdhara	55
33	PUNJ6.5DSET404(A)/ Punjabi Bhasha Vigyan Ate Gurmukhi Lipi	57
34	PUNJ6.5DSET404(B)/ Punjabi Kahani Da Adhiyan	59
35	PUNJ6.5DSET405(A)/ Parvasi Punjabi Sahit	61
36	PUNJ6.5DSET405(B)/ Pakistani Punjabi Sahit	63
37	PUNJ6.5DSET405(C)/ Punjab Di Naik Parampara	65
38	PUNJ6.5DSET405(D)/ Dissertation/ Project Report (Only for Regular Student's)	67

Convener, BOS Punjabi
M.G.S.U., Bikaner (Raj.)

ਜਾਣ-ਪਛਾਣ /Introduction:-

ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਰੋਏ ਸਮਾਜ ਜਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਵਿਚ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉੱਚ ਵਿੱਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਲ਼ੇ-ਦੁਆਲੇ, ਸਮਾਜ, ਦੇਸ਼, ਕੌਮ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤ ਨੂੰ ਸਮਝਣ, ਸੰਭਾਲਣ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਬਿਹਤਰੀ ਲਈ ਕਾਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਉੱਚ ਵਿੱਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਆਪਣੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਚੰਗੇ ਨਾਗਰਿਕ, ਬਿਹਤਰ ਇਨਸਾਨ ਅਤੇ ਮਾਨਵੀ-ਮੁੱਲਾਂ ਦੇ ਧਾਰਨੀ ਮਨੁੱਖਾਂ ਵਜੋਂ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰੀ ਤਕਨੀਕਾਂ/ ਟੂਲਜ਼/ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਮੁਹਾਰਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਰਾਜਸਥਾਨ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਮਹਾਰਾਜਾ ਗੰਗਾ ਸਿੰਘ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਬੀਕਾਨੇਰ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ **07** ਜੂਨ **2003** ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਸਟੇਟ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਕਾਦਮਿਕ ਉੱਤਮਤਾ, ਖੋਜ ਯੋਗਦਾਨ ਅਤੇ ਸੰਪੂਰਨ ਵਿਕਾਸ ਪ੍ਰਤੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਇਸ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਮੁੱਖ ਪਛਾਣ ਹੈ। ਇਹ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਰਟਸ, ਸਾਇੰਸ, ਕਾਮਰਸ, ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ, ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਸਮੇਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅੰਡਰ-ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ, ਪੋਸਟ-ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਅਤੇ ਡਾਕਟੋਰਲ ਕੋਰਸਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਵਿਭਾਗਾਂ ਅਤੇ ਐਫ਼ੀਲੀਏਟਿਡ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਚਾਲਿਤ ਹਨ। ਇਹ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੀ ਇੱਕੋ-ਇੱਕ ਸਟੇਟ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਸ਼ਾ ਯੂ.ਜੀ., ਪੀ.ਜੀ., ਬੀ.ਐੱਡ ਅਤੇ ਪੀਐਚ.ਡੀ. ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸੰਚਾਲਿਤ ਹੈ। ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੇ **NEP 2020** ਵਿੱਚ ਕਲਪਿਤ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਸੁਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪੜਾਅਵਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਰਨ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ **NEP-2020** ਦੇ ਸਾਰੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬੋਰਡਾਂ ਆਫ਼ ਸਟੱਡੀਜ਼ ਅਤੇ ਫੈਕਲਟੀਜ਼ ਦੇ ਮਾਹਿਰਾਂ ਨੇ ਹਰੇਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਹੈ।

ਐੱਮ.ਏ. ਪੰਜਾਬੀ ਕੋਰਸ ਦਾ ਵਿਜ਼ਨ / Vision of M.A. Punjabi Course:-

ਐੱਮ.ਏ. ਪੰਜਾਬੀ ਕੋਰਸ ਦਾ ਵਿਜ਼ਨ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅੰਦਰ ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵ-ਵਿਆਪੀ ਗਿਆਨ ਦੇ ਵਿਸਥਾਰ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਸਭਿਆਚਾਰ, ਆਲੋਚਨਾ, ਵਾਰਤਕ ਅਤੇ ਕਾਵਿ-ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਸੰਬੰਧੀ ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਖੋਜ ਦੁਆਰਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਿਕ ਸੋਚ ਅਤੇ ਸੁਹਜ ਸੁਭਾਅ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਐੱਮ.ਏ. ਪੰਜਾਬੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ /Objectives of M.A. Punjabi Course:-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਨਸਿਕ, ਬੌਧਿਕ ਤੇ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਸਥਿਰਤਾ ਅਤੇ ਸੰਤੁਲਨ, ਆਲੋਚਨਾਤਮਿਕ ਸੋਚ, ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਕੇਂਦਰਿਤ ਹੁਨਰ ਹਾਸਲ ਕਰਵਾਉਣਾ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਭਰ ਸਿੱਖਦੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਹੈ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਫਲ ਭਵਿੱਖ (ਕੈਰੀਅਰ) ਲਈ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਚੰਗੇ ਇਨਸਾਨ ਬਣਨ ਲਈ ਯੋਗ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨਾ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਨੈਤਿਕਤਾ ਅਤੇ ਅਭਿਆਸਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣੂ ਕਰਾਉਣਾ।
- ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਾਂ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਸਿੱਖਣ, ਨਵੀਨਤਾ ਦੇਣ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਨਵੇਂ ਗਿਆਨ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਵਿਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਕੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਸਵੈ-ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨਾ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅੰਦਰ ਮਨੁੱਖੀ ਵਿਵਹਾਰ ਦੀ ਸਮਝ ਅਤੇ ਬਹੁ-ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਸਮਾਯੋਜਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਸੰਚਾਰ ਹੁਨਰ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਹਿਤਕ ਵਿਦਵਤਾ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਾ।
- ਸਾਹਿਤਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਰੂਪਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਅਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਦੀ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾਤਮਿਕ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਤਿੱਖਾ ਕਰਨਾ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਉੱਚ ਅਧਿਐਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਤਾਂ ਕਿ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਐੱਮ.ਫ਼ਿਲ ਅਤੇ ਪੀਐੱਚ.ਡੀ. ਵਰਗੀਆਂ ਉੱਚ-ਵਿੱਦਿਅਕ ਬੁਲੰਦੀਆਂ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਵੱਲ ਜਾਗਰੂਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕਰਕੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ।

Convener, BOS Punjabi
M.G.S.U., Bikaner (Raj.)

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ / Programme Outcomes (PO) :-

ਆਰਟਸ ਫੈਕਲਟੀ ਵਿੱਚ ਮਾਸਟਰਜ਼ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ:-

	ਵਰਣਨ
PO-1	**ਵਿਸ਼ਾਗਤ ਗਿਆਨ (Discipline Knowledge):** ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ ਵਿਸ਼ੇ ਬਾਰੇ ਵਿਆਪਕ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਇਤਿਹਾਸਕ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਰੂਪਗਤ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਾਰਾਵਾਂ / ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਬਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।
PO-2	**ਸੰਚਾਰ ਯੋਗਤਾ (Communication Skill):** ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ ਨੂੰ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਅਤੇ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿਕਸਤ ਕਰ ਲਵੇਗਾ। ਸੰਚਾਰ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਢੁਕਵੇਂ ਮਾਧਿਆਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪੂਰੇ ਆਤਮਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਸਾਂਝੇ ਕਰਨ ਯੋਗ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਹ ਜਟਿਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸੌਖੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ, ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਲਿਖਣ ਯੋਗ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।
PO-3	**ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਸੋਚ (Critical Thinking):** ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਆਲੋਚਨਾਤਮਿਕ ਅਤੇ ਤਰਕਪੂਰਨ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੜਚੋਲਣਾ ਯੋਗ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਪ੍ਰਾਪਤ ਤੱਥਾਂ, ਤਰਕਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸੰਤੁਲਿਤ ਧਾਰਨਾ ਬਣਾਉਣ ਯੋਗ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ। ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਅਮਲਾਂ ਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਵਿਗਿਆਨਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪਰਖ-ਪੜਚੋਲ ਕਰਕੇ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ। ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ ਦੀਆਂ ਆਲੋਚਨਾਤਮਿਕ ਵਿਧੀਆਂ / ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜ ਕੇ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਸਾਰਥਕ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਬਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।
PO-4	**ਚਿੰਤਨਸ਼ੀਲ ਸੋਚ (Reflective Thinking):** ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪੱਧਰ ਤੇ ਵਧੇਰੇ ਜਾਗਰੂਕ ਅਤੇ ਚਿੰਤਨਸ਼ੀਲ ਸੰਵੇਦਨਾ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰ ਲਵੇਗਾ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਮਸਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੀ, ਕਦੋਂ, ਕਿਵੇਂ, ਕਿਉਂ ਆਦਿ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਸੋਚ ਵਿਕਸਤ ਕਰ ਸਕੇਗਾ। ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿਚ ਵਾਪਰ ਰਹੇ ਵਰਤਾਰਿਆਂ ਦਾ ਚਿੰਤਨ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਸਥਾਨਿਕ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵੀ ਮਸਲਿਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਨਿਰਪੱਖ ਸਮਝ ਵਿਕਸਤ ਕਰ ਸਕੇਗਾ।
PO-5	**ਖੋਜ ਯੋਗਤਾ (Research Skills):** ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਵਾਂ ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਜਿਗਿਆਸਾ ਨਾਲ ਓਤਪ੍ਰੋਤ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਹ ਢੁਕਵੇਂ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਣ, ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਸਮਝਣ, ਉਸ ਪਿਛਲੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਅਤੇ ਨਤੀਜਾ ਮੁਖੀ ਸੋਚ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਬਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਖੋਜ ਸਬੰਧੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਉਣ, ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਹਾਰਕ ਰੂਪ ਦੇਣ, ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਨ, ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਢੁਕਵੀਂ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।
PO-6	**ਡਿਜੀਟਲ ਸਾਖਰਤਾ (Digital Literacy):** ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿੱਖਣ ਦੀਆਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿਚ ਆਈ ਸੀ ਟੀ (ICT) ਦੀ ਢੁਕਵੀਂ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਬਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਵੱਖ ਵੱਖ ਡਿਜੀਟਲ ਸਾਧਨਾਂ ਅਤੇ ਸਾਫ਼ਟਵੇਅਰਾਂ ਦੀ ਯੋਗ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਿਚ ਮਾਹਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।
PO-7	**ਸਵੈ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਤ ਸਿੱਖਿਆ (Self-directed Learning):** ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੁਤੰਤਰ ਰੂਪ ਵਿਚ ਅਧਿਐਨ/ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਅਧਿਐਨ ਖੇਤਰ ਅਧਿਐਨ ਸਮਗਰੀ, ਅਧਿਐਨ ਵਿਧੀ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ, ਉਸ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।
PO-8	**ਬਹੁ-ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਸਮਝ (Multicultural Competence):** ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੱਭਿਆਚਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਹ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਭਾਰਤੀ ਬਲਕਿ ਬਹੁ-ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਨੂੰ ਸੰਵੇਦਨਾ ਨਾਲ ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਪੜਚੋਲਣਾ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ।
PO-9	**ਨੈਤਿਕ ਅਤੇ ਸਦਾਚਾਰਕ ਜਾਗਰੂਕਤਾ (Moral and Ethical Awareness):** ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨੈਤਿਕ ਅਤੇ ਸਦਾਚਾਰਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦਾ ਧਾਰਨੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੈਤਿਕ ਮੁੱਲਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਬਹੁਅਯਾਮੀ ਨਜ਼ਰੀਆ ਵਿਕਸਤ ਕਰ ਲਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸੱਚ ਤੇ ਪਹਿਰਾ ਦਿੰਦਾ ਹੋਇਆ ਅਕਾਦਮਿਕ ਅਤੇ ਖੋਜ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਸਹੀ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਫ਼ੈਸਲੇ ਲੈਣ ਯੋਗ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।
PO-10	**ਜੀਵਨ ਭਰ ਸਿੱਖਦੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ (Lifelong Learning Ability):** ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੀਵਨ ਭਰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪੜਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪੱਧਰਾਂ ਜਿਵੇਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ, ਸਮਾਜਿਕ, ਆਰਥਿਕ, ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਸਿੱਖਦੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਵਿਕਸਤ ਹੋ ਸਕੇਗੀ।

Convener, BOS Punjabi
M.G.S.U., Bikaner (Raj.)

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ / Programme Specific Outcomes (PSOs):-

ਐੱਮ.ਏ. ਪੰਜਾਬੀ (ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ) ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਉਪਰੰਤ ਹੇਠਾਂ ਲਿਖੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣਗੇ :-

	ਵਰਣਨ
PSO1	ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪ੍ਰਸੰਗ ਦਾ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀਆਂ ਵਿਭਿੰਨ ਸਾਹਿਤਕ ਧਾਰਾਵਾਂ, ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸਮਝ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਵੇਗੀ।
PSO2	ਸਮਕਾਲੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਰੂਪਾਂ ਅੰਦੋਲਨਾਂ ਦੇ ਸਾਹਿਤਕ ਵਿਵੇਚਨ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਰਾਹੀਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੇਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਦੀਆਂ ਵਿਭਿੰਨ ਵਿਧਾਵਾਂ ਅਤੇ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਮਾਧਿਅਮਾਂ ਲਈ ਰਚਨਾਤਮਿਕ ਸਮਰੱਥਾ ਦੀ ਲੇਖਣ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋਵੇਗਾ।
PSO3	ਸਾਹਿਤਕ ਸੰਸਾਰ ਅਤੇ ਵਾਸਤਵਿਕ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਯਥਾਰਥ ਪ੍ਰਤੀ ਅਲੋਚਨਾਤਮਕ, ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਸਾਹਿਤਕ ਸੁਹਜ, ਕਲਾ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਮੁੱਲਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਬੌਧਿਕ ਉਸਾਰੀ ਅਤੇ ਸਮਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।
PSO4	ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਲਈ ਭਾਸ਼ਾਈ ਕੌਸ਼ਲ, ਕੰਪਿਊਟਰ, ਅਨੁਵਾਦ, ਪੱਤਰਕਾਰਤਾ, ਮੀਡੀਆ, ਰੰਗਮੰਚ ਅਤੇ ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਗਿਆਨ ਬਾਰੇ ਸਮਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।
PSO5	ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਜੀਵਨ ਮੁੱਲਾਂ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਪੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਹਿਤਕ ਸਾਂਝ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਤੱਤਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਲਈ ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਹੋਵੇਗਾ। ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਰਾਹੀਂ ਕੌਮੀ ਅਤੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਸਮਾਜਾਂ ਨੂੰ ਗਲੋਬਲੀ ਪਰਿਪੇਖ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਦੀ ਬੌਧਿਕ ਸੂਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।

ਲਰਨਿੰਗ ਨਤੀਜੇ-ਅਧਾਰਿਤ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਫਰੇਮਵਰਕ / Learning Outcomes-based Curriculum Framework (LOCF):-

LOCF ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵਧੇਰੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਸਿਲੇਬਸ (**Syllabus**) ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਧਿਆਪਨ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ-ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ (**student-centric**) ਕਰਨਾ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਪਣੇ ਪਸੰਦ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਚੁਣਦੇ ਹੋਏ ਚਾਅ ਨਾਲ ਸਿੱਖਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਅਕਾਦਮਿਕ, ਖੋਜ ਅਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਯੋਗਤਾ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਬਲ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਿਲੇਬਸ (**Syllabus**) ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਰ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਕੋਰਸ/ਪੇਪਰ (**CFC**), ਕੋਰ ਕੰਪਲਸਰੀ ਕੋਰਸ/ਪੇਪਰ (**CCC**), ਕੋਰ ਇਲੈਕਟਿਵ ਕੋਰਸ/ਪੇਪਰ (**CEC**), ਓਪਨ ਇਲੈਕਟਿਵ ਕੋਰਸ/ਪੇਪਰ (**OEC**) ਆਦਿ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਰਸ ਚੁਣਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਕੋਰਸਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਗਰੇਡਿੰਗ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਰਵਾਇਤੀ ਅੰਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨਾਲੋਂ ਬਿਹਤਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਗ੍ਰੇਡਿੰਗ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੰਚਿਤ ਗ੍ਰੇਡ ਪੁਆਇੰਟ ਐਵਰੇਜ (**CGPA**) ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਤੇ ਗਣਨਾ ਵਿੱਚ ਇਕਸਾਰਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। **CBCS** ਦਾ ਟੀਚਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਉਦਾਰੀਕਰਨ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਨ ਨਾਲ ਗਤੀਸ਼ੀਲ ਰੱਖਣਾ ਹੈ। **CBCS** ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਆਸਾਨ ਮੋਡ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਵਿੱਚ ਫੈਲੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿੱਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਕਰੈਡਿਟਾਂ ਨੂੰ ਗਤੀਸ਼ੀਲਤਾ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸੁਵਿਧਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਐੱਮ.ਏ. ਪੰਜਾਬੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਢਾਂਚਾ/ Structure Of M.A. Punjabi Programme

- ਇਸ ਅਧਿਐਨ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਮਿਆਦ ਚਾਰ ਸਮੈਸਟਰ (ਦੋ ਸਾਲ) ਦੀ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਮੈਸਟਰ-**I** ਵਿੱਚ ਯੋਗਤਾ ਵਾਧਾ ਕੋਰਸ (**AEC**), ਸਮੈਸਟਰ-**II** ਵਿੱਚ ਮੁੱਲ ਵਾਧਾ ਕੋਰਸ (**VAC**), ਸਮੈਸਟਰ-**III** ਵਿੱਚ ਹੁਨਰ ਵਿਕਾਸ ਕੋਰਸ (**SDC**) ਅਤੇ ਸਮੈਸਟਰ-**IV** ਵਿੱਚ ਯੋਗਤਾ ਵਾਧਾ ਕੋਰਸ (**AEC**) ਦੇ ਕੋਰਸ/ਪੇਪਰ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰੇਗਾ। ਇਹ ਕੋਰਸ/ਪੇਪਰ ਨੋਨ ਸੀਜੀਪੀਏ (**NON CGPA**) ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੇਪਰਾਂ ਦੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵੱਲੋਂ ਸਿਧਾਂਤਿਕ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਸਿਰਫ਼ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦਾ ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਾਲਜ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਕੋਰਸ/ਪੇਪਰ 2 ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹਰੇਕ ਸਮੈਸਟਰ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕੋਰਸ (**DCC**)/ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਕਲਪਿਕ ਕੋਰਸ (**DSE**) ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਕੋਰਸ/ਪੇਪਰ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰੇਗਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੇਪਰਾਂ ਦੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵੱਲੋਂ ਸਿਧਾਂਤਿਕ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਹਰ ਕੋਰਸ/ਪੇਪਰ 6 ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
- ਸਿਰਫ਼ ਰੈਗੂਲਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹੀ ਚੌਥੇ ਸਮੈਸਟਰ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਸਟੱਡੀ ਜਾਂ ਲਘੂ ਖੋਜ ਨਿਬੰਧ (Dissertation) ਦੀ ਚੋਣ ਕਰ ਸਕੇਗਾ।

Convener, BOS Punjabi
M.G.S.U. Bikaner (Raj.)

SEMESTER VISE DETAILS OF PROGRAMME

M.A. Punjabi Semester -Ist

Paper Code	Paper Name	Code	L	T	P	Total Credits	Maximum Marks		Total Marks	**Minimum Passing Marks (%)
							Internal Marks	External Marks		
PUNJ6.5 AECT101	**Punjabi Bhasha, Sahit Ate Sabhiyachar**	AEC	2	0	0	2				Non-CGPA S/NS*
PUNJ6.5 DCCT102	**Punjabi Sahit Da Itihas (Mudh to 1850 tak)**	DCC	5	1	0	6	30	120	150	36
PUNJ6.5 DCCT103	**Gurmati Ate Sufi Kavi**	DCC	5	1	0	6	30	120	150	36
PUNJ6.5 DCCT104	**Bharti Ate Unani Sahit Sidhant**	DCC	5	1	0	6	30	120	150	36
PUNJ6.5 DCCT105	**Punjabi Novel Da Adhiyan**	DCC	5	1	0	6	30	120	150	36
						Total Credit	**26**			
								Total Marks	**600**	

- DCC: Discipline Centric Compulsory Course. AEC: Ability Enhancement Course.
- S/NS*=Satisfactory or Not Satisfactory.
- **A Candidate shall be required to obtain 36% marks to pass in theory, practical and internals separately.
- DCC I+II+III+IV = Internal 30 each (150), Theory 120 Each (150), Total Marks =600.
- For Internal Evaluation of 30 Marks (Example : Assignment / Project / Oral - 10Marks, Group Discussion / Class Test -10 Marks, Subject Knowledge & Skills- 5 Marks, Behaviour & Classroom Attendance- 5 Marks.)
- L=Lecture; T=Tutorial; Teacher shall decide the teaching hrs required for carrying out the decided Theory Lecture and tutorial as per the requirement of the study topic.

Convener, BOS Punjabi
M.G.S.U. Bikaner (Raj.)

M.A. Punjabi Semester -IInd										
Paper Code	**Paper Name**	**Code**	**L**	**T**	**P**	**Total Credits**	**Maximum Marks**		**Total Marks**	****Minimum Passing Marks (%)**
							Internal Marks	**External Marks**		
PUNJ6.5 VACT201	**Human and National Values**	VAC	2	0	0	2				Non-CGPA S/NS*
PUNJ6.5 DCCT202	**Punjabi Sahit Da Itihas (1851 Ton Hun Tak)**	DCC	5	1	0	6	30	120	150	36
PUNJ6.5 DCCT203	**Punjabi Kissa Kavi Ate Bir Kavi**	DCC	5	1	0	6	30	120	150	36
PUNJ6.5 DCCT204	**Punjabi Te Pachhmi Sahit Sidhant Ate Punjabi Alochana**	DCC	5	1	0	6	30	120	150	36
PUNJ6.5 DCCT205	**Sabhiyachar Ate Punjabi Sabhiyachar**	DCC	5	1	0	6	30	120	150	36
Total Credit						**26**				
Total Marks									**600**	

- DCC: Discipline Centric Compulsory Course. VAC: Value added course.
- S/NS*=Satisfactory or Not Satisfactory.
- **A Candidate shall be required to obtain 36% marks to pass in theory, practical and internals separately.
- DCC I+II+III+IV = Internal 30 each (150), Theory 120 Each (150), Total Marks =600.
- For Internal Evaluation of 30 Marks (Example : Assignment / Project / Oral - 10Marks, Group Discussion / Class Test -10 Marks, Subject Knowledge & Skills- 5 Marks, Behaviour & Classroom Attendance- 5 Marks.)
- L=Lecture; T=Tutorial; Teacher shall decide the teaching hrs required for carrying out the decided Theory Lecture and tutorial as per the requirement of the study topic.

Convener, BOS Punjabi
M.G.S.U. Bikaner (Raj.)

M.A. Punjabi Semester -III rd

Paper Code	Paper Name	Code	L	T	P	Total Credits	Maximum Marks		Total Marks	**Minimum Passing Marks (%)
							Internal Marks	External Marks		
PUNJ6.5 SDCT301	**Basic Communication Skills** **OR** **Basic Computer Course** **OR** **Seminar + Academic Writing**	SDC	2	0	0	2				Non-CGPA S/NS*
PUNJ6.5 DCCT302	**Adhunik Punjabi Kavita (1960 tak)**	DCC	5	1	0	6	30	120	150	36
PUNJ6.5 DCCT303	**Bhasha Vigyan Ate Punjabi Bhasha**	DCC	5	1	0	6	30	120	150	36
PUNJ6.5 DSET304(A) **OR** PUNJ6.5 DSET304 (B)	**Punjabi Natak Ate Ikangi Da Adhiyan** **OR** **Adhunik Punjabi Vartak**	DSE	5	1	0	6	30	120	150	36
PUNJ6.5 DSET305(A) **OR** PUNJ6.5 DSET305(B) **OR** PUNJ6.5 DSET305(C)	**Nari Punjabi Sahit** **OR** **Punjabi Vich Anuvadit Hindi Sahit** **OR** **Khoj Vidhi**	DSE	**5**	1	0	6	30	120	150	36
						Total Credit	**26**			
								Total Marks	**600**	

- SDC: Skill development course. DCC: Discipline Centric Compulsory Course. DSE: Discipline Specific Elective Course
- S/NS*=Satisfactory or Not Satisfactory.
- **A Candidate shall be required to obtain 36% marks to pass in theory, practical and internals separately.
- DCC I+II+III+IV = Internal 30 each (150), Theory 120 Each (150), Total Marks =600.
- For Internal Evaluation of 30 Marks (Example : Assignment / Project / Oral - 10Marks, Group Discussion / Class Test -10 Marks, Subject Knowledge & Skills- 5 Marks, Behaviour & Classroom Attendance- 5 Marks.)
- L=Lecture; T=Tutorial; Teacher shall decide the teaching hrs required for carrying out the decided Theory Lecture and tutorial as per the requirement of the study topic.

Convener, BOS Punjabi
M.G.S.U. Bikaner (Raj.)

M.A. Punjabi Semester -IVth

Paper Code	Paper Name	Code	L	T	P	Total Credits	Maximum Marks		Total Marks	**Minimum Passing Marks (%)
							Internal Marks	External Marks		
PUNJ6.5 AECT401	**General Health and Hygiene**	AEC	2	0	0	2				Non-CGPA S/NS*
PUNJ6.5 DCCT402	**Adhunik Punjabi Kavita (1961 Ton Hun Tak)**	DCC	5	1	0	6	30	120	150	36
PUNJ6.5 DCCT403	**Lokdhara Ate Punjabi Lokdhara**	DCC	5	1	0	6	30	120	150	36
PUNJ6.5 DSET404(A) **OR** PUNJ6.5 DSET404(B)	**Punjabi Bhasha Vigyan Ate Gurmukhi Lipi OR Punjabi Kahani Da Adhiyan**	DSE	5	1	0	6	30	120	150	36
PUNJ6.5 DSET405(A) **OR** PUNJ6.5 DSET405(B) **OR** PUNJ6.5 DSET405(C) **OR** PUNJ6.5 DSET405(D)	**Parvasi Punjabi Sahit OR Pakistani Punjabi Sahit OR Punjab Di Naik Parampara OR Dissertation/ Project Report (Only for Regular Student's)**	DSE	5	1	0	6	30	120	150	36
					Total Credit	**26**				
								Total Marks	**600**	

- AEC: Ability Enhancement Course. DCC: Discipline Centric Compulsory Course. DSE: Discipline Specific Elective Course
- S/NS*=Satisfactory or Not Satisfactory.
- A Candidate shall be required to obtain 36% marks to pass in theory, practical and internals separately.
- DCC I+II+III+IV = Internal 30 each (150), Theory 120 Each (150), Total Marks =600.
- For Internal Evaluation of 30 Marks (Example : Assignment / Project / Oral- 10Marks, Group Discussion / Class Test- 10 Marks, Subject Knowledge & Skills- 5 Marks, Behaviour & Classroom Attendance- 5 Marks.)
- L=Lecture; T=Tutorial; Teacher shall decide the teaching hrs required for carrying out the decided Theory Lecture and tutorial as per the requirement of the study topic.

Convener, BOS Punjabi
M.G.S.U., Bikaner (Raj.)

Pattern of Examination

- Ability Enhancement Course (AEC), Value added course (VAC) and Skill development course (SDC) course/paper are non CGPA courses. University will not conduct theory examination for these papers, only internal assessment of student will be organized at college level and after conducting viva-voce student's result will be submitted to University as ‘Satisfactory’ or ‘Not Satisfactory’.
- Discipline Centric Compulsory Course (DCC) and Discipline Specific Elective Course (DSE) course/paper will carry total 150 marks for each semester. Distribution of total 150 marks for **Regular students** will be as follows: -

  Total Marks- 150 = Theory- 120 Marks + Internal (Overall)- 30 Marks

For Theory course (120 Marks):-

- The syllabus of this subject (Punjabi) will be divided into 5 units.
- The question paper shall contain three (A, B & C) Sections.
- **Section A (20 Marks)** shall contain **10** questions two from each Unit. Each question shall be of 2 Marks. All the questions are compulsory. Section A will be prepared such that questions (i) through (v) are **multiple-choice** questions, while questions (vi) through (x) will be **fill-in-the-blank** questions.
- **Section B (40 Marks)** shall contain **5** questions (two from each unit with internal choice). Each question shall be of 8 Marks. The candidate is required to answer all 5 questions. The answers should not exceed 150 words.
- **Section C (60 Marks)** shall contain 5 questions, one from each Unit. Each question shall be of 20 Marks. The candidate is required to answer any **three** questions by selecting these three questions from different units. The answers should not exceed 400 words.

For Internal Assessment (30 Marks):-

- The Overall internal assessment will be of 30 Marks.
- A continuous assessment process will be adopted to achieve and ascertain the objectives and learning outcomes. Marks for internal examination should be awarded on basis based on class tests, seminars, assignments, presentations, other activities etc. For example: -

Assignment / Project / Oral	- 10Marks,
Group Discussion / Class Test	-10 Marks
Subject Knowledge & Skills	- 5 Marks,
Behavior & Classroom Attendance-	- 5 Marks

Special Note: A student must secure a minimum of 36% marks in the question paper and internal assessment separately to pass

Convener, BOS Punjabi
M.G.S.U., Bikaner (Raj.)

ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਪੈਟਰਨ

- ਯੋਗਤਾ ਵਾਧਾ ਕੋਰਸ **(AEC)**, ਮੁੱਲ ਵਾਧਾ ਕੋਰਸ **(VAC)** ਅਤੇ ਹੁਨਰ ਵਿਕਾਸ ਕੋਰਸ **(SDC)** ਦੇ ਕੋਰਸ/ ਪੇਪਰ ਨੋਨ-ਸੀਜੀਪੀਏ (**NON CGPA**) ਕੋਰਸ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੇਪਰਾਂ ਦੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵੱਲੋਂ ਸਿਧਾਂਤਿਕ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਸਿਰਫ਼ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦਾ ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਾਲਜ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਮੌਖਿਕ ਪ੍ਰੀਖਿਆ **(VIVA)** ਕਰਵਾ ਕੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦਾ ਨਤੀਜਾ 'ਸੰਤੋਸ਼ਜਨਕ' ਜਾਂ 'ਅਸੰਤੋਸ਼ਜਨਕ' ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੂੰ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।
- ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕੋਰਸ (**DCC**) ਅਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਕਲਪਿਕ ਕੋਰਸ (**DSE**) ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਹਰੇਕ ਸਮੈਸਟਰ ਦਾ ਹਰ ਇੱਕ ਕੋਰਸ/ ਪੇਪਰ ਕੁੱਲ 150 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਰੈਗੂਲਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਰੈਗੂਲਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਕੁੱਲ 150 ਅੰਕਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੋਵੇਗੀ: -

ਕੁੱਲ ਅੰਕ- 150 = ਥਿਊਰੀ (ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ)- 120 ਅੰਕ + ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ (ਸਮੁੱਚਾ) - 30 ਅੰਕ

ਥਿਊਰੀ (ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ) ਦਾ ਪੈਟਰਨ (120 ਅੰਕ):-

- ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਸਿਲੇਬਸ (Syllabus) ਨੂੰ 5 ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ (ੳ), (ਅ) ਅਤੇ (ੲ) ਤਿੰਨ ਭਾਗ ਹੋਣਗੇ।
- **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੳ) ਕੁੱਲ-20 ਅੰਕਾਂ** ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ 2 ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਹਰ ਸਵਾਲ 2 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲਈ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਹੱਲ ਕਰਨੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ। ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ (ੳ) ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ (i) ਤੋਂ (v) ਤੱਕ **ਬਹੁ-ਵਿਕਲਪੀ** ਅਤੇ ਸਵਾਲ (vi) ਤੋਂ (x) ਤੱਕ ਖ਼ਾਲੀ **ਥਾਵਾਂ** ਭਰੋ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋਣਗੇ।
- **ਸੈਕਸ਼ਨ (ਅ) ਕੁੱਲ-40 ਅੰਕਾਂ** ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਵਾਲੇ **5** ਸਵਾਲ (ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ 5 ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ 150 ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। ਹਰ ਸਵਾਲ 8 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
- **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ) ਕੁੱਲ-60 ਅੰਕਾਂ** ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ) ਵਿੱਚ 5 ਸਵਾਲ (ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਨ੍ਹਾਂ 5 ਸਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ 3 ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ 400 ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। ਹਰ ਸਵਾਲ 20 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦਾ ਪੈਟਰਨ (30 ਅੰਕ):-

- ਰੈਗੂਲਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਲਜ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੋ ਕਿ 30 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
- ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਸਿੱਖਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਪਰਖ ਲਈ ਇੱਕ ਨਿਰੰਤਰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਪਣਾਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਕਾਲਜ ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਵਿਭਿੰਨ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕਰਕੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ 30 ਅੰਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਅੰਕ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇਗਾ। ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਵੰਡ ਦਾ ਨਮੂਨਾ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂ ਰਿਹਾ ਹੈ:-

ਅਸਾਈਨਮੈਂਟ / ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ / ਮੌਖਿਕ	- 10 ਅੰਕ,
ਸਮੂਹ ਚਰਚਾ/ਕਲਾਸ ਟੈਸਟ	-10 ਅੰਕ
ਵਿਸ਼ਾ ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਹੁਨਰ	- 5 ਅੰਕ,
ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਅਤੇ ਕਲਾਸ-ਰੂਮ ਹਾਜ਼ਰੀ	- 5 ਅੰਕ

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨੋਟ : ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਪਾਸ ਹੋਣ ਲਈ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਅਤੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਵਿੱਚੋਂ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 36 ਫ਼ੀਸਦੀ ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਣਗੇ।

Convener, BOS Punjabi
M.G.S.U., Bikaner (Raj.)

MAHARAJA GANGA SINGH UNIVERSITY, BIKANER

M.A. PUNJABI SEMESTER- 1st

Paper Code- PUNJ6.5AECT101

Punjabi Bhasha, Sahit Ate Sabhiyachar

ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ

Ability Enhancement Course (AEC)

ਯੋਗਤਾ ਵਾਧਾ ਕੋਰਸ (AEC)

(Non-CGPA)

ਉਦੇਸ਼ (Course Objective):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਭਾਸ਼ਾ, ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਬਾਰੇ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਰੁਚੀ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਾਹਿਤ ਰੂਪਾਂ ਦੀ ਵਿਧਾ-ਮੂਲਕ ਸਮਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਵਿਚਲੇ ਲੋਕ ਕਾਵਿ ਅਤੇ ਕਥਾ ਰੂਪ ਬਾਰੇ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।

ਸਿਲੇਬਸ (Syllabus)

ਯੂਨਿਟ- 1

(ੳ) ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ।

(ਅ) ਭਾਸ਼ਾ ਦੀਆਂ ਵੰਨਗੀਆਂ- ਵਿਅਕਤੀਗਤ, ਖੇਤਰੀ, ਭਾਸ਼ਾਈ ਸੰਪਰਕ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾਈ ਮਾਧਿਅਮ।

(ੲ) ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਉਪਭਾਸ਼ਾ : ਅੰਤਰ ਸੰਬੰਧ।

ਯੂਨਿਟ- 2

(ੳ) ਮਾਤ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵ ।

(ਅ) ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀਆਂ ਉਪ-ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ : ਮਾਝੀ, ਦੁਆਬੀ, ਮਲਵਈ, ਪੁਆਧੀ, ਪੋਠੋਹਾਰੀ, ਮੁਲਤਾਨੀ।

(ੲ) ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਵਰਤਮਾਨ ਸਥਿਤੀ।

(ਸ) ਅਜੋਕੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ।

ਯੂਨਿਟ- 3

(ੳ) ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵ ।

(ਅ) ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਜਨਮ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ।

(ੲ) ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਰੂਪ (ਕਵਿਤਾ, ਨਾਵਲ, ਕਹਾਣੀ, ਨਾਟਕ, ਇਕਾਂਗੀ, ਜੀਵਨੀ ਅਤੇ ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ): ਅਰਥ ਅਤੇ ਤੱਤ।

Convener, BOS Punjabi
M.G.S.U., Bikaner (Raj.)

ਯੂਨਿਟ- 4

(ੳ) ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਲੱਛਣ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵ ।

(ਅ) ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਵਿਚਲਾ ਲੋਕ ਕਾਵਿ (ਲੋਕ ਗੀਤ, ਘੋੜੀਆਂ, ਸੁਹਾਗ, ਸਿੱਠਣੀਆਂ, ਕੀਰਨੇ, ਬੋਲੀਆਂ, ਲੋਰੀਆਂ, ਮਾਹੀਆ): ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ।

(ੲ) ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਗੀਤਾਂ ਦੀ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਭੂਮਿਕਾ, ਵਰਗੀਕਰਨ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇ।

ਯੂਨਿਟ- 5

(ੳ) ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਵਿਚਲੇ ਕਥਾ ਰੂਪ: ਪਰੀ ਕਹਾਣੀਆਂ, ਜਨੌਰ ਕਹਾਣੀਆਂ, ਭੂਤ ਪ੍ਰੇਤ ਕਥਾਵਾਂ, ਦੰਤ ਕਥਾਵਾਂ, ਨੀਤੀ ਕਥਾਵਾਂ।

(ਅ) ਪੰਜਾਬੀ ਬਾਤਾਂ ਦੀ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਭੂਮਿਕਾ ਅਤੇ ਸਾਰਥਕਤਾ।

(ੲ) ਪੰਜਾਬੀ ਬਾਤਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇ ਅਤੇ ਪਾਤਰ।

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ:-

1. ਹਰਕੀਰਤ ਸਿੰਘ, ਭਾਸ਼ਾ ਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ, ਲਾਹੌਰ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ, ਲੁਧਿਆਣਾ।

2. . -ਉਹੀ- , ਸਾਡੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।

3. ਹਰਕੀਰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉੱਜਲ ਸਿੰਘ ਬਾਹਰੀ, ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਬਾਹਰੀ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ।

4. ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ (ਸੰਪਾ.), ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ: ਵਿਆਕਰਣ ਅਤੇ ਬਣਤਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।

5. ਡਾ. ਰਣਜੀਤ ਕੌਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚਾਰ, 5ਆਬ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਜਲੰਧਰ।

6. ਡਾ. ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਮਾਨਵ ਵਿਗਿਆਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ, ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਬਿਊਰੋ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।

7. ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਘੁੰਮਣ, ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਕਾਵਿ, ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।

8. ਡਾ. ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਥਿੰਦ, ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਲੋਕ ਵਿਰਸਾ, ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਬਿਊਰੋ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।

9. ਡਾ. ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੋਸ਼ੀ, ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਲੋਕ-ਧਾਰਾ ਦੇ ਮੂਲ ਸਰੋਕਾਰ, ਲਾਹੌਰ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ ,ਲੁਧਿਆਣਾ।

10. -ਉਹੀ-, ਲੋਕ ਧਾਰਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਧਾਰਾ, ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।

11. ਡਾ. ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਮੁੰਡੇ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਧਿਆਪਨ, ਮਾਨ ਬੁੱਕ ਸਟੋਰ ਐਂਡ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ, ਬਠਿੰਡਾ।

ਇਸ ਕੋਰਸ/ ਪੇਪਰ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੀ ਯੋਜਨਾ (Scheme of Examination)-

ਨੋਟ: ਇਸ ਕੋਰਸ/ ਪੇਪਰ ਦੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵੱਲੋਂ ਸਿਧਾਂਤਿਕ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਸਿਰਫ਼ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦਾ ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਾਲਜ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਸਾਈਨਮੈਂਟ (Assignment)/ ਮੌਖਿਕ ਪ੍ਰੀਖਿਆ **(VIVA)** ਕਰਵਾ ਕੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦਾ ਨਤੀਜਾ 'ਸੰਤੋਸ਼ਜਨਕ' ਜਾਂ 'ਅਸੰਤੋਸ਼ਜਨਕ' ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੂੰ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

Note: The theoretical examination of this course/paper will not be conducted by the University, only the internal evaluation of the student will be conducted at the college level and after conducting the oral examination (VIVA) / Assignment the result of the student will be submitted to the University as 'Satisfactory' or 'Not Satisfactory'.

Convener, BOS Punjabi
M.G.S.U., Bikaner (Raj.)

MAHARAJA GANGA SINGH UNIVERSITY, BIKANER

M.A. PUNJABI SEMESTER- 1st

Paper Code- PUNJ6.5DCCT102

Punjabi Sahit Da Itihas (Mudh to 1850 tak)

ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ (ਮੁੱਢ ਤੋਂ 1850 ਤੱਕ)

(DCC: Discipline Centric Compulsory Course)

Time Allowed: 3 Hours

Total Marks: 150 (Question Paper: 120 + Internal Assessment: 30)

Pass Marks: 36% (Question Paper: 44 + Internal Assessment: 11)

ਪੇਪਰ ਸੈੱਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

- ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ਪੰਜਾਬੀ (ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ) ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਨੂੰ **(ੳ), (ਅ)** ਅਤੇ **(ੲ) ਤਿੰਨ ਸੈਕਸ਼ਨ** ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਕੇ ਸਿਲੇਬਸ (Syllabus) ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।
- **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੳ)** ਕੁੱਲ-20 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ 2 ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਹਰ ਸਵਾਲ 2 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲਈ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਹੱਲ ਕਰਨੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ। ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ (ੳ) ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ (i) ਤੋਂ (v) ਤੱਕ **ਬਹੁ-ਵਿਕਲਪੀ** ਅਤੇ ਸਵਾਲ (vi) ਤੋਂ (x) ਤੱਕ ਖ਼ਾਲੀ **ਥਾਵਾਂ** ਭਰੋ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ **(i)** ਤੋਂ **(x)** ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- **ਸੈਕਸ਼ਨ (ਅ) ਕੁੱਲ-40 ਅੰਕਾਂ** ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਵਾਲੇ **5** ਸਵਾਲ (ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ 5 ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ 150 ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। ਹਰ ਸਵਾਲ 8 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ **2** ਤੋਂ **6** ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ) ਕੁੱਲ-60 ਅੰਕਾਂ** ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ) ਵਿੱਚ 5 ਸਵਾਲ (ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਨ੍ਹਾਂ 5 ਸਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ 3 ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ 400 ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। ਹਰ ਸਵਾਲ 20 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ **7** ਤੋਂ **11** ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objective):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਹਿਤ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰੀ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਇਤਿਹਾਸ ਲੇਖਣ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਇਸ ਦੀ ਸਿਰਜਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੌਰਾਨ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵਿਭਿੰਨ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਤੋ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।
- ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਕਾਲਵੰਡ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਬਾਰੇ ਸਮਝ ਬਣੇਗੀ।
- ਮੱਧਕਾਲ ਵਿਚਲੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਾਹਿਤ ਰੂਪਾਂ ਦੀ ਰੂਪ-ਰਚਨਾ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਧਾ-ਮੂਲਕ ਸਮਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।

Convener, BOS Punjabi
M.G.S.U. Bikaner (Raj.)

- ਮੱਧਕਾਲੀਨ ਸਾਹਿਤ-ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਮੂਲ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।

ਸਿਲੇਬਸ (Syllabus)

ਯੂਨਿਟ- 1

(ੳ) ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰੀ: ਸਿਧਾਂਤਕ ਪੱਖ।

(ਅ) ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰੀ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ।

(ੲ) ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਕਾਲ-ਵੰਡ ਅਤੇ ਨਾਮਕਰਨ।

ਯੂਨਿਟ- 2

ਮੁੱਢ ਤੋਂ 1500 ਈ. ਤੱਕ ਦੀਆਂ ਸਾਹਿਤਕ ਧਾਰਾਵਾਂ : ਨਾਥ ਜੋਗੀ ਸਾਹਿਤ, ਸੂਫ਼ੀ ਕਾਵਿ, ਭਗਤੀ ਕਾਵਿ, ਬੀਰ ਕਾਵਿ, ਲੋਕ ਸਾਹਿਤ।

ਯੂਨਿਟ- 3

(ੳ) 1500 ਤੋਂ 1700 ਈਸਵੀ ਤੱਕ ਦੀਆਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਧਾਰਾਵਾਂ- ਗੁਰਮਤਿ ਕਾਵਿ ਧਾਰਾ, ਸੂਫ਼ੀ ਕਾਵਿ ਧਾਰਾ, ਕਿੱਸਾ ਕਾਵਿ ਧਾਰਾ, ਬੀਰ ਰਸੀ ਕਾਵਿ ਧਾਰਾ।

(ਅ) ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਕਾਲ: ਇੱਕ ਸੁਨਹਿਰੀ ਕਾਲ।

ਯੂਨਿਟ- 4

(ੳ) ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ: ਜਾਣ-ਪਛਾਣ।

(ਅ) ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਸਾਹਿਤਕ, ਇਤਿਹਾਸਕ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪਰਿਪੇਖ।

ਯੂਨਿਟ- 5

1701 ਤੋਂ 1850 ਈਸਵੀ ਤੱਕ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ/ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਾਹਿਤਕ ਧਾਰਾਵਾਂ- ਸੂਫ਼ੀ ਕਾਵਿ, ਕਿੱਸਾ ਕਾਵਿ, ਬੀਰ ਕਾਵਿ, ਵਾਰਤਕ।

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ:-

1. ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਕਸੇਲ, ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਲਾਂਬਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਤੇ ਵਿਕਾਸ, ਲਾਹੌਰ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ, ਲੁਧਿਆਣਾ।

2. ਅਤਰ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ (ਭਾਗ ਪਹਿਲਾ), ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ, ਪਟਿਆਲਾ।

3. ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੀਤਲ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਿਕ ਇਤਿਹਾਸ, ਪੈਪਸੂ ਬੁੱਕ ਡਿੱਪੂ, ਪਟਿਆਲਾ।

4. ਜਗਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ (ਆਦਿ ਕਾਲ ਅਤੇ ਭਗਤੀ ਕਾਲ), ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।

5. ਧਰਮ ਪਾਲ ਸਿੰਗਲ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।

6. ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ (ਸਾਰੇ ਭਾਗ), ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਬਿਊਰੋ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।

7. ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ (ਭਾਗ 1 ਅਤੇ 2), ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ, ਪਟਿਆਲਾ।

8. ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੀਵਾਨਾ,ਪੰਜਾਬੀ ਅਦਬ ਦੀ ਮੁਖ਼ਤਸਰ ਤਵਾਰੀਖ਼, ਕਸਤੂਰੀ ਲਾਲ ਐਂਡ ਸੰਨਜ਼, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।

9. ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਘੁੰਮਣ ਅਤੇ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਭਾਟੀਆ (ਸੰ.), ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰੀ (ਭਾਗ 1 ਅਤੇ 2), ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ

10. ਪ੍ਰੋ. ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ (ਸੰਪਾ.) ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰੀ, ਕੇਂਦਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ ਸਭਾ, ਪੰਜਾਬ।

11. ਡਾ. ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਿਕ ਇਤਿਹਾਸ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।

Convener, BOS Punjabi
M.G.S.U. Bikaner (Raj.)

MAHARAJA GANGA SINGH UNIVERSITY, BIKANER

M.A. PUNJABI SEMESTER- 1st

Paper Code- PUNJ6.5DCCT103

Gurmati Ate Sufi Kavi

ਗੁਰਮਤਿ ਅਤੇ ਸੂਫ਼ੀ ਕਾਵਿ

(DCC: Discipline Centric Compulsory Course)

Time Allowed: 3 Hours

Total Marks: 150 (Question Paper: 120 + Internal Assessment: 30)

Pass Marks: 36% (Question Paper: 44 + Internal Assessment: 11)

ਪੇਪਰ ਸੈੱਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

- ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ਪੰਜਾਬੀ (ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ) ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਨੂੰ **(ੳ), (ਅ)** ਅਤੇ **(ੲ) ਤਿੰਨ ਸੈਕਸ਼ਨ** ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਕੇ ਸਿਲੇਬਸ (Syllabus) ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।
- **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੳ)** ਕੁੱਲ-20 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ 2 ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਹਰ ਸਵਾਲ 2 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲਈ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਹੱਲ ਕਰਨੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ। ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ (ੳ) ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ (i) ਤੋਂ (v) ਤੱਕ **ਬਹੁ-ਵਿਕਲਪੀ** ਅਤੇ ਸਵਾਲ (vi) ਤੋਂ (x) ਤੱਕ ਖ਼ਾਲੀ **ਥਾਵਾਂ** ਭਰੋ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ **(i)** ਤੋਂ **(x)** ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- **ਸੈਕਸ਼ਨ (ਅ) ਕੁੱਲ-40 ਅੰਕਾਂ** ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਵਾਲੇ **5** ਸਵਾਲ (ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ 5 ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ 150 ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। ਹਰ ਸਵਾਲ 8 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ **2** ਤੋਂ **6** ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ) ਕੁੱਲ-60 ਅੰਕਾਂ** ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ) ਵਿੱਚ 5 ਸਵਾਲ (ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਨ੍ਹਾਂ 5 ਸਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ 3 ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ 400 ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। ਹਰ ਸਵਾਲ 20 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ **7** ਤੋਂ **11** ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objective):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਮੱਧਕਾਲੀਨ ਚੇਤਨਾ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਮੱਧਕਾਲ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ ਕਾਵਿ ਧਾਰਾਵਾਂ ਗੁਰਮਤਿ, ਅਤੇ ਸੂਫ਼ੀ ਕਾਵਿ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਾਉਣਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਮੱਧਕਾਲੀਨ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਰੂਪਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।
- ਗੁਰਮਤਿ ਅਤੇ ਸੂਫ਼ੀ ਕਾਵਿ ਵਿਚਲੀਆਂ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਸਾਂਝਾਂ ਅਤੇ ਵਖਰੇਵਿਆਂ ਦੀ ਸਮਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਸੂਫ਼ੀਵਾਦ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਰਿਪੇਖ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਫ਼ੀ ਕਾਵਿ ਪ੍ਰਤੀ ਸਮਝ ਬਣੇਗੀ।

Convener, BOS Punjabi
M.G.S.U., Bikaner (Raj.)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਗੁਰਮਤਿ ਕਾਵਿ ਦੇ ਮੂਲ ਸੰਕਲਪਾਂ ਨੂੰ ਸਮਕਾਲੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ।

ਸਿਲੇਬਸ (Syllabus)

ਯੂਨਿਟ- 1

(ੳ) ਗੁਰਮਤਿ ਕਾਵਿ: ਉਤਪਤੀ ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਪੜਾਅ, ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ।

(ਅ) ਸੂਫ਼ੀ ਕਾਵਿ: ਉਤਪਤੀ ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਪੜਾਅ, ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ।

ਯੂਨਿਟ- 2 ਤੇ 3

(ੳ) ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ: ਜੀਵਨ, ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ।

(ਅ) ਜਪੁਜੀ (ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ) : ਵਿਸ਼ਾਗਤ, ਕਲਾ ਪੱਖ ਅਤੇ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਪੱਖ।

ਯੂਨਿਟ- 4 ਤੇ 5

(ੳ) ਬੁੱਲ੍ਹੇ ਸ਼ਾਹ: ਜੀਵਨ, ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ।

(ਅ) ਕਾਫੀਆਂ (ਬੁੱਲ੍ਹੇ ਸ਼ਾਹ): ਵਿਸ਼ਾਗਤ, ਕਲਾ ਪੱਖ ਅਤੇ ਇਸ਼ਕ ਦਾ ਸੰਕਲਪ।

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ:-

1. ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ, ਜਪੁਜੀ ਸਾਹਿਬ ਸਟੀਕ, ਸਿੰਘ ਬ੍ਰਦਰਜ਼, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।

2. ਜਗਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਮਤਿ ਕਾਵਿ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ ਦਿੱਲੀ।

3. ਡਾ. ਜਗਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਆਦਿ-ਕਾਲ-ਭਗਤੀ ਕਾਲ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸੀਟੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।

4. ਪ੍ਰੋ: ਸੁਕਦੇਵ ਸ਼ਰਮਾਂ, ਭਾਰਤੀ ਕਾਵਿ-ਸ਼ਾਸਤਰ, ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਬਿਊਰੋ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।

5. ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ, ਭਾਰਤੀ ਕਾਵਿ-ਸ਼ਾਸਤਰ, ਲਾਹੌਰ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ, ਲੁਧਿਆਣਾ।

6. ਜਗਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਮਤਿ ਕਾਵਿ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ।

7. ਗੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਮਤਿ ਸਾਹਿਤ ਚਿੰਤਨ, ਸਿੰਘ ਬ੍ਰਦਰਜ਼, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।

8. ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਜਪੁਜੀ ਪਾਠ ਪ੍ਰਸੰਗ ਤੇ ਅਰਥਾਵਲੀ, ਰਵੀ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।

9. ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਸੂਫ਼ੀ ਕਾਵਿ ਧਾਰਾ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ।

10. ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਘੁੰਮਣ, ਸੂਫ਼ੀਮਤ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਫ਼ੀ ਕਾਵਿ, ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।

11. ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੋਸ਼ੀ, ਬੁੱਲ੍ਹੇ ਸ਼ਾਹ : ਜੀਵਨ ਤੇ ਰਚਨਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।

12. ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ, ਬੁੱਲ੍ਹੇ ਸ਼ਾਹ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਿਕ ਅਧਿਐਨ, ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ, ਪਟਿਆਲਾ।

13. ਖੋਜ ਪਤ੍ਰਿਕਾ (ਗੁਰਮਤਿ ਕਾਵਿ ਅੰਕ) ਅੰਕ 26, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।

14. ਖੋਜ ਪਤ੍ਰਿਕਾ (ਸੂਫ਼ੀ ਕਾਵਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਕ) ਅੰਕ 33, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।

Convener, BOS Punjabi
M.G.S.U., Bikaner (Raj.)

MAHARAJA GANGA SINGH UNIVERSITY, BIKANER

M.A. PUNJABI SEMESTER- 1st

Paper Code- PUNJ6.5DCCT104

Bharti Ate Unani Sahit Sidhant

ਭਾਰਤੀ ਅਤੇ ਯੂਨਾਨੀ ਸਾਹਿਤ ਸਿਧਾਂਤ

(DCC: Discipline Centric Compulsory Course)

Time Allowed: 3 Hours

Total Marks: 150 (Question Paper: 120 + Internal Assessment: 30)

Pass Marks: 36% (Question Paper: 44 + Internal Assessment: 11)

ਪੇਪਰ ਸੈੱਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

- ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ਪੰਜਾਬੀ (ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ) ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਨੂੰ **(ੳ), (ਅ)** ਅਤੇ **(ੲ) ਤਿੰਨ ਸੈਕਸ਼ਨ** ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਕੇ ਸਿਲੇਬਸ (Syllabus) ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।
- **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੳ)** ਕੁੱਲ-20 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ 2 ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਹਰ ਸਵਾਲ 2 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲਈ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਹੱਲ ਕਰਨੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ। ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ (ੳ) ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ (i) ਤੋਂ (v) ਤੱਕ **ਬਹੁ-ਵਿਕਲਪੀ** ਅਤੇ ਸਵਾਲ (vi) ਤੋਂ (x) ਤੱਕ ਖ਼ਾਲੀ **ਥਾਵਾਂ** ਭਰੋ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ **(i)** ਤੋਂ **(x)** ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- **ਸੈਕਸ਼ਨ (ਅ) ਕੁੱਲ-40 ਅੰਕਾਂ** ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਵਾਲੇ **5** ਸਵਾਲ (ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ 5 ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ 150 ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। ਹਰ ਸਵਾਲ 8 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ **2** ਤੋਂ **6** ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ) ਕੁੱਲ-60 ਅੰਕਾਂ** ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ) ਵਿੱਚ 5 ਸਵਾਲ (ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਨ੍ਹਾਂ 5 ਸਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ 3 ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ 400 ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। ਹਰ ਸਵਾਲ 20 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ **7** ਤੋਂ **11** ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objective):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਐਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੰਕਲਪਾਂ ਦਾ ਬੋਧ ਹਾਸਲ ਕਰਾਉਣਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਅਤੇ ਯੂਨਾਨੀ ਸਾਹਿਤ ਸ਼ਾਸਤਰੀਆਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਸਾਹਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਸੰਕਲਪਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਾਹਿਤ ਰੂਪਾਂ ਦੀ ਰੂਪ-ਰਚਨਾ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਕਵਿਤਾ ਅਤੇ ਵਾਰਤਕ ਦੀ ਵਿਹਾਰਕ ਆਲੋਚਨਾ ਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਸੂਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਭਾਰਤੀ ਅਤੇ ਯੂਨਾਨੀ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।

ਸਿਲੇਬਸ (Syllabus)

ਯੂਨਿਟ- 1

(ੳ) ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਤੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨ।

(ਅ) ਸਾਹਿਤ ਤੇ ਸਮਾਜ।

Convener, BOS Punjabi
M.G.S.U. Bikaner (Raj.)

(ੲ) ਸਾਹਿਤ ਤੇ ਆਲੋਚਨਾ।

ਯੂਨਿਟ- 2

(ੳ) ਭਾਰਤੀ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰ: ਵਿਸ਼ੇ, ਪ੍ਰਯੋਜਨ, ਹੇਤੂ, ਭੇਦ।

(ਅ) ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਸੰਪਰਦਾਵਾਂ: ਰਸ ਸਿਧਾਂਤ, ਧੁਨੀ ਸਿਧਾਂਤ।

ਯੂਨਿਟ- 3

ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਸੰਪਰਦਾਵਾਂ: ਅਲੰਕਾਰ, ਰੀਤੀ ਸਿਧਾਂਤ, ਵਕਰੋਕਤੀ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਔਚਿਤਯ ਸਿਧਾਂਤ।

ਯੂਨਿਟ- 4

(ੳ) ਯੂਨਾਨੀ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰ: ਪਲੈਟੋ ਦਾ ਕਾਵਿ ਸਿਧਾਂਤ।

(ਅ) ਲੌਂਜਾਈਨਸ ਦਾ ਕਾਵਿ ਸਿਧਾਂਤ।

ਯੂਨਿਟ- 5

ਅਰਸਤੂ ਦਾ ਕਾਵਿ ਸਿਧਾਂਤ: ਅਨੁਕਰਨ (Immitation), ਤ੍ਰਾਸਦੀ (tragedi), ਵਿਰੇਚਣ (catharsis)।

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ:-

1. ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਪੁੰਨੀ, ਸਾਹਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਸਮੀਖਿਆ, ਨਵਚਿੰਤਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ।

2. ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ, ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਐਨ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।

3. -ਉਹੀ-, ਸਾਹਿਤ ਵਿਗਿਆਨ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।

4. -ਉਹੀ-, ਅਰਸਤੂ ਦਾ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰ, ਐੱਸ ਚਾਂਦ ਐਂਡ ਸੰਨਜ਼, ਦਿੱਲੀ।

5. -ਉਹੀ-, ਸਾਹਿਤ ਸ਼ਾਸਤਰ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।

6. -ਉਹੀ-, ਤ੍ਰਾਸਦੀ, ਵਿਦਵਾਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰਬਾਲਾਕੈਂਟ।

7. -ਉਹੀ-, ਉਦਾਤ ਬਾਰੇ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।

8. ਪ੍ਰੇਮਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ, ਭਾਰਤੀ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰ, ਲਾਹੌਰ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ, ਲੁਧਿਆਣਾ।

9. ਰੋਸ਼ਨ ਲਾਲ ਆਹੂਜਾ, ਅਰਸਤੂ ਦਾ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰ, ਲਾਹੌਰ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ, ਲੁਧਿਆਣਾ।

10 ਸੁਕਦੇਵ, ਭਾਰਤੀ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸ਼ਤਰ, ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਟੈਕਸਟ ਬੁੱਕ ਬੋਰਡ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।

11. ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ, ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਸਮਝ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।

12. ਗਨਪਤੀ ਚੰਦਰ ਗੁਪਤ ਭਾਰਤੀਯ ਔਰ ਪਾਛਚਾਤਯ ਕਾਵਯ ਸਿਧਾਂਤ, ਲੋਕਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅਲਾਹਾਬਾਦ।

13. ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਅਰਸ਼ੀ, ਲਾਨਜਾਈਨਸ ਦਾ ਕਾਵਿ ਸਿਧਾਂਤ, ਆਰਸੀ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼, ਦਿੱਲੀ।

14. -ਉਹੀ-, ਪੱਛਮੀ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰ, ਆਰਸੀ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼, ਦਿੱਲੀ।

15. ਗੁਰਚਰਨ ਕੌਰ ਜੱਗੀ, ਭਾਰਤੀ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰ, ਆਰਸੀ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼, ਦਿੱਲੀ।

16. ਜਗਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਪੱਛਮੀ ਸਾਹਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।

17. ਨਗੇਂਦਰ, ਰਸ ਸਿਧਾਂਤ, ਨੈਸ਼ਨਲ ਪਬਲਿਸ਼ਿਗ ਹਾਊਸ, ਦਿੱਲੀ।

18. ਦੁਨੀ ਚੰਦ੍ਰ, ਸਾਹਿਤ ਦਰਪਣ, ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।

19. ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਵਿਹਾਰਕ ਸਮੀਖਿਆ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।

20. ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ, ਤ੍ਰਾਸਦੀ : ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਪਰੰਪਰਾ, ਆਰਸੀ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼, ਦਿੱਲੀ।

21. ਰੋਸ਼ਨ ਲਾਲ ਆਹੂਜਾ, ਅਰਸਤੂ ਦਾ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰ, ਲਾਹੌਰ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ, ਲੁਧਿਆਣਾ।

Convener, BOS Punjabi
M.G.S.U., Bikaner (Raj.)

MAHARAJA GANGA SINGH UNIVERSITY, BIKANER

M.A. PUNJABI SEMESTER- 1st

Paper Code- PUNJ6.5DCCT105

Punjabi Novel Da Adhiyan

ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ ਦਾ ਅਧਿਐਨ

(DCC: Discipline Centric Compulsory Course)

Time Allowed: 3 Hours

Total Marks: 150 (Question Paper: 120 + Internal Assessment: 30)

Pass Marks: 36% (Question Paper: 44 + Internal Assessment: 11)

ਪੇਪਰ ਸੈੱਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

- ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ਪੰਜਾਬੀ (ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ) ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਨੂੰ **(ੳ), (ਅ)** ਅਤੇ **(ੲ) ਤਿੰਨ ਸੈਕਸ਼ਨ** ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਕੇ ਸਿਲੇਬਸ (Syllabus) ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।
- **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੳ)** ਕੁੱਲ-20 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ 2 ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਹਰ ਸਵਾਲ 2 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲਈ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਹੱਲ ਕਰਨੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ। ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ (ੳ) ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ (i) ਤੋਂ (v) ਤੱਕ **ਬਹੁ-ਵਿਕਲਪੀ** ਅਤੇ ਸਵਾਲ (vi) ਤੋਂ (x) ਤੱਕ ਖ਼ਾਲੀ **ਥਾਵਾਂ** ਭਰੋ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ **(i)** ਤੋਂ **(x)** ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- **ਸੈਕਸ਼ਨ (ਅ) ਕੁੱਲ-40 ਅੰਕਾਂ** ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਵਾਲੇ **5** ਸਵਾਲ (ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ 5 ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ 150 ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। ਹਰ ਸਵਾਲ 8 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ **2** ਤੋਂ **6** ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ) ਕੁੱਲ-60 ਅੰਕਾਂ** ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ) ਵਿੱਚ 5 ਸਵਾਲ (ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਨ੍ਹਾਂ 5 ਸਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ 3 ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ 400 ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। ਹਰ ਸਵਾਲ 20 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ **7** ਤੋਂ **11** ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objective):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਬਿਰਤਾਂਤ ਅਤੇ ਬਿਰਤਾਂਤ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਨਾਵਲ ਅਤੇ ਬਿਰਤਾਂਤ ਦੇ ਆਪਸੀ ਸੰਬੰਧਾ ਤੋਂ ਵਾਕਿਫ਼ ਕਰਾਉਣਾ। ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ ਦੀ ਪੜ੍ਹਤ ਰਾਹੀਂ ਨਾਵਲ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੂਝ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨਾਵਲ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਚੌਖਟੇ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।
- ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ ਦੇ ਵਿਧਾਗਤ ਸਰੂਪ, ਵਿਸ਼ੇਗਤ ਸਰੋਕਾਰਾਂ, ਇਤਿਹਾਸਕ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਝੁਕਾਵਾਂ/ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।

Convener, BOS Punjabi
M.G.S.U., Bikaner (Raj.)

- ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ ਰਾਹੀਂ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਗਲੋਬਲੀ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਸੂਝ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਕੁਝ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਾਵਲਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਵਲਾਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਤ ਦੁਆਰਾ ਨਾਵਲੀ ਟੈਕਸਟ ਦੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।

ਸਿਲੇਬਸ (Syllabus)

ਯੂਨਿਟ- 1

(ੳ) ਨਾਵਲ : ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਤੱਤ।

(ਅ) ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ : ਉਤਪਤੀ, ਵਿਕਾਸ ਪੜਾਅ ਅਤੇ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ।

ਯੂਨਿਟ- 2 ਤੇ 3

ਅੱਧ ਚਾਨਣੀ ਰਾਤ (ਨਾਵਲ)- ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।

ਯੂਨਿਟ- 4 ਤੇ 5

ਮਾਤਲੋਕ (ਨਾਵਲ)- ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ।

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ:-

1. ਗੁਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ, ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ, ਪੰਜਾਬੀਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ

2. ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ : ਦ੍ਰਿਸ਼ ਅਤੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ, ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ।

3. ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਦਵੇਸ਼ਵਰ, ਨਾਵਲ ਸ਼ਾਸਤਰ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।

4. ਹਰਸਿਮਰਨ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਨਾਵਲ ਮਾਤਲੋਕ : ਜਗਤ ਤੇ ਜੁਗਤ, ਗਰੇਸੀਅਸ ਬੁੱਕਸ, ਪਟਿਆਲਾ।

5. ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਥਿੰਦ (ਸੰਪਾ.), ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ : ਸਰਵੇਖਣ ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।

6. ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਹਿਰੂ, ਨਾਵਲ ਦੀ ਵਿਧਾ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।

7. ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਹੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ, ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਪੁਸਤਕਮਾਲਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।

8. ਟੀ. ਆਰ. ਵਿਨੋਦ, ਗਲਪਕਾਰ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ, ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਪੁਸਤਕਮਾਲਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।

9. -ਉਹੀ-, ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ ਰਵੀ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।

10. ਰਜਨੀਸ਼ ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ, ਗਲਪ ਅਧਿਐਨ, ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ।

11. ਖੋਜ ਪਤ੍ਰਿਕਾ (ਗਲਪ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਕ), ਅੰਕ 19, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।

Convener, BOS Punjabi
M.G.S.U., Bikaner (Raj.)

MAHARAJA GANGA SINGH UNIVERSITY, BIKANER

M.A. PUNJABI SEMESTER- 2nd

Paper Code- PUNJ6.5VACT201

Human And National Values

ਮਨੁੱਖੀ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮੁੱਲ

(VAC: Value added course)

Non-CGPA

ਉਦੇਸ਼ (Course Objective):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣਾ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਤਾਂ ਜੋ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਰਾਸ਼ਟਰ ਨਾਲ ਮਜ਼ਬੂਤ ਬੰਧਨ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਣ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਸੂਝ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਨਾਗਰਿਕ ਬਣਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਤੀ ਰੁਚੀ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਧਾ ਅਤੇ ਸਮਰਪਣ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੀ ਸਮਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇੱਕ ਚੰਗਾ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਨਾਗਰਿਕ ਬਣਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ।

ਸਿਲੇਬਸ (Syllabus)

ਯੂਨਿਟ- 1

(ੳ) ਨੈਸ਼ਨਲ ਕੈਡੇਟ ਕੋਰ (ਐਨਸੀਸੀ) - ਜਾਣ-ਪਛਾਣ, ਉਦੇਸ਼, ਐਨਸੀਸੀ ਝੰਡਾ, ਐਨਸੀਸੀ ਗੀਤ, ਐਨਸੀਸੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ, ਸਕੂਲਾਂ/ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਐਨਸੀਸੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ, ਐਨਸੀਸੀ: ਰੈਂਕ, ਆਨਰਜ਼ ਅਤੇ ਅਵਾਰਡ, ਐਨਸੀਸੀ ਸਿਖਲਾਈ, ਐਨਸੀਸੀ ਕੈਂਪ, ਐਨਸੀਸੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ, ਕੈਡਿਟਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ ਅਤੇ ਸਕਾਲਰਸ਼ਿਪ।

(ਅ) ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ, ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਗੁਣ, ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਹੀਣਤਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਹੱਲ।

(ੲ) ਡ੍ਰਿਲ - ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਡ੍ਰਿਲ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ, ਡ੍ਰਿਲ ਵਿਚ ਬੁਰੀਆਂ ਆਦਤਾਂ, ਕਮਾਂਡ ਦੇ ਸ਼ਬਦ, ਡ੍ਰਿਲ ਮੂਵਮੈਂਟਸ, ਆਰਮਜ਼ ਡਰਿਲ, ਸਕੁਐਡ ਡਰਿਲ, ਗਾਰਡ ਆਫ ਆਨਰ, ਸੇਰੇਮੋਨੀਅਲ ਡਰਿਲ, ਗਾਰਡ ਮਾਉਂਟਿੰਗ।

(ਸ) ਰਾਸ਼ਟਰ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿੱਚ ਐਨਸੀਸੀ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ।

ਯੂਨਿਟ- 2

(ੳ) ਆਰਮਡ ਫੋਰਸਿਜ਼ (ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਫੋਰਸ) - ਕੰਟਰੋਲ ਕਮਾਂਡ, ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਆਫ ਆਰਮਡ ਫੋਰਸਿਜ਼, ਆਰਮੀ, ਨੇਵੀ ਤੇ ਏਅਰ ਫੋਰਸ ਦੇ ਹਥਿਆਰ, ਟਰੇਨਿੰਗ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ, ਆਨਰਜ਼ ਅਤੇ ਅਵਾਰਡ, ਪਰਮ ਵੀਰ ਚੱਕਰ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ, ਰੈਂਕ ਦੇ ਬੈਜ।

(ਅ) ਆਰਮਡ ਫੋਰਸਿਜ਼ ਵਿੱਚ ਕਮਿਸ਼ਨ - ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਬਲਾਂ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ, ਤਕਨੀਕੀ, ਗੈਰ-ਤਕਨੀਕੀ ਅਤੇ ਖੇਤਰੀ ਬਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕਮਿਸ਼ਨ।

(ੲ) ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ - 0.22 ਰਾਈਫਲ, 7.62 ਰਾਈਫਲ, 7.62 ਐਸਐਲਆਰ (ਸੈਲਫ ਲੋਡਿੰਗ ਰਾਈਫਲ), 5.56 ਐਮਐਮ ਆਈ.ਐਨ.ਐਸ.ਏ.ਐਸ. ਰਾਈਫਲ, ਐੱਲ.ਐੱਮ.ਜੀ. (ਲਾਈਟ ਮਸ਼ੀਨ ਗਨ), ਸਟੈਨ ਮਸ਼ੀਨ ਕਾਰਬਾਈਨ, 2" ਮੋਰਟਾਰ, ਗ੍ਰੇਨੇਡ, ਪਿਸਤੌਲ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀਆਂ ਫਾਇਰਿੰਗ, ਰੇਂਜ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਤੇ ਰੇਂਜ ਡਰਿਲ।

(ਸ) ਮਿਲਟਰੀ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਭੂਗੋਲ, ਫੀਲਡ ਕਰਾਫਟ, ਫੀਲਡ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ, ਬੈਟਲ ਕਰਾਫਟ।

Convener, BOS Punjabi
M.G.S.U. Bikaner (Raj.)

ਯੂਨਿਟ- 3

(ੳ) ਰੁਕਾਵਟ ਸਿਖਲਾਈ (Obstacle Training), ਸਾਹਸੀ ਸਿਖਲਾਈ, ਸਵੈ-ਰੱਖਿਆ, ਸਰੀਰਕ ਆਸਣ ਸਿਖਲਾਈ, ਸਮਾਜ ਸੇਵਾ, ਆਫ਼ਤ ਪ੍ਰਬੰਧਨ, ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਸਫਾਈ, ਫਸਟ ਐਡ।

(ਅ) ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ, ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਵਿਕਾਸ, ਫ਼ੈਸਲਾ ਲੈਣਾ, ਪ੍ਰੇਰਣਾ, ਕਰਤੱਵ ਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ, ਮਨੋਬਲ।

ਯੂਨਿਟ- 4

(ੳ) ਮੁੱਲ ਪ੍ਰਣਾਲੀ- ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਸਭਿਅਤਾ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ: ਸੰਪੂਰਨ ਜੀਵਣ।

(ਅ) ਬਾਹਰੀ ਅਤੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸੰਤੁਲਨ- ਸਰੀਰ, ਮਨ ਅਤੇ ਬੌਧਿਕ ਪੱਧਰ: ਕਰਤੱਵ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ।

(ੲ) ਜੀਵਨ ਮੁੱਲ- ਸੱਚਾਈ, ਵਚਨਬੱਧਤਾ, ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਠਾ, ਮੁਆਫ਼ੀ ਅਤੇ ਪਿਆਰ, ਹਮਦਰਦੀ ਅਤੇ ਤਿਆਗ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ, ਦੇਖਭਾਲ, ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ।

(ਸ) ਸਵੈ-ਮਾਣ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ।

(ਹ) ਸਮੇਂ ਦੀ ਪਾਬੰਦਤਾ - ਸਮਾਂ, ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਸਰੋਤ ਪ੍ਰਬੰਧਨ, ਟੀਮ ਵਰਕ, ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਅਤੇ ਰਚਨਾਤਮਿਕ ਸੋਚ।

ਯੂਨਿਟ- 5

(ੳ) ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵ-ਵਿਆਪੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ, ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ।

(ਅ) ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਏਕਤਾ- ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਅਹਿੰਸਾ (ਗਾਂਧੀ, ਵਿਵੇਕਾਨੰਦ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ)।

(ੲ) ਸਮਾਜਿਕ ਕਦਰਾਂ- ਕੀਮਤਾਂ ਅਤੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ।

(ਸ) ਮੁੱਲ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿੱਚ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ

(ਹ) ਬੁਨਿਆਦੀ ਕਰਤੱਵਾਂ

(ਕ) ਵਾਤਾਵਰਣ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਸੰਤੁਲਨ - ਸਾਰੇ ਜੀਵਾਂ ਦੀ ਅੰਤਰ-ਨਿਰਭਰਤਾ: ਜੀਵਤ ਅਤੇ ਗੈਰ- ਜੀਵਤ।

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ:-

1. मेजर आर.सी.मिश्रा व संजय कुमार मिश्र, एनसीसी हैंड बुक, कांति प्रकाशन, इटावा (यूपी)।

2. डॉ. पाण्डेय व पाण्डेय, राष्ट्रीय सुरक्षा, प्रकाश बुक डिपो, बरेली।

3. डॉ. एस.के. मिश्र, राष्ट्रीय रक्षा व सुरक्षाः मार्डन पब्लिशर्स, जालंधर।

4. डॉ. पुखराज जैन व डॉ. कुलदीप फड़िया, भारतीय राजव्यवस्था, साहित्य भवन पब्लिकेशन, आगरा।

5. डॉ. हरवीरशर्मा, राष्ट्रीय प्रतिरक्षा, जय प्रकाशनाथ कंपनी, मेरठ।

6. डॉ. लल्लनसिंह, राष्ट्रीय सुरक्षा, प्रकाश बुक डिपो, बरेली।

7. डॉ. नरेन्द्रसिंह, राष्ट्रीय सुरक्षा, प्रकाश बुक डिपो, बरेली।

8. NCERT, Education in Values, New Delhi.

9. M.G. Chitakra, Education and Human Values, A.P.H. Publishing Corporation, New Delhi.

10. Satchidananda, M.K.: Ethics, Education, Indian Unity and Culture, Ajantha Publications, Delhi.

11. National Security: K. Subramanyam.

12. ASEAN Security: Air Comdr. Jasjit Singh.

ਇਸ ਕੋਰਸ/ ਪੇਪਰ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੀ ਯੋਜਨਾ (Scheme of Examination)-

ਨੋਟ: ਇਸ ਕੋਰਸ/ ਪੇਪਰ ਦੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵੱਲੋਂ ਸਿਧਾਂਤਿਕ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਸਿਰਫ਼ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦਾ ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਾਲਜ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਸਾਈਨਮੈਂਟ (Assignment)/ ਮੌਖਿਕ ਪ੍ਰੀਖਿਆ **(VIVA)** ਕਰਵਾ ਕੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦਾ ਨਤੀਜਾ 'ਸੰਤੋਸ਼ਜਨਕ' ਜਾਂ 'ਅਸੰਤੋਸ਼ਜਨਕ' ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੂੰ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

Note: The theoretical examination of this course/paper will not be conducted by the University, only the internal evaluation of the student will be conducted at the college level and after conducting the oral examination (VIVA) / Assignment the result of the student will be submitted to the University as 'Satisfactory' or 'Not Satisfactory'.

Convener, BOS Punjabi
M.G.S.U., Bikaner (Raj.)

MAHARAJA GANGA SINGH UNIVERSITY, BIKANER

M.A. PUNJABI SEMESTER- 2nd

Paper Code- PUNJ6.5DCCT202

Punjabi Sahit Da Itihas (1851 Ton Hun Tak)

ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ (1851 ਤੋਂ ਹੁਣ ਤੱਕ)

(DCC: Discipline Centric Compulsory Course)

Time Allowed: 3 Hours

Total Marks: 150 (Question Paper: 120 + Internal Assessment: 30)

Pass Marks: 36% (Question Paper: 44 + Internal Assessment: 11)

ਪੇਪਰ ਸੈੱਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

- ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ਪੰਜਾਬੀ (ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ) ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਨੂੰ **(ੳ), (ਅ)** ਅਤੇ **(ੲ) ਤਿੰਨ ਸੈਕਸ਼ਨ** ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਕੇ ਸਿਲੇਬਸ (Syllabus) ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।
- **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੳ)** ਕੁੱਲ-20 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ 2 ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਹਰ ਸਵਾਲ 2 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲਈ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਹੱਲ ਕਰਨੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ। ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ (ੳ) ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ (i) ਤੋਂ (v) ਤੱਕ **ਬਹੁ-ਵਿਕਲਪੀ** ਅਤੇ ਸਵਾਲ (vi) ਤੋਂ (x) ਤੱਕ ਖ਼ਾਲੀ **ਥਾਵਾਂ** ਭਰੋ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ **(i)** ਤੋਂ **(x)** ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- **ਸੈਕਸ਼ਨ (ਅ) ਕੁੱਲ-40 ਅੰਕਾਂ** ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਵਾਲੇ **5** ਸਵਾਲ (ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ 5 ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ 150 ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। ਹਰ ਸਵਾਲ 8 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ **2** ਤੋਂ **6** ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ) ਕੁੱਲ-60 ਅੰਕਾਂ** ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ) ਵਿੱਚ 5 ਸਵਾਲ (ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਨ੍ਹਾਂ 5 ਸਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ 3 ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ 400 ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। ਹਰ ਸਵਾਲ 20 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ **7** ਤੋਂ **11** ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objective):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਹਿਤ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰੀ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਿਕ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋਣਗੇ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਲੇਖਣ ਦੀ ਪਰੰਪਰਾ, ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਸਮਗਰੀ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਗੇ।
- ਆਧੁਨਿਕ ਕਾਲ ਵਿਚਲੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਾਹਿਤ ਰੂਪਾਂ ਦੀ ਰੂਪ-ਰਚਨਾ ਦੀ ਵਿਧਾ ਮੂਲਕ ਸਮਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਆਧੁਨਿਕ ਕਾਲ ਵਿਚਲੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਾਹਿਤਕ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਮੂਲ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।

Convener, BOS Punjabi
M.G.S.U., Bikaner (Raj.)

ਸਿਲੇਬਸ (Syllabus)

ਯੂਨਿਟ- 1

1851 ਈ. ਤੋਂ 1900 ਈ. ਤੱਕ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ।

ਯੂਨਿਟ- 2

1901 ਈ. ਤੋਂ 1960 ਈ. ਤੱਕ ਦੀ ਕਵਿਤਾ, ਨਾਵਲ, ਨਾਟਕ, ਜੀਵਨੀ ਅਤੇ ਸਫ਼ਰਨਾਮੇ ਦਾ ਜਨਮ ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਪੜਾਅ।

ਯੂਨਿਟ- 3

1901 ਈ. ਤੋਂ 1960 ਈ. ਤੱਕ ਦੀ ਕਹਾਣੀ, ਇਕਾਂਗੀ, ਸਵੈ-ਜੀਵਨੀ, ਨਿਬੰਧ ਅਤੇ ਅਲੋਚਨਾ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਜਨਮ ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਪੜਾਅ।

ਯੂਨਿਟ- 4

1961 ਈ. ਤੋਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੀ ਕਵਿਤਾ, ਨਾਵਲ, ਨਾਟਕ, ਜੀਵਨੀ ਅਤੇ ਸਫ਼ਰਨਾਮੇ ਦਾ ਜਨਮ ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਪੜਾਅ।

ਯੂਨਿਟ- 5

1961 ਈ. ਤੋਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੀ ਕਹਾਣੀ, ਇਕਾਂਗੀ, ਸਵੈ-ਜੀਵਨੀ, ਨਿਬੰਧ ਅਤੇ ਅਲੋਚਨਾ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਪੜਾਅ।

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ:-

1. ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਕਸੇਲ, ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਲਾਂਬਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਤੇ ਵਿਕਾਸ, ਲਾਹੌਰ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ, ਲੁਧਿਆਣਾ।

2. ਅਤਰ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ, ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ, ਪਟਿਆਲਾ।

3. ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੀਤਲ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਿਕ ਇਤਿਹਾਸ, ਪੈਪਸੂ ਬੁੱਕ ਡਿੱਪੂ, ਪਟਿਆਲਾ।

4. ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਾਨ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ (ਆਧੁਨਿਕ ਕਾਲ), ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।

5. ਧਰਮ ਪਾਲ ਸਿੰਗਲ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।

6. ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ (ਸਾਰੇ ਭਾਗ), ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਬਿਊਰੋ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।

7 ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੋਸ਼ੀ, ਅਧਿਐਨ ਤੇ ਅਧਿਆਪਨ, ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।

8. ਡਾ. ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਿਕ ਇਤਿਹਾਸ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।

Convener, BOS Punjabi
M.G.S.U., Bikaner (Raj.)

MAHARAJA GANGA SINGH UNIVERSITY, BIKANER

M.A. PUNJABI SEMESTER- 2nd

Paper Code- PUNJ6.5DCCT203

Punjabi Kissa Kavi Ate Bir Kavi

ਪੰਜਾਬੀ ਕਿੱਸਾ ਕਾਵਿ ਅਤੇ ਬੀਰ ਕਾਵਿ

(DCC: Discipline Centric Compulsory Course)

Time Allowed: 3 Hours

Total Marks: 150 (Question Paper: 120 + Internal Assessment: 30)

Pass Marks: 36% (Question Paper: 44 + Internal Assessment: 11)

ਪੇਪਰ ਸੈੱਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

- ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ਪੰਜਾਬੀ (ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ) ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਨੂੰ **(ੳ), (ਅ)** ਅਤੇ **(ੲ) ਤਿੰਨ ਸੈਕਸ਼ਨ** ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਕੇ ਸਿਲੇਬਸ (Syllabus) ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।
- **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੳ)** ਕੁੱਲ-20 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ 2 ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਹਰ ਸਵਾਲ 2 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲਈ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਹੱਲ ਕਰਨੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ। ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ (ੳ) ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ (i) ਤੋਂ (v) ਤੱਕ **ਬਹੁ-ਵਿਕਲਪੀ** ਅਤੇ ਸਵਾਲ (vi) ਤੋਂ (x) ਤੱਕ ਖ਼ਾਲੀ **ਥਾਵਾਂ** ਭਰੋ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ **(i)** ਤੋਂ **(x)** ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- **ਸੈਕਸ਼ਨ (ਅ) ਕੁੱਲ-40 ਅੰਕਾਂ** ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਵਾਲੇ **5** ਸਵਾਲ (ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ 5 ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ 150 ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। ਹਰ ਸਵਾਲ 8 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ **2** ਤੋਂ **6** ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ) ਕੁੱਲ-60 ਅੰਕਾਂ** ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ) ਵਿੱਚ 5 ਸਵਾਲ (ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਨ੍ਹਾਂ 5 ਸਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ 3 ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ 400 ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। ਹਰ ਸਵਾਲ 20 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ **7** ਤੋਂ **11** ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objective):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਮੱਧਕਾਲੀਨ ਚੇਤਨਾ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਮੱਧਕਾਲ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ ਕਾਵਿ ਧਾਰਾਵਾਂ ਕਿੱਸਾ ਅਤੇ ਬੀਰ ਕਾਵਿ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਾਉਣਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਮੱਧਕਾਲੀਨ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਰੂਪਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।
- ਕਿੱਸਾ ਅਤੇ ਬੀਰ ਕਾਵਿ ਵਿਚਲੀਆਂ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਸਾਂਝਾਂ ਅਤੇ ਵਖਰੇਵਿਆਂ ਦੀ ਸਮਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਕਿੱਸਾ ਕਾਵਿ ਦੇ ਸੰਕਲਪਿਕ ਗਿਆਨ ਦੁਆਰਾ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿੱਸਾ ਪਰੰਪਰਾ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।

Convener, BOS Punjabi
M.G.S.U., Bikaner (Raj.)

- ਕਿੱਸਾ ਅਤੇ ਬੀਰ ਰਸੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਮੱਧਕਾਲੀਨ ਪੰਜਾਬੀ ਸਮਾਜ-ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਸੂਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।

ਸਿਲੇਬਸ (Syllabus)

ਯੂਨਿਟ- 1

(ੳ) ਕਿੱਸਾ ਕਾਵਿ: ਉਤਪਤੀ ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਪੜਾਅ, ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ।

(ਅ) ਬੀਰ ਕਾਵਿ: ਉਤਪਤੀ ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਪੜਾਅ, ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ।

ਯੂਨਿਟ- 2 ਤੇ 3

(ੳ) ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ : ਜੀਵਨ, ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ।

(ਅ) ਹੀਰ (ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ) : ਵਿਸ਼ਾਗਤ, ਕਲਾ ਪੱਖ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਅਧਿਐਨ ।

ਯੂਨਿਟ- 4 ਤੇ 5

(ੳ) ਸ਼ਾਹ ਮੁਹਮੰਦ : ਜੀਵਨ, ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ।

(ਅ) ਜੰਗਨਾਮਾ ਸਿੰਘਾਂ ਤੇ ਫ਼ਿਰੰਗੀਆਂ ਦਾ (ਸ਼ਾਹ ਮੁਹਮੰਦ): ਵਿਸ਼ਾਗਤ, ਕਲਾ ਪੱਖ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸਿਕਤਾ।

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ:-

1. ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ, ਹੀਰ, ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ, ਪਟਿਆਲਾ।

2. ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਪਦਮ, ਜੰਗਨਾਮਾ ਸਿੰਘਾਂ ਤੇ ਫ਼ਰੰਗੀਆਂ, ਸਿੰਘ ਬਰਦਰਜ਼, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।

3. ਡਾ. ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਜੱਗੀ (ਸੰਪਾ.), ਜੰਗਨਾਮਾ ਸਿੰਘਾਂ ਤੇ ਫ਼ਿਰੰਗੀਆਂ, ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਬਿਊਰੋ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।

4. ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਪੂਨੀ, ਸ਼ਾਹ ਮੁਹੰਮਦ ਜੰਗ ਸਿੰਘਾਂ ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ, ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।

5. ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਂਗ, ਮੱਧਕਾਲੀ ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਐਨ, ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਪੁਸਤਕਮਾਲਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।

6. ਸੁਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰ ਕਾਵਿ ਦਾਇਤਿਹਾਸ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ।

7. ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਕਾਂਗ,ਪੰਜਾਬੀ ਕਿੱਸਾ ਕਾਵਿ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ।

8. ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ, ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ, ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ।

9. ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰੇਮੀ, ਵਾਰਿਸਸ਼ਾਹ : ਇੱਕ ਪਰਿਚਯ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।

10. ਜਗਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਮੱਧਕਾਲੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਿਆਚਾਰ, ਆਰਸੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ।

11. ਦੀਵਾਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਘੁੰਮਣ, ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਦਾ ਕਾਵਿ ਲੋਕ, ਨਿਊ ਬੁੱਕ ਕੰਪਨੀ, ਜਲੰਧਰ।

12. ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਘੁੰਮਣ, ਪੰਜਾਬੀ ਕਿੱਸਾ ਕਾਵਿ ਦਾ ਬਿਰਤਾਂਤ ਸ਼ਾਸਤਰ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।

13. ਖੋਜ ਪਤ੍ਰਿਕਾ (ਕਿੱਸਾ ਕਾਵਿ ਅੰਕ) ਅੰਕ 27, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।

Convener,BOS Punjabi
M.G.S.U., Bikaner (Raj.)

MAHARAJA GANGA SINGH UNIVERSITY, BIKANER

M.A. PUNJABI SEMESTER- 2nd

Paper Code- PUNJ6.5DCCT204

Punjabi Te Pachhmi Sahit Sidhant Ate Punjabi Alochana

ਪੰਜਾਬੀ ਤੇ ਪੱਛਮੀ ਸਾਹਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਆਲੋਚਨਾ

(DCC: Discipline Centric Compulsory Course)

Time Allowed: 3 Hours

Total Marks: 150 (Question Paper: 120 + Internal Assessment: 30)

Pass Marks: 36% (Question Paper: 44 + Internal Assessment: 11)

ਪੇਪਰ ਸੈੱਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

- ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ਪੰਜਾਬੀ (ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ) ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਨੂੰ **(ੳ)**, **(ਅ)** ਅਤੇ **(ੲ) ਤਿੰਨ ਸੈਕਸ਼ਨ** ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਕੇ ਸਿਲੇਬਸ (Syllabus) ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।
- **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੳ)** ਕੁੱਲ-20 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ 2 ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਹਰ ਸਵਾਲ 2 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲਈ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਹੱਲ ਕਰਨੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ। ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ (ੳ) ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ (i) ਤੋਂ (v) ਤੱਕ **ਬਹੁ-ਵਿਕਲਪੀ** ਅਤੇ ਸਵਾਲ (vi) ਤੋਂ (x) ਤੱਕ ਖ਼ਾਲੀ **ਥਾਵਾਂ** ਭਰੋ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ **(i)** ਤੋਂ **(x)** ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- **ਸੈਕਸ਼ਨ (ਅ) ਕੁੱਲ-40 ਅੰਕਾਂ** ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਵਾਲੇ **5** ਸਵਾਲ (ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ 5 ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ 150 ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। ਹਰ ਸਵਾਲ 8 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ **2** ਤੋਂ **6** ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ) ਕੁੱਲ-60 ਅੰਕਾਂ** ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ) ਵਿੱਚ 5 ਸਵਾਲ (ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਨ੍ਹਾਂ 5 ਸਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ 3 ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ 400 ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। ਹਰ ਸਵਾਲ 20 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ **7** ਤੋਂ **11** ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objective):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਹਿਤ, ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਐਨ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੰਕਲਪਾਂ ਦਾ ਬੋਧ ਹਾਸਲ ਕਰਾਉਣਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes):-

- ਸਾਹਿਤ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਚੱਲਿਤ ਵਾਦਾਂ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਐਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੱਛਮੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸ਼ਾਸਤਰੀਆਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਸਾਹਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਸੰਕਲਪਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।
- ਪੰਜਾਬੀ ਸਿਧਾਂਤਕਾਰਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਚਿੰਤਨ ਅਤੇ ਆਲੋਚਨਾ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਸਾਹਿਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਨਵੇਂ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਸੂਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।

ਸਿਲੇਬਸ (Syllabus)

ਯੂਨਿਟ- 1

ਆਲੋਚਨਾ ਪ੍ਰਣਾਲੀ : ਮਾਰਕਸਵਾਦ, ਮਨੋਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣਵਾਦ ਅਤੇ ਅਸਤਿਤਵਵਾਦ।

ਯੂਨਿਟ- 2

ਸਾਹਿਤਕ ਵਾਦ : ਰਹੱਸਵਾਦ, ਪ੍ਰਗਤੀਵਾਦ, ਰੁਮਾਂਸਵਾਦ ਅਤੇ ਯਥਾਰਥਵਾਦ।

Convener, BOS Punjabi
M.G.S.U. Bikaner (Raj.)

ਯੂਨਿਟ- 3

ਆਧੁਨਿਕ ਸਾਹਿਤ ਸਿਧਾਂਤ: ਸੰਰਚਨਾਵਾਦ, ਚਿਹਨ ਵਿਗਿਆਨ, ਨਾਰੀਵਾਦ, ਦਲਿਤ ਚਿੰਤਨ।

ਯੂਨਿਟ- 4

ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਲੋਚਨਾ ਅਤੇ ਆਲੋਚਕ: ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ, ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ, ਨਜ਼ਮ ਹੁਸੈਨ ਸੱਯਦ, ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ।

ਯੂਨਿਟ- 5

ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਲੋਚਨਾ ਅਤੇ ਆਲੋਚਕ: ਤਰਲੋਕ ਸਿੰਘ ਕੰਵਰ, ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਵੀ, ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਹੀ, ਟੀ.ਆਰ. ਵਿਨੋਦ।

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ:-

1. ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ, ਸਾਹਿਤਿਆਰਥ, ਲਾਹੌਰ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ, ਲੁਧਿਆਣਾ।

2. ਸੁਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂਰ, ਨਵੀਨ ਪੰਜਾਬੀ ਆਲੋਚਨਾ, ਇਕੱਤੀ ਫਰਵਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰਬਾਲਾਕੈਂਟ।

3. ਸੁਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂਰ ਅਤੇ ਰਵੇਲ ਸਿੰਘ, ਸਮਕਾਲੀ ਪੱਛਮੀ ਚਿੰਤਨ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ।

4. ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਦਵੇਸ਼ਵਰ, ਆਧੁਨਿਕ ਸਾਹਿਤ ਆਲੋਚਨਾ : ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।

5. ਰਾਜਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਉੱਤਰ ਆਧੁਨਿਕਤਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।

6. ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ, ਨਾਰੀਵਾਦ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।

7. ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ ਭਾਟੀਆ, ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਐਨ ਵਿਧੀਆਂ : ਵਰਤਮਾਨ ਪਰਿਪੇਖ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ,ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।

8. -ਉਹੀ-, ਚਿੰਤਨ ਪੁਨਰ ਚਿੰਤਨ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।

9. -ਉਹੀ-, ਸੰਵਾਦ ਪੁਨਰ ਸੰਵਾਦ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।

10. ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ, ਪਾਰਗਾਮੀ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।

11. -ਉਹੀ-, ਸਾਹਿਤ ਵਿਗਿਆਨ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।

12. ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਥਿੰਦ, ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਐਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।

13. ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ, ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਸਮਝ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।

14. -ਉਹੀ-, ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਸੋਮੇ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।

15. ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਅਰਸ਼ੀ, ਅਸਤਿਤਵਵਾਦ, ਆਰਸੀ ਪਬਲਿਸ਼ਰ, ਦਿੱਲੀ।

16. -ਉਹੀ-, ਸਮੀਖਿਆ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਆਂ, ਆਰਸੀ ਪਬਲਿਸ਼ਰ, ਦਿੱਲੀ।

17. -ਉਹੀ-, ਸਿਧਾਂਤ ਚਿੰਤਨ : ਸੰਰਚਨਾਵਾਦ ਤੋਂ ਵਿਰਚਨਾ ਤੱਕ, ਆਰਸੀ ਪਬਲਿਸ਼ਰ, ਦਿੱਲੀ।

18. ਖੋਜ ਪਤ੍ਰਿਕਾ (ਪੰਜਾਬੀ ਆਲੋਚਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਕ), ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।

19. ਗੁਰਭਗਤ ਸਿੰਘ, ਉੱਤਰਆਧੁਨਿਕਤਾਵਾਦ, ਮਦਾਨ ਪਬਲਿਸ਼ਰ, ਪਟਿਆਲਾ।

20. ਗੋਪੀਚੰਦ ਨਾਰੰਗ, ਸੰਰਚਨਾਵਾਦ, ਉੱਤਰ-ਸੰਰਚਨਾਵਾਦ ਅਤੇ ਪੂਰਬੀ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰ, ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ।

21. ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਹੀ, ਮਸਲੇ ਗਲਪ ਦੇ, ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਪੁਸਤਕਮਾਲਾ।

22. -ਉਹੀ-, ਜੋਤ-ਜੁਗਤ ਕੀ ਬਾਰਤਾ, ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਪੁਸਤਕਮਾਲਾ।

23. ਤਰਲੋਕ ਸਿੰਘ ਕੰਵਰ, ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਸੰਰਚਨਾਵਾਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ,ਅਰਵਿੰਦ ਹਨੂਮੰਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ।

25. ਦਵਿੰਦਰ ਸੈਫ਼ੀ, ਸਿਧਾਂਤਕਾਰੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਿਧਾਂਤਕਾਰ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।

26. ਨਜ਼ਮ ਹੁਸੈਨ ਸੱਯਦ, ਸੇਧਾਂ ਸਾਰਾਂ ਤੇ ਹੋਰਲੇਖ (ਲਿਪੀ ਅੰਤਰ ਤੇ ਸੰਪਾ. ਪਰਦੁਮਨ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ), ਜਸਵੰਤਪ੍ਰਿੰਟਰਜ਼, ਲੁਧਿਆਣਾ।

27. ਭੀਮਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਰਕਸਵਾਦ, ਨਵ-ਮਾਰਕਸਵਾਦ ਅਤੇ ਉੱਤਰਆਧੁਨਿਕਤਾਵਾਦ, ਤਰਕਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਬਰਨਾਲਾ।

28. ਖੋਜ ਪਤ੍ਰਿਕਾ (ਸਾਹਿਤਕ ਵਾਦ ਅੰਕ) ਅੰਕ 31-32, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।

29. ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਵੀ, ਰਵੀ ਚੇਤਨਾ, ਰਵੀ ਮੈਮੋਰੀ ਅਲਟ੍ਰੱਸਟ, ਪਟਿਆਲਾ।

30. ਟੀ.ਆਰ. ਵਿਨੋਦ, ਆਓ ਨਾਵਲ ਪੜ੍ਹੀਏ, ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ।

31. -ਉਹੀ-, ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ ਵਿਹਾਰਿਕ ਪਰਿਪੇਖ, ਰਵੀ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।

Convener, BOS Punjabi
M.G.S.U., Bikaner (Raj.)

MAHARAJA GANGA SINGH UNIVERSITY, BIKANER

M.A. PUNJABI SEMESTER- 2nd

Paper Code- PUNJ6.5DCCT205

Sabhiyachar Ate Punjabi Sabhiyachar

ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ

(DCC: Discipline Centric Compulsory Course)

Time Allowed: 3 Hours

Total Marks: 150 (Question Paper: 120 + Internal Assessment: 30)

Pass Marks: 36% (Question Paper: 44 + Internal Assessment: 11)

ਪੇਪਰ ਸੈੱਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

- ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ਪੰਜਾਬੀ (ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ) ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਨੂੰ **(ੳ)**, **(ਅ)** ਅਤੇ **(ੲ)** **ਤਿੰਨ ਸੈਕਸ਼ਨ** ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਕੇ ਸਿਲੇਬਸ (Syllabus) ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।
- **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੳ)** ਕੁੱਲ-20 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ 2 ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਹਰ ਸਵਾਲ 2 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲਈ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਹੱਲ ਕਰਨੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ। ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ (ੳ) ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ (i) ਤੋਂ (v) ਤੱਕ **ਬਹੁ-ਵਿਕਲਪੀ** ਅਤੇ ਸਵਾਲ (vi) ਤੋਂ (x) ਤੱਕ ਖ਼ਾਲੀ **ਥਾਵਾਂ** ਭਰੋ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ **(i)** ਤੋਂ **(x)** ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- **ਸੈਕਸ਼ਨ (ਅ) ਕੁੱਲ-40 ਅੰਕਾਂ** ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਵਾਲੇ **5** ਸਵਾਲ (ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ 5 ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ 150 ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। ਹਰ ਸਵਾਲ 8 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ **2** ਤੋਂ **6** ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ) ਕੁੱਲ-60 ਅੰਕਾਂ** ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ) ਵਿੱਚ 5 ਸਵਾਲ (ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਨ੍ਹਾਂ 5 ਸਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ 3 ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ 400 ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। ਹਰ ਸਵਾਲ 20 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ **7** ਤੋਂ **11** ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objective):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਭਿਆਚਾਰ, ਸਭਿਆਚਾਰ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਸੰਕਲਪਾਂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes):-

- ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਸੁਭਾਅ, ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪੱਖਾਂ ਅਤੇ ਅੰਗਾਂ, ਪਰਿਵਰਤਨ ਆਧਾਰਾਂ, ਨੇਮਾਂ ਅਤੇ ਮੂਲ ਸੋਮਿਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਬਾਕੀ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਥਾਪਿਤ ਅੰਤਰ-ਅਨੁਸ਼ਾਸ਼ਨੀ ਸਮਝ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਕਾਬਲ ਹੋਣਗੇ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਵਿਲੱਖਣ ਅਤੇ ਨਿਵੇਕਲੇ ਸਰੂਪ ਬਾਰੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਗਿਆਨ ਹਾਸਿਲ ਕਰਨਗੇ।

Convener, BOS Punjabi
M.G.S.U., Bikaner (Raj.)

ਸਿਲੇਬਸ (Syllabus)

ਯੂਨਿਟ- 1

(ੳ) ਸਭਿਆਚਾਰ : ਸਿਧਾਂਤਕ ਪਰਿਪੇਖ (ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ)।

(ਅ) ਸਭਿਆਚਾਰ ਤੇ ਸਾਹਿਤ।

(ੲ) ਸਭਿਆਚਾਰ ਤੇ ਭਾਸ਼ਾ।

(ਹ) ਸਭਿਆਚਾਰ ਤੇ ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਐਨ।

ਯੂਨਿਟ- 2

(ੳ) ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਧਿਐਨ ਦੀਆਂ ਵਿਭਿੰਨ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਆਂ।

(ਅ) ਸਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਭੂਗੋਲ, ਸਭਿਅਤਾ, ਇਤਿਹਾਸ, ਆਰਥਿਕਤਾ, ਧਰਮ ਆਦਿ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ।

ਯੂਨਿਟ- 3

(ੳ) ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ : ਭੂਗੋਲ, ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਪਰਿਪੇਖ।

(ਅ) ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਮੂਲ ਸੋਮੇ।

ਯੂਨਿਟ- 4

(ੳ) ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਮੂਲ ਪਛਾਣ-ਚਿੰਨ੍ਹ।

(ਅ) ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ, ਸਿਆਸਤ ਅਤੇ ਸੰਪਰਦਾਇਕਤਾ।

ਯੂਨਿਟ- 5

(ੳ) ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਕੌਮੀ ਪ੍ਰਸੰਗ।

(ਅ) ਉੱਤਰ ਆਧੁਨਿਕ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਸਾਹਮਣੇ ਚੁਣੌਤੀਆਂ।

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ:-

1. ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਫ਼ਰੈਂਕ, ਸਭਿਆਚਾਰ : ਮੂਲ ਜਾਣ ਪਛਾਣ, ਪੰਜਾਬੀ ਰਾਈਟਰਜ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ।

2. -ਉਹੀ-, ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਰਾਈਟਰਜ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ।

3. ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ : ਪਛਾਣਚਿੰਨ੍ਹ, ਗਰੇਸੀਅਸ ਬੁੱਕਸ, ਪਟਿਆਲਾ।

4. ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੋਸ਼ੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਬਾਰੇ, ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।

5. ਟੀ. ਆਰ. ਵਿਨੋਦ, ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ : ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2004

6. ਤੇਜਵੰਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਪੰਜਾਬੀਸਭਿਆਚਾਰ : ਪਰੰਪਰਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤਿਮਾਨ, ਸਾਹਿਤ ਕਲਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ।

7. ਧਨਵੰਤ ਕੌਰ (ਸੰਪਾ.), ਪੰਜਾਬੀਅਤ : ਸੰਕਲਪ ਅਤੇ ਸਰੂਪ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।

8. ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ, ਲੋਕ-ਧਾਰਾ, ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ, ਪੈਪਸੂ ਬੁੱਕ ਡਿਪੂ, ਪਟਿਆਲਾ।

9. ਰਵਿੰਦਰ ਭੱਠਲ ਅਤੇ ਲਾਭ ਸਿੰਘ ਖੀਵਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਲੋਕ-ਧਾਰਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ।

10. ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (ਸੰਪਾ.), ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ: ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।

Convener, BOS Punjabi
M.G.S.U., Bikaner (Raj.)

MAHARAJA GANGA SINGH UNIVERSITY, BIKANER

M.A. PUNJABI SEMESTER- 3rd

Paper Code- PUNJ6.5SDCT301

(ੳ) ਮੁੱਢਲੇ ਸੰਚਾਰ ਹੁਨਰ/ Basic Communication Skills

OR

(ਅ) ਮੁੱਢਲਾ ਕੰਪਿਊਟਰ ਕੋਰਸ/ Basic Computer Course

OR

(ੲ) ਸੈਮੀਨਾਰ + ਅਕਾਦਮਿਕ ਲਿਖਤ/ Seminar + Academic Writing

(SDC: Skill development course)

Non-CGPA

(ੳ) ਮੁੱਢਲੇ ਸੰਚਾਰ ਹੁਨਰ/ Basic Communication Skills

ਉਦੇਸ਼ (Course Objective):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਦੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਹੁਨਰਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਾ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਮੌਖਿਕ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਮੌਖਿਕ ਸੰਚਾਰ ਹੁਨਰਾਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਕਰਨਾ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚਲੇ ਟੀਮ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਹੁਨਰ, ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਹੁਨਰ, ਸਮਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਹੁਨਰ, ਗੱਲਬਾਤ ਹੁਨਰ, ਸਮੱਸਿਆ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਨਰ, ਆਲੋਚਨਾਤਮਿਕ ਸੋਚ ਦੇ ਹੁਨਰ ਅਤੇ ਅੰਤਰ-ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਹੁਨਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਖਾਰ ਕੇ ਆਤਮ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਧਾਉਣਾ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਨ, ਲਿਖਣ, ਸੁਣਨ ਅਤੇ ਬੋਲਣ ਦੇ ਹੁਨਰ ਨੂੰ ਨਿਖਾਰ ਕੇ ਭਾਸ਼ਾਈ ਅਤੇ ਸੰਚਾਰ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨਾ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਸੰਚਾਰ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੂਪਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਾ।
- ਆਧੁਨਿਕ, ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸੰਚਾਰ ਹੁਨਰਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਕੋਰਸ ਦੇ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਪੂਰਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਪਣੀਆਂ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਗਰੂਕ ਹੋਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ-ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਹੁਨਰ ਵਿਕਸਤ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਆਤਮਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾਲ ਸਵੈ-ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਿੱਚ ਬੋਲਣ, ਸੁਣਨ ਅਤੇ ਲਿਖਣ ਦੇ ਹੁਨਰ ਪੈਦਾ ਹੋਣਗੇ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਿੱਚ ਬਲੌਗ, ਭਾਸ਼ਣ, ਸਮੀਖਿਆਵਾਂ, ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਆਦਿ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਿਖਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।

ਸਿਲੇਬਸ (Syllabus)

ਯੂਨਿਟ- 1

ਓਰੀਐਂਟੇਸ਼ਨ (Orientation)-

(ੳ) ਸਾਫਟ ਸਕਿੱਲਜ਼ (Soft Skills) ਦੀ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ, ਹਾਰਡ ਸਕਿੱਲਜ਼ (Hard Skills) ਅਤੇ ਸਾਫਟ ਸਕਿੱਲਜ਼ (Soft Skills) ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ।

(ਅ) ਸਾਫਟ ਸਕਿੱਲਜ਼ (Soft Skills) ਦੀ ਲੋੜ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵ।

(ੲ) ਸਾਫਟ ਸਕਿੱਲਜ਼ (Soft Skills) ਦਾ ਸਮਾਜਿਕ, ਅਕਾਦਮਿਕ ਤੇ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਕੈਰੀਅਰ। ਨੌਕਰੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ।

ਯੂਨਿਟ- 2

ਕੰਮ 'ਤੇ ਸੰਚਾਰ (Communicating at work)-

(ੳ) ਮੌਖਿਕ ਸੰਚਾਰ (Verbal Communication)- ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ, ਆਹਮੋ-ਸਾਹਮਣੇ ਗੱਲਬਾਤ (Face to Face interaction), ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਅਤੇ ਰਚਨਾਤਮਿਕ ਫੀਡਬੈਕ, ਟੈਲੀਫੋਨ ਸ਼ਿਸ਼ਟਾਚਾਰ, ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸੁਣਨਾ (Effective listening), ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਸ਼ਿਸ਼ਟਾਚਾਰ, ਵੀਡੀਓ ਕਾਨਫਰੰਸਿੰਗ ਸ਼ਿਸ਼ਟਾਚਾਰ

Convener, BOS Punjabi
M.G.S.U. Bikaner (Raj.)

(ਅ) ਗੈਰ-ਮੌਖਿਕ ਸੰਚਾਰ (Non-verbal Communication)- ਵਿਜ਼ੂਅਲ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਅਤੇ ਧਾਰਨਾ (Visual presentation and perception), ਸਰੀਰਕ ਭਾਸ਼ਾ (Body language, ਛੋਹ,ਸਪੇਸ ਅਤੇ ਸਮਾਂ (Touch, Space) and time), ਗੈਰ-ਮੌਖਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਤਮਵਿਸ਼ਵਾਸ ਸੰਚਾਰ (Communicating Confidence non-verbally), ਗੈਰ-ਮੌਖਿਕ ਪੇਸ਼ੇਵਰ/ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸ਼ਿਸ਼ਟਾਚਾਰ।

(ੲ) ਨੌਕਰੀ ਇੰਟਰਵਿਊ 'ਤੇ ਸੰਚਾਰ (Communicating at Job interviews)- ਇੰਟਰਵਿਊਆਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ, ਨੌਕਰੀ ਇੰਟਰਵਿਊ ਲਈ ਤਿਆਰੀ ਦੇ ਕਦਮ, ਨੌਕਰੀ ਇੰਟਰਵਿਊ ਦੌਰਾਨ ਹਿਦਾਇਤਾਂ।

ਯੂਨਿਟ- 3

ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਪ੍ਰਬੰਧਨ (Personal & Emotional Management)- ਟੀਚਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਰਣਾ, ਆਪਣੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨਾ, ਲਚਕੀਲਾਪਣ ਦੇ ਹੁਨਰ (Resilience skills), ਟੀਮ ਵਰਕ, ਟਕਰਾਅ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ, ਕਦਰ /ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਨਾ, ਮਤਭੇਦ, ਫ਼ੈਸਲਾ ਲੈਣਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਗੱਲਬਾਤ। ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ- ਸਮੱਸਿਆ ਸਮਾਧਾਨ।

ਯੂਨਿਟ- 4

ਭਾਸ਼ਾ ਹੁਨਰ ਅਤੇ ਸੰਚਾਰ (Language Skills and Communication)-

(ੳ) ਸੁਣਨਾ (Listening)- ਸੁਣਨ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ, ਸੁਣਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼।

(ਅ) ਬੋਲਣਾ (Speaking)- ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਧੁਨੀਆਂ: ਸਵਰ ਅਤੇ ਵਿਅੰਜਨ ਨਾਲ ਜਾਣੂ ਹੋਣਾ, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤੀ (English in Situations)।

(ੲ) ਪੜ੍ਹਨ ਦੇ ਹੁਨਰ (Reading Skills)- ਡਿੱਠੇ ਅਤੇ ਅਣਡਿੱਠੇ ਪੈਰੇ ਦੀ ਸਮਝ (Seen and Unseen Comprehension Passages), ਕਵਿਤਾਵਾਂ (Poems), ਸਕਿਮਿੰਗ (Skimming), ਸਕੈਨਿੰਗ (Scanning), ਵਿਆਪਕ ਪੜ੍ਹਨਾ (Extensive Reading), ਤੀਬਰ ਪੜ੍ਹਨਾ (Intensive Reading)

ਯੂਨਿਟ- 5

ਲਿਖਣ ਦੇ ਹੁਨਰ (Writing Skills), ਰਿਪੋਰਟ ਲਿਖਣਾ (Report Writing), ਪੁਸਤਕ ਸਮੀਖਿਆ (Book Review), ਬਾਇਓਡਾਟਾ (CV/Resume/ Biodata), ਨੋਟਿਸ (Notice), ਮੀਟਿੰਗ ਦੇ ਮਿੰਟਸ (Meeting Minutes), ਈਮੇਲ ਲਿਖਣਾ (Email Writing), ਨੋਟ-ਬਣਾਉਣਾ ਅਤੇ ਨੋਟ ਲੈਣਾ (Note-Making and Note-Taking), ਲੋੜੀਂਦਾ ਪੜ੍ਹਨਾ (Required Readings)

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ:-

1. Hemphill, Phyllis Davis, Donald W. McCormick, and Robert D. Hemphill. Business Communication with Writing Improvement Exercises. Pearson College Division, 2001.

2. Pease, Allan and Barbara Pease. The Definitive Book of Body Language. New Delhi: Manjul Publishing House, 2005.

3. Quintanilla, Kelly M., and Shawn T. Wahl. Business and Professional Communication: Keys for Workplace Excellence. Sage Publications India, 2011.

4. Raman, Meenakshi, and Sangeeta Sharma. Technical Communication: Principles and Practice. New Delhi: Oxford University Press, 2015.

5. Kaul, A. Effective Business Communication. Prentice-Hall of India, 2015.

6. Ghosh, B. N. Managing Soft Skills for Personality Development. Tata McGraw-Hill, 2017.

7. Burke, Daniel. Improve Your Communication Skills. Maanu Graphics Publishers, 2012.

8. Maxwell, John C. The 17 Indisputable Laws of Teamwork: Embrace Them and Empower Your Team. HarperCollins Leadership, 2013.

9. Tulgan, Bruce. "Bridging the Soft-Skills Gap." Employment Relations Today 42.4 (2016): 25-33.

10. Higgins, Jessica. 10 Skills for Effective Business Communication: Practical Strategies from the World's Greatest Leaders. Tycho, 2018.

11. Mitra, Barun K. Personality Development and Soft Skills. Vol. 156. Oxford University Press, 2011.

12. Kumar, Sanjay and Pushp Lata. Communication Skills. Oxford University Press, 2013.

13. C.S.G. Krishnamacharyulu and R. Lalitha. Business Communication. Himalaya Publishing House, 2013.

Convener, BOS Punjabi
M.G.S.U., Bikaner (Raj.)

(ਅ) ਮੁੱਢਲਾ ਕੰਪਿਊਟਰ ਕੋਰਸ/ Basic Computer Course

ਉਦੇਸ਼ (Course Objective):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ, ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਗਿਆਨ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਾ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਓਪਰੇਟਿੰਗ ਸਿਸਟਮ ਦੀਆਂ ਮੂਲ ਗੱਲਾਂ, ਵਰਡ ਪ੍ਰੋਸੈਸਰ, ਸਪ੍ਰੈਡਸ਼ੀਟ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਾ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚ ਐਲਗੋਰਿਦਮ ਅਤੇ ਐਲਗੋਰਿਦਮ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਝ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਕੰਪਿਊਟਰ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਅਣਸੁਲਝੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes):-

- ਕੋਰਸ ਦੇ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਪੂਰਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ, ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਗਿਆਨ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਓਪਰੇਟਿੰਗ ਸਿਸਟਮ ਦੀਆਂ ਮੂਲ ਗੱਲਾਂ, ਵਰਡ ਪ੍ਰੋਸੈਸਰ, ਸਪ੍ਰੈਡਸ਼ੀਟ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਦੀ ਸਮਝ ਆਵੇਗੀ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਿੱਚ ਐਲਗੋਰਿਦਮ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਝ ਤੇ ਯੋਗਤਾ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਕੰਪਿਊਟਰ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਅਣਸੁਲਝੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣ ਸਕੇਗਾ।

ਸਿਲੇਬਸ (Syllabus)

ਯੂਨਿਟ- 1

ਜਾਣ-ਪਛਾਣ: ਬਲਾਕ ਡਾਇਗ੍ਰਾਮ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ, ਕੰਪਿਊਟਰਾਂ ਦੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ, ਕੰਪਿਊਟਰਾਂ ਦਾ ਵਰਗੀਕਰਨ; ਬਾਈਨਰੀ ਨੰਬਰ ਸਿਸਟਮ, ਕੰਪਿਊਟਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ, ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਅਤੇ ਸੈਕੰਡਰੀ ਮੈਮੋਰੀ, ਇਨਪੁਟ ਅਤੇ ਆਉਟਪੁੱਟ ਡਿਵਾਈਸ।

ਯੂਨਿਟ- 2

ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ: ਮਸ਼ੀਨੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਅਸੈਂਬਲੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਉੱਚ-ਪੱਧਰੀ ਭਾਸ਼ਾ, 4 ਜੀਐਲ (4GL)।
ਕੰਪਾਈਲਰ (Compiler), ਇੰਟਰਪ੍ਰੇਟਰ (Interpreter), ਅਸੈਂਬਲਰ (Assembler), ਸਿਸਟਮ ਸੌਫਟਵੇਅਰ, ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਸੌਫਟਵੇਅਰ। ਓਪਰੇਟਿੰਗ ਸਿਸਟਮ: ਵਿੰਡੋਜ਼ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ (Features of Windows), ਲੀਨਕਸ (Linux), ਮੈਕਿਨਟੋਸ਼ (Macintosh), ਐਂਡਰਾਇਡ ਓਪਨ-ਸੋਰਸ ਸੌਫਟਵੇਅਰ (Android Open-source software): ਸੰਕਲਪ ਅਤੇ ਉਦਾਹਰਨਾਂ।

ਯੂਨਿਟ 3

ਵਰਡ ਪ੍ਰੋਸੈਸਿੰਗ ਸੌਫਟਵੇਅਰ: ਵਰਡ ਡਾਕੂਮੈਂਟਸ ਨੂੰ ਸੇਵ ਕਰਨ, ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਸੰਪਾਦਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫਾਰਮੈਟ। ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਓਪਰੇਸ਼ਨ, ਫਾਰਮੈਟਿੰਗ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਓਪਰੇਸ਼ਨ, ਸਪੈਲਿੰਗ ਅਤੇ ਵਿਆਕਰਣ ਚੈਕਰ, ਹੈਡਰ ਅਤੇ ਫੁੱਟਰ, ਟੇਬਲ ਬਣਾਉਣਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ, ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ, ਮੈਕਰੋ, ਮੇਲ ਮਰਜ, ਸਮੀਕਰਨ ਸੰਪਾਦਨ।

ਯੂਨਿਟ 4

ਸਪ੍ਰੈਡਸ਼ੀਟ ਸੌਫਟਵੇਅਰ: ਵਰਕਬੁੱਕ, ਵਰਕਸ਼ੀਟ, ਡੇਟਾ ਕਿਸਮਾਂ, ਓਪਰੇਟਰ, ਸੈੱਲ ਫਾਰਮੈਟ, ਫ੍ਰੀਜ਼ ਪੈਨ, ਐਡੀਟਿੰਗ ਫੀਚਰ, ਫਾਰਮੈਟਿੰਗ ਫੀਚਰ, ਫਾਰਮੂਲੇ ਬਣਾਉਣਾ, ਫਾਰਮੂਲੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ, ਸੈੱਲ ਹਵਾਲੇ।

ਯੂਨਿਟ 5

ਗ੍ਰਾਫਿਕਸ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਪ੍ਰਸਤੁਤੀ (Presentation Graphics Software): ਟੈਂਪਲੇਟ, ਦ੍ਰਿਸ਼ (views), ਫਾਰਮੈਟਿੰਗ ਸਲਾਈਡ, ਗ੍ਰਾਫ ਸਲਾਈਡ, ਐਨੀਮੇਸ਼ਨ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਰਤੋਂ, ਸਲਾਈਡ ਸ਼ੋਅ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ।

Convener, BOS Punjabi
M.G.S.U., Bikaner (Raj.)

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ:-

1. P.K Sinha, Computer Fundamentals, BPB Publications.

2. Rajaraman, Fundamentals of Computers, Fourth Edition, Prentice-Hall India Pvt. Limited.

Suggested Readings

3. Peter Norton, Introduction to Computers, 4th Edition, TMH Ltd, New Delhi.

4. R.G. Dromey, how to solve it by Computers, Pearson Publishers, New Delhi.

5. Dorothy House, Microsoft Word, Excel, and PowerPoint: Just for Beginners.

Web resources:

1. Computer Fundamentals Tutorial Index

2. Excel Tutorial

3. MS Word Tutorial W3schools

4. PowerPoint tutorial - W3schools

(ੲ) ਸੈਮੀਨਾਰ + ਅਕਾਦਮਿਕ ਲਿਖਤ/ Seminar + Academic Writing

ਇਸ ਕੋਰਸ/ ਪੇਪਰ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੀ ਯੋਜਨਾ (Scheme of Examination)-

ਨੋਟ: ਇਸ ਕੋਰਸ/ ਪੇਪਰ ਦੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵੱਲੋਂ ਸਿਧਾਂਤਿਕ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਸਿਰਫ਼ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦਾ ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਾਲਜ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਸਾਈਨਮੈਂਟ (Assignment)/ ਮੌਖਿਕ ਪ੍ਰੀਖਿਆ **(VIVA)** ਕਰਵਾ ਕੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦਾ ਨਤੀਜਾ 'ਸੰਤੋਸ਼ਜਨਕ' ਜਾਂ 'ਅਸੰਤੋਸ਼ਜਨਕ' ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੂੰ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

Note: The theoretical examination of this course/paper will not be conducted by the University, only the internal evaluation of the student will be conducted at the college level and after conducting the oral examination (VIVA) / Assignment the result of the student will be submitted to the University as 'Satisfactory' or 'Not Satisfactory'.

Convener, BOS Punjabi
M.G.S.U., Bikaner (Raj.)

MAHARAJA GANGA SINGH UNIVERSITY, BIKANER

M.A. PUNJABI SEMESTER- 3rd

Paper Code- PUNJ6.5DCCT302

Adhunik Punjabi Kavita (1960 tak)

ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ (1960 ਤੱਕ)

(DCC: Discipline Centric Compulsory Course)

Time Allowed: 3 Hours

Total Marks: 150 (Question Paper: 120 + Internal Assessment: 30)

Pass Marks: 36% (Question Paper: 44 + Internal Assessment: 11)

ਪੇਪਰ ਸੈੱਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

- ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ਪੰਜਾਬੀ (ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ) ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਨੂੰ **(ੳ), (ਅ)** ਅਤੇ **(ੲ) ਤਿੰਨ ਸੈਕਸ਼ਨ** ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਕੇ ਸਿਲੇਬਸ (Syllabus) ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।
- **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੳ)** ਕੁੱਲ-20 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ 2 ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਹਰ ਸਵਾਲ 2 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲਈ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਹੱਲ ਕਰਨੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ। ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ (ੳ) ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ (i) ਤੋਂ (v) ਤੱਕ **ਬਹੁ-ਵਿਕਲਪੀ** ਅਤੇ ਸਵਾਲ (vi) ਤੋਂ (x) ਤੱਕ ਖ਼ਾਲੀ **ਥਾਵਾਂ** ਭਰੋ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ **(i)** ਤੋਂ **(x)** ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- **ਸੈਕਸ਼ਨ (ਅ) ਕੁੱਲ-40 ਅੰਕਾਂ** ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਵਾਲੇ **5** ਸਵਾਲ (ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ 5 ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ 150 ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। ਹਰ ਸਵਾਲ 8 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ **2** ਤੋਂ **6** ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ) ਕੁੱਲ-60 ਅੰਕਾਂ** ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ) ਵਿੱਚ 5 ਸਵਾਲ (ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਨ੍ਹਾਂ 5 ਸਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ 3 ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ 400 ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। ਹਰ ਸਵਾਲ 20 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ **7** ਤੋਂ **11** ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objective):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਆਧੁਨਿਕਤਾ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਬੋਧ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਅਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਰੂਪ-ਰੇਖਾ ਉਲੀਕਦੇ ਹੋਏ ਆਧੁਨਿਕ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਝੁਕਾਵਾਂ/ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਵਿਧਾਗਤ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।

Convener, BOS Punjabi
M.G.S.U. Bikaner (Raj.)

- ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਿਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਦੁਆਰਾ ਕਾਵਿ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਸੂਝ ਅਤੇ ਸਮਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਵਿਤਾ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੇ ਸਮਝਣ ਦੀ ਰੁਚੀ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।

ਸਿਲੇਬਸ (Syllabus)

ਯੂਨਿਟ- 1

(ੳ) ਕਵਿਤਾ : ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਤੱਤ।

(ਅ) ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਵਿ (1960 ਈ. ਤੱਕ) : ਉਤਪਤੀ ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਪੜਾਅ, ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ।

ਯੂਨਿਟ- 2 ਤੇ 3

(ੳ) ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ: ਜੀਵਨ, ਸਾਹਿਤਕ ਯੋਗਦਾਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਸਥਾਨ।

(ਅ) ਮੇਰੇ ਸਾਈਆਂ ਜੀਓ (ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ) : ਵਿਸ਼ਾਗਤ, ਕਲਾ ਪੱਖ ਅਤੇ ਰਹੱਸਵਾਦੀ ਅਨੁਭਵ ।

ਯੂਨਿਟ- 4 ਤੇ 5

(ੳ) ਪ੍ਰੋ. ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ : ਜੀਵਨ, ਸਾਹਿਤਕ ਯੋਗਦਾਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਸਥਾਨ।

(ਅ) ਮੇਰੀ ਚੋਣਵੀਂ ਕਵਿਤਾ (ਪ੍ਰੋ. ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ): ਵਿਸ਼ਾਗਤ, ਕਲਾ ਪੱਖ ਅਤੇ ਇਸ਼ਕ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ।

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ:-

1. ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਕੌਰ (ਸੰਪਾ.), ਵੀਹਵੀਂ ਸਦੀ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।

2. ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ, ਮੇਰੇ ਸਾਈਆਂ ਜੀਓ, ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।

3. ਪ੍ਰੋ. ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ, ਮੇਰੀ ਚੋਣਵੀਂ ਕਵਿਤਾ, ਨਿਊ ਬੁੱਕ ਕੰਪਨੀ, ਜਲੰਧਰ।

4. ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਵਿ ਦਾ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰ, ਆਰਸੀ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼, ਦਿੱਲੀ

5. -ਉਹੀ-, ਕਾਵਿ ਸਰੋਕਾਰ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।

6. -ਉਹੀ-, ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਵਿ ਰੂਪ ਅਧਿਐਨ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।

7. ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਨਵੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਪਛਾਣ ਚਿੰਨ੍ਹ, ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ।

8. ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕਾਵਿ-ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।

9. ਖੋਜ ਪਤ੍ਰਿਕਾ (ਆਧੁਨਿਕ ਕਾਵਿ ਅੰਕ) ਅੰਕ 22, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।

10. ਰਾਜਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਆਧੁਨਿਕਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ।

11. ਡਾ. ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ ਅਤੇ ਡਾ. ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਨ (ਸੰਪਾ.), ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ : ਜੀਵਨ, ਸਮਾਂ ਤੇ ਰਚਨਾ, ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।

12. ਡਾ. ਧਨਵੰਤ ਕੌਰ (ਸੰਪਾ.), ਪ੍ਰੋ. ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਰਚਨਾਵਲੀ, ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਬਿਊਰੋ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।

13. ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ : ਜੀਵਨ ਤੇ ਰਚਨਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।

14. ਡਾ. ਹਰਜੋਧ ਸਿੰਘ (ਸੰਪਾ.), ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ- ਜੀਵਨ, ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਵਿਰਾਸਤ (ਜਿਲਦ ਪਹਿਲੀ ਤੇ ਦੂਜੀ), ਯੂਰਪੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਥ, ਵਾਲਸਾਲ, ਯੂ. ਕੇ.

Convener, BOS Punjabi
M.G.S.U. Bikaner (Raj.)

MAHARAJA GANGA SINGH UNIVERSITY, BIKANER

M.A. PUNJABI SEMESTER- 3rd

Paper Code- PUNJ6.5DCCT303

Bhasha Vigyan Ate Punjabi Bhasha

ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ

(DCC: Discipline Centric Compulsory Course)

Time Allowed: 3 Hours

Total Marks: 150 (Question Paper: 120 + Internal Assessment: 30)

Pass Marks: 36% (Question Paper: 44 + Internal Assessment: 11)

ਪੇਪਰ ਸੈੱਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

- ❖ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ਪੰਜਾਬੀ (ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ) ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਨੂੰ **(ੳ)**, **(ਅ)** ਅਤੇ **(ੲ)** **ਤਿੰਨ ਸੈਕਸ਼ਨ** ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਕੇ ਸਿਲੇਬਸ (Syllabus) ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੳ)** ਕੁੱਲ-20 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ 2 ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਹਰ ਸਵਾਲ 2 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲਈ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਹੱਲ ਕਰਨੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ। ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ (ੳ) ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ (i) ਤੋਂ (v) ਤੱਕ **ਬਹੁ-ਵਿਕਲਪੀ** ਅਤੇ ਸਵਾਲ (vi) ਤੋਂ (x) ਤੱਕ ਖ਼ਾਲੀ **ਥਾਵਾਂ** ਭਰੋ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ **(i)** ਤੋਂ **(x)** ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ਅ) ਕੁੱਲ-40 ਅੰਕਾਂ** ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਵਾਲੇ **5** ਸਵਾਲ (ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ 5 ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ 150 ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। ਹਰ ਸਵਾਲ 8 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ **2** ਤੋਂ **6** ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- ❖ **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ) ਕੁੱਲ-60 ਅੰਕਾਂ** ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ) ਵਿੱਚ 5 ਸਵਾਲ (ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਨ੍ਹਾਂ 5 ਸਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ 3 ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ 400 ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। ਹਰ ਸਵਾਲ 20 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ **7** ਤੋਂ **11** ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objective):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਭਾਸ਼ਾ, ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਉਪ-ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ ਬਾਰੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ।
- ਭਾਸ਼ਾ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਪਰਿਪੇਖ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਨਿਕਾਸ, ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪੜਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਪੰਜਾਬੀ ਦੀਆਂ ਉਪ-ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।

Convener, BOS Punjabi
M.G.S.U. Bikaner (Raj.)

- ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਭਾਸ਼ਾ ਸ਼ਾਸ਼ਤਰੀਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।

ਸਿਲੇਬਸ (Syllabus)

ਯੂਨਿਟ- 1

(ੳ) ਭਾਸ਼ਾ : ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ।

(ਅ) ਭਾਸ਼ਾ ਸ਼ਾਸਤਰ- ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਖੇਤਰ।

ਯੂਨਿਟ- 2

(ੳ) ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ- ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨ।

(ਅ) ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਸ਼ਾਖਾਵਾਂ/ ਪ੍ਰਕਾਰ।

ਯੂਨਿਟ- 3

(ੳ) ਵਿਸ਼ਵ ਭਾਸ਼ਾ ਪਰਿਵਾਰ।

(ਅ) ਆਧੁਨਿਕ ਭਾਰਤੀ ਆਰੀਆ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ।

(ੲ) ਸਾਸਿਊਰ ਅਤੇ ਨੋਮਚਾਮਸਕੀ ਦਾ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ।

ਯੂਨਿਟ- 4

(ੳ) ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਨਿਕਾਸ ਤੇ ਵਿਕਾਸ।

(ਅ) ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ।

(ੲ) ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਉੱਪਰ ਪਏ ਪ੍ਰਭਾਵ।

(ਸ) ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ

ਯੂਨਿਟ- 5

(ੳ) ਪੰਜਾਬੀ ਦੀਆਂ ਉੱਪਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦਾ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ।

(ਅ) ਉਪਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾਨੀਤੀ

(ੲ) ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹਰਕੀਰਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ।

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ:-

1. ਆਤਮ ਸਿੰਘ, ਸਮਾਜਿਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।

2. ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਘਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ, ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਕਾਦਮੀ, ਜਲੰਧਰ।

3. ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ (ਸੰਪਾ.), ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ : ਵਿਆਕਰਣ ਅਤੇ ਬਣਤਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।

4. ਹਰਕੀਰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉੱਜਲ ਸਿੰਘ, ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਬਾਹਰੀ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ।

5. ਹਰਕੀਰਤ ਸਿੰਘ, ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾਵਿਗਿਆਨ, ਲਾਹੌਰ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ, ਲੁਧਿਆਣਾ।

6. -ਉਹੀ-, ਸਾਡੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ

7. ਦੁਨੀਚੰਦ੍ਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਵਿਕਾਸ, ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।

8. -ਉਹੀ-, ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਵਿਆਕਰਣ, ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।

9. ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਮਾਨਵ ਵਿਗਿਆਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।

10. ਪ੍ਰੇਮਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ, ਸਿਧਾਂਤਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ, ਮਦਾਨ ਪਬਲਿਸ਼ਜ ਪਟਿਆਲਾ।

11. -ਉਹੀ-, ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਸਰੋਤ ਅਤੇ ਬਣਤਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।

12. ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ, ਨਵੀਨ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ, ਪੈਪਸੂ ਬੁੱਕ ਡਿਪੂ, ਪਟਿਆਲਾ।

Convener, BOS Punjabi
M.G.S.U., Bikaner (Raj.)

MAHARAJA GANGA SINGH UNIVERSITY, BIKANER

M.A. PUNJABI SEMESTER- 3rd

Paper Code- PUNJ6.5DSET304 (A)

Punjabi Natak Ate Ikangi Da Adhiyan

ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕ ਅਤੇ ਇਕਾਂਗੀ ਦਾ ਅਧਿਐਨ

(DSE: Discipline Specific Elective Course)

Time Allowed: 3 Hours

Total Marks: 150 (Question Paper: 120 + Internal Assessment: 30)

Pass Marks: 36% (Question Paper: 44 + Internal Assessment: 11)

ਪੇਪਰ ਸੈੱਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

- ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ਪੰਜਾਬੀ (ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ) ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਨੂੰ **(ੳ), (ਅ)** ਅਤੇ **(ੲ) ਤਿੰਨ ਸੈਕਸ਼ਨ** ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਕੇ ਸਿਲੇਬਸ (Syllabus) ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।
- **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੳ)** ਕੁੱਲ-20 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ 2 ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਹਰ ਸਵਾਲ 2 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲਈ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਹੱਲ ਕਰਨੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ। ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ (ੳ) ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ (i) ਤੋਂ (v) ਤੱਕ **ਬਹੁ-ਵਿਕਲਪੀ** ਅਤੇ ਸਵਾਲ (vi) ਤੋਂ (x) ਤੱਕ ਖ਼ਾਲੀ **ਥਾਵਾਂ** ਭਰੋ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ **(i)** ਤੋਂ **(x)** ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- **ਸੈਕਸ਼ਨ (ਅ) ਕੁੱਲ-40 ਅੰਕਾਂ** ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਵਾਲੇ **5** ਸਵਾਲ (ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ 5 ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ 150 ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। ਹਰ ਸਵਾਲ 8 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ **2** ਤੋਂ **6** ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ) ਕੁੱਲ-60 ਅੰਕਾਂ** ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ) ਵਿੱਚ 5 ਸਵਾਲ (ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਨ੍ਹਾਂ 5 ਸਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ 3 ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ 400 ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। ਹਰ ਸਵਾਲ 20 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ **7** ਤੋਂ **11** ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objective):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾਟਕ ਤੇ ਇਕਾਂਗੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਪੱਖ, ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਝੁਕਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕ ਤੇ ਇਕਾਂਗੀ ਬਾਰੇ ਸੂਝ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕ ਤੇ ਇਕਾਂਗੀ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਝੁਕਾਵਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਨਾਟਕ ਤੇ ਇਕਾਂਗੀ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਦੁਆਰਾ ਨਾਟ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਸੂਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕ ਤੇ ਇਕਾਂਗੀ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।

Convener, BOS Punjabi
M.G.S.U., Bikaner (Raj.)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚ ਨਾਟਕ ਤੇ ਇਕਾਂਗੀ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਅਤੇ ਖੇਡਣ ਦੀ ਰੁਚੀ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।

ਸਿਲੇਬਸ (Syllabus)

ਯੂਨਿਟ- 1

(ੳ) ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕ : ਉਤਪਤੀ ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਪੜਾਅ, ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਅਤੇ ਰੰਗਮੰਚੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ।

(ਅ) ਪੰਜਾਬੀ ਇਕਾਂਗੀ : ਉਤਪਤੀ ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਪੜਾਅ, ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਅਤੇ ਰੰਗਮੰਚੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ।

ਯੂਨਿਟ- 2 ਤੇ 3

(ੳ) ਬਲਵੰਤ ਗਾਰਗੀ : ਜੀਵਨ, ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕ ਤੇ ਰੰਗਮੰਚ ਨੂੰ ਯੋਗਦਾਨ।

(ਅ) ਕਣਕ ਦੀ ਬੱਲੀ (ਨਾਟਕ): ਮੂਲ ਸਮੱਸਿਆ, ਵਿਸ਼ਾਗਤ ਪਸਾਰ, ਪਾਤਰ ਪ੍ਰਬੰਧ, ਨਾਟ ਜੁਗਤਾਂ ਅਤੇ ਰੰਗਮੰਚੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ।

ਯੂਨਿਟ- 4 ਤੇ 5

(ੳ) ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਔਲਖ : ਜੀਵਨ, ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਇਕਾਂਗੀ ਤੇ ਰੰਗਮੰਚ ਨੂੰ ਯੋਗਦਾਨ।

(ਅ) ਇਸ਼ਕ ਬਾਝ ਨਮਾਜ ਦਾ ਹੱਜ ਨਾਹੀ (ਇਕਾਂਗੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ): ਮੂਲ ਸਮੱਸਿਆ, ਵਿਸ਼ਾਗਤ ਪਸਾਰ, ਪਾਤਰ ਪ੍ਰਬੰਧ, ਨਾਟ ਜੁਗਤਾਂ ਅਤੇ ਰੰਗਮੰਚੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ।

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ:-

1. ਬਲਵੰਤ ਗਾਰਗੀ, ਕਣਕ ਦੀ ਬੱਲੀ (ਨਾਟਕ), ਨਵਯੁੱਗ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼, ਦਿੱਲੀ।

2. ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਔਲਖ, ਇਸ਼ਕ ਬਾਝ ਨਮਾਜ ਦਾ ਹੱਜ ਨਾਹੀ (ਇਕਾਂਗੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ), ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ।

3. ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਪੰਜ ਨਾਟਕਕਾਰ, ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਪੁਸਤਕਮਾਲਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।

4. ਰਵੇਲ ਸਿੰਘ, ਬਲਵੰਤ ਗਾਰਗੀ ਦੀਆਂ ਨਾਟ-ਜੁਗਤਾਂ, ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ।

5. ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਅਜਮੇਰ ਔਲਖ ਦੀ ਨਾਟ-ਭੂਮੀ, ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ।

6. ਕਮਲੇਸ ਉੱਪਲ, ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕ ਅਤੇ ਰੰਗਮੰਚ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।

7. ਕੰਵਲਦੀਪ ਕੌਰ ਬਰਾੜ, ਅਜਮੇਰ ਔਲਖ ਦੀ ਨਾਟ ਚੇਤਨਾ, ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ।

8. ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਫੁੱਲ, ਪੰਜਾਬੀ ਇਕਾਂਗੀ : ਸਰੂਪ ਸਿਧਾਂਤ ਤੇ ਵਿਕਾਸ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।

9. -ਉਹੀ, ਪੰਜਾਬੀਨਾਟਕ : ਸਰੂਪ, ਸਿਧਾਂਤ ਤੇ ਵਿਕਾਸ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।

10. ਸਮਦਰਸ਼ੀ, ਬਲਵੰਤ ਗਾਰਗੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਕ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ।

11. ਪਾਲੀ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਨਾਟਕ ਅਤੇ ਨਾਟ-ਚਿੰਤਨ, ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ।

12. ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਚਾਹਲ, ਅਜਮੇਰ ਔਲਖ ਦੀ ਨਾਟ ਕਲਾ, ਲੋਕਾਇਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।

13. ਸਤੀਸ ਕੁਮਾਰ ਵਰਮਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ।

14. -ਉਹੀ-, ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟ ਚਿੰਤਨ, ਜੈਨ ਸੰਨਜ਼ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਸਰਹਿੰਦ।

15. -ਉਹੀ-, ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ।

Convener, BOS Punjabi
M.G.S.U. Bikaner (Raj.)

MAHARAJA GANGA SINGH UNIVERSITY, BIKANER

M.A. PUNJABI SEMESTER- 3rd

Paper Code- PUNJ6.5DSET304 (B)

Adhunik Punjabi Vartak

ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ

(DSE: Discipline Specific Elective Course)

Time Allowed: 3 Hours

Total Marks: 150 (Question Paper: 120 + Internal Assessment: 30)

Pass Marks: 36% (Question Paper: 44 + Internal Assessment: 11)

ਪੇਪਰ ਸੈੱਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

- ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ਪੰਜਾਬੀ (ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ) ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਨੂੰ **(ੳ)**, **(ਅ)** ਅਤੇ **(ੲ)** **ਤਿੰਨ ਸੈਕਸ਼ਨ** ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਕੇ ਸਿਲੇਬਸ (Syllabus) ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।
- **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੳ)** ਕੁੱਲ-20 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ 2 ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਹਰ ਸਵਾਲ 2 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲਈ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਹੱਲ ਕਰਨੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ। ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ (ੳ) ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ (i) ਤੋਂ (v) ਤੱਕ **ਬਹੁ-ਵਿਕਲਪੀ** ਅਤੇ ਸਵਾਲ (vi) ਤੋਂ (x) ਤੱਕ ਖ਼ਾਲੀ **ਥਾਵਾਂ** ਭਰੋ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ **(i)** ਤੋਂ **(x)** ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- **ਸੈਕਸ਼ਨ (ਅ) ਕੁੱਲ-40 ਅੰਕਾਂ** ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਵਾਲੇ **5** ਸਵਾਲ (ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ 5 ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ 150 ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। ਹਰ ਸਵਾਲ 8 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ **2** ਤੋਂ **6** ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ) ਕੁੱਲ-60 ਅੰਕਾਂ** ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ) ਵਿੱਚ 5 ਸਵਾਲ (ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਨ੍ਹਾਂ 5 ਸਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ 3 ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ 400 ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। ਹਰ ਸਵਾਲ 20 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ **7** ਤੋਂ **11** ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objective):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵਾਰਤਕ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ ਦੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਵਾਰਤਕ ਸਾਹਿਤ ਵਿੱਚ ਰੁਚੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਹਿਤ ਵਿੱਚ ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ ਸੰਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ ਦੇ ਨਿਕਾਸ, ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਰੂਪਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਬੰਧ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਅਤੇ ਸਮਝਣ ਦੀ ਰੁਚੀ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।

Convener, BOS Punjabi
M.G.S.U., Bikaner (Raj.)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਾਹਿਤਕ ਸਵੈ-ਜੀਵਨੀ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਅਤੇ ਸਮਝਣ ਦੀ ਰੁਚੀ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।

ਸਿਲੇਬਸ (Syllabus)

ਯੂਨਿਟ- 1

ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ : ਉਤਪਤੀ, ਵਿਕਾਸ ਪੜਾਅ, ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਅਤੇ ਰੂਪ।

ਯੂਨਿਟ- 2 ਤੇ 3

ਨਵੀਆਂ ਸੋਚਾਂ (ਨਿਬੰਧ ਸੰਗ੍ਰਹਿ)- ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ, ਲਾਹੌਰ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ, ਲੁਧਿਆਣਾ।

ਯੂਨਿਟ- 4 ਤੇ 5

ਸਰਦਾਰਾ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ- ਰੰਗਾਂ ਦੀ ਗਾਗਰ (ਸਵੈ-ਜੀਵਨੀ, ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸੰਸਕਰਣ , (ਸੰਪਾ. ਡਾ. ਤਰਸੇਮ ਸ਼ਰਮਾ)

ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਬਿਊਰੋ, ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ:-

1. ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਕਸੇਲ, ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਲਾਂਬਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਤੇ ਵਿਕਾਸ, ਲਾਹੌਰ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ, ਲੁਧਿਆਣਾ।

2. ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੀਤਲ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਿਕ ਇਤਿਹਾਸ, ਪੈਪਸੂ ਬੁੱਕ ਡਿੱਪੂ, ਪਟਿਆਲਾ।

3. ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਾਨ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ (ਆਧੁਨਿਕ ਕਾਲ), ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।

4. ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦਿਲ, ਪੰਜਾਬੀ ਨਿਬੰਧ: ਸਰੂਪ, ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।

5. ਸ.ਸ. ਅਮੋਲ, ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ, ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਬਿਊਰੋ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।

6. ਧਰਮ ਚੰਦ ਬਾਤਿਸ਼, ਸਵੈ-ਜੀਵਨੀ ਸ਼ਾਸਤਰ, ਪੁਨੀਤ ਪਬਲਿਸ਼ਰ, ਮਲੇਰਕੋਟਲਾ।

7. ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਜੱਗੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਵੈ-ਜੀਵਨੀ ਸਾਹਿਤ : ਇੱਕ ਮੁਲਾਂਕਣ, ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ, ਪਟਿਆਲਾ।

8. ਖੋਜ ਪਤ੍ਰਿਕਾ (ਨਿਬੰਧ ਅੰਕ) ਅੰਕ 29, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।

Convener, BOS Punjabi
M.G.S.U., Bikaner (Raj.)

MAHARAJA GANGA SINGH UNIVERSITY, BIKANER

M.A. PUNJABI SEMESTER- 3rd

Paper Code- PUNJ6.5DSET305 (A)

Nari Punjabi Sahit

ਨਾਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ

(DSE: Discipline Specific Elective Course)

Time Allowed: 3 Hours

Total Marks: 150 (Question Paper: 120 + Internal Assessment: 30)

Pass Marks: 36% (Question Paper: 44 + Internal Assessment: 11)

ਪੇਪਰ ਸੈੱਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

- ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ਪੰਜਾਬੀ (ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ) ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਨੂੰ **(ੳ), (ਅ)** ਅਤੇ **(ੲ) ਤਿੰਨ ਸੈਕਸ਼ਨ** ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਕੇ ਸਿਲੇਬਸ (Syllabus) ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।
- **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੳ)** ਕੁੱਲ-20 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ 2 ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਹਰ ਸਵਾਲ 2 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲਈ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਹੱਲ ਕਰਨੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ। ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ (ੳ) ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ (i) ਤੋਂ (v) ਤੱਕ **ਬਹੁ-ਵਿਕਲਪੀ** ਅਤੇ ਸਵਾਲ (vi) ਤੋਂ (x) ਤੱਕ ਖ਼ਾਲੀ **ਥਾਵਾਂ** ਭਰੋ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ **(i)** ਤੋਂ **(x)** ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- **ਸੈਕਸ਼ਨ (ਅ) ਕੁੱਲ-40 ਅੰਕਾਂ** ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਵਾਲੇ **5** ਸਵਾਲ (ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ 5 ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ 150 ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। ਹਰ ਸਵਾਲ 8 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ **2** ਤੋਂ **6** ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ) ਕੁੱਲ-60 ਅੰਕਾਂ** ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ) ਵਿੱਚ 5 ਸਵਾਲ (ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਨ੍ਹਾਂ 5 ਸਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ 3 ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ 400 ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। ਹਰ ਸਵਾਲ 20 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ **7** ਤੋਂ **11** ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objective):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾਰੀਵਾਦ, ਨਾਰੀ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਨਾਰੀ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਾਉਣਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨਾਰੀ ਅਤੇ ਨਾਰੀ ਚੇਤਨਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਭਿੰਨ ਸੰਕਲਪਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਨਾਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ, ਇਸਦੇ ਝੁਕਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਪਰਿਚੈ ਹੋਵੇਗਾ।
- ਨਾਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਨਾਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਪੰਜਾਬੀ ਔਰਤ ਦੀ ਅੰਤਰਮਨ ਸੰਵੇਦਨਾ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਸੂਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।

Convener, BOS Punjabi
M.G.S.U., Bikaner (Raj.)

ਸਿਲੇਬਸ (Syllabus)

ਯੂਨਿਟ- 1

(ੳ) ਨਾਰੀ, ਨਾਰੀ ਚਿੰਤਨ ਅਤੇ ਨਾਰੀਵਾਦ।

(ਅ) ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਰੀ ਸਾਹਿਤ: ਉਦਭਵ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ।

(ੲ) ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਰੀ ਕਾਵਿ : ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਰਿਪੇਖ।

(ਸ) ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਰੀ ਕਹਾਣੀ: ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਰਿਪੇਖ।

ਯੂਨਿਟ- 2 ਤੇ 3

ਫਾਲਤੂ ਔਰਤ (ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ)- ਅਜੀਤ ਕੌਰ।

ਤਰਕਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਬਰਨਾਲਾ।

ਯੂਨਿਟ- 4 ਤੇ 5

ਕਣੀਆਂ (ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ)- ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ।

ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ।

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ:-

1. ਸਰਬਜੀਤ ਕੌਰ ਸੰਧਾਵਾਲੀਆਂ, ਨਾਰੀ ਦਾ ਮੁੱਢਲਾ ਕਦਮ, ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਬਿਊਰੋ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।

2. ਚਰਨਜੀਤ ਕੌਰ (ਡਾ.), ਨਾਰੀ ਚੇਤਨਾ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।

3. ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੈਰੋਂ, ਨਾਰੀਵਾਦ: ਸਮਾਜ ਤੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਚਿੰਤਨ, ਕੇ.ਜੀ. ਗ੍ਰਾਫਿਕਸ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।

4. -ਉਹੀ-, ਨਾਰੀਵਾਦੀ ਕੋਸ਼ , ਕੇ.ਜੀ. ਗ੍ਰਾਫਿਕਸ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।

5. ਅਰਵਿੰਦਰਪਾਲ ਕੌਰ, ਨਾਰੀ ਕਾਵਿ ਚਿੰਤਨ, ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਫ਼ਾਊਂਡੇਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।

6. ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ, ਨਾਰੀਵਾਦ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।

7. ਮਾਨਚੰਦ ਖੰਡੇਲਾ, ਮਹਿਲਾ ਔਰ ਬਦਲਤਾ ਸਮਾਜਿਕ ਪਰਿਵੇਸ਼, ਅਵਿਸ਼ਕਾਰ ਪਬਲਿਸ਼ਰ, ਜੈਪੁਰ।

8. ਰਵਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ, ਔਰਤ ਤੇ ਦਲਿਤ ਹਾਸ਼ੀਆਗਤ ਪ੍ਰਵਚਨ : ਨਵ-ਇਤਿਹਾਸਵਾਦੀ ਪਰਿਪੇਖ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।

9. ਰਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਨਾਰੀਵਾਦੀ ਵਿਮਰਸ਼, ਆਧਾਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਪੰਚਕੂਲਾ।

10. ਵਨੀਤਾ, ਨਾਰੀਵਾਦ ਤੇ ਸਾਹਿਤ, ਅਜੰਤਾ ਬੁੱਕਸ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ, ਦਿੱਲੀ।

Convener, BOS Punjabi
M.G.S.U., Bikaner (Raj.)

MAHARAJA GANGA SINGH UNIVERSITY, BIKANER

M.A. PUNJABI SEMESTER- 3rd

Paper Code- PUNJ6.5DSET305 (B)

Punjabi Vich Anuvadit Hindi Sahit

ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦਿਤ ਹਿੰਦੀ ਸਾਹਿਤ

(DSE: Discipline Specific Elective Course)

Time Allowed: 3 Hours

Total Marks: 150 (Question Paper: 120 + Internal Assessment: 30)

Pass Marks: 36% (Question Paper: 44 + Internal Assessment: 11)

ਪੇਪਰ ਸੈੱਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

- ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ਪੰਜਾਬੀ (ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ) ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਨੂੰ **(ੳ), (ਅ)** ਅਤੇ **(ੲ) ਤਿੰਨ ਸੈਕਸ਼ਨ** ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਕੇ ਸਿਲੇਬਸ (Syllabus) ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।
- **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੳ)** ਕੁੱਲ-20 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ 2 ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਹਰ ਸਵਾਲ 2 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲਈ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਹੱਲ ਕਰਨੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ। ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ (ੳ) ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ (i) ਤੋਂ (v) ਤੱਕ **ਬਹੁ-ਵਿਕਲਪੀ** ਅਤੇ ਸਵਾਲ (vi) ਤੋਂ (x) ਤੱਕ ਖ਼ਾਲੀ **ਥਾਵਾਂ** ਭਰੋ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ **(i)** ਤੋਂ **(x)** ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- **ਸੈਕਸ਼ਨ (ਅ) ਕੁੱਲ-40 ਅੰਕਾਂ** ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਵਾਲੇ **5** ਸਵਾਲ (ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ 5 ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ 150 ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। ਹਰ ਸਵਾਲ 8 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ **2** ਤੋਂ **6** ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ) ਕੁੱਲ-60 ਅੰਕਾਂ** ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ) ਵਿੱਚ 5 ਸਵਾਲ (ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਨ੍ਹਾਂ 5 ਸਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ 3 ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ 400 ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। ਹਰ ਸਵਾਲ 20 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ **7** ਤੋਂ **11** ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objective):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦਿਤ ਹਿੰਦੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਾਹਿਤਕ ਅਨੁਵਾਦ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਮਹੱਤਵ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦਿਤ ਹਿੰਦੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ, ਇਸਦੇ ਝੁਕਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦਿਤ ਹਿੰਦੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਦਾ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ।

Convener, BOS Punjabi
M.G.S.U., Bikaner (Raj.)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦਿਤ ਹਿੰਦੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਰਾਹੀਂ ਦੋਵਾਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ।

ਸਿਲੇਬਸ (Syllabus)

ਯੂਨਿਟ- 1

(ੳ) ਅਨੁਵਾਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ।

(ਅ) ਸਾਹਿਤਕ ਅਨੁਵਾਦ : ਭਾਵ ਅਰਥ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ।

(ੲ) ਸਾਹਿਤਕ ਅਨੁਵਾਦ : ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ।

(ਸ) ਸਾਹਿਤਕ ਅਨੁਵਾਦਕ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਗੁਣ/ ਸਾਹਿਤਕ ਅਨੁਵਾਦਕ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸ਼ਰਤਾਂ।

ਯੂਨਿਟ- 2 ਤੇ 3

(ੳ) ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹਿੰਦੀ ਕਾਵਿ ਅਨੁਵਾਦ।

(ਅ) ਸਮੁੰਦਰ 'ਤੇ ਹੋ ਰਹੀ ਬਾਰਿਸ਼ (ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ) - ਨਰੇਸ਼ ਸਕਸੈਨਾ (ਅਨੁ. ਜਗਦੀਪ ਸਿੱਧੂ), ਕੈਲੀਬਰ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ,ਪਟਿਆਲਾ।

ਯੂਨਿਟ- 4 ਤੇ 5

(ੳ) ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹਿੰਦੀ ਨਾਵਲ ਅਨੁਵਾਦ।

(ਅ) ਤਮਸ (ਨਾਵਲ)- ਭੀਸ਼ਮ ਸਾਹਨੀ, (ਅਨੁ. ਅਨੇਮਨ ਸਿੰਘ), ਆਰਸੀ ਪਬਲਿਸ਼ਰ, ਦਿੱਲੀ।

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ:-

1. ਆਚਾਰਯ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਸੁਕਲ, ਹਿੰਦੀ ਸਾਹਿਤਯ ਕਾ ਇਤਿਹਾਸ, ਲੋਕਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਇਲਾਹਾਬਾਦ।

2. ਸਰੋਜਨੀ ਸ਼ਰਮਾ (ਸੰਪਾ.), ਸਮਕਾਲੀਨ ਹਿੰਦੀ ਕਵਿਤਾ ਕੇ ਵਿਵਿਧ ਆਯਾਮ, ਸੁਕੀਰਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਕੈਥਲ।

3. ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ, ਭੀਸ਼ਮ ਸਾਹਨੀ : ਸਾਹਿਤਯ ਔਰ ਜੀਵਨ ਦਰਸ਼ਨ, ਜਤਿਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਕੁਰੂਕਸ਼ੇਤਰ।

4. ਹਰਦਿਆਲ, ਹਿੰਦੀ ਕਹਾਨੀ ਪਰੰਪਰਾ ਔਰ ਪ੍ਰਗਤੀ, ਬਾਣੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਨਈ ਦਿੱਲੀ।

5. ਦੁਆਰਕਾ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਕਸੈਨਾ, ਹਿੰਦੀ ਕੇ ਸ੍ਰੇਸ਼ਠ ਉਪਨਿਆਸ ਔਰ ਉਪਨਿਆਸਕਾਰ, ਸ਼ਿਵ ਭਾਰਤੀ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ, ਨਈ ਦਿੱਲੀ।

6. ਨਾਮਵਰ ਸਿੰਘ, ਕਵਿਤਾ ਕੇ ਨਏ ਪ੍ਰਤਿਮਾਨ, ਰਾਜ ਕਮਲ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਨਈ ਦਿੱਲੀ।

7. ਪਰਮਾਨੰਦ ਸ੍ਰੀਵਾਸਤਵ ਸਮਕਾਲੀਨ ਕਵਿਤਾ ਕਾ ਯਥਾਰਥ, ਬਾਣੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਨਈ ਦਿੱਲੀ।

8. ਮਧੁਰੇਸ਼ ਹੋਨਾ ਭੀਸ਼ਮ ਸਾਹਨੀ ਕਾ, ਸਾਹਿਤਯ ਭੰਡਾਰ, ਇਲਾਹਾਬਾਦ।

9. ਰਾਜੇਸ਼ ਰਾਣੀ, ਹਿੰਦੀ ਉਪਨਿਆਸੋਂ ਮੇਂ ਸਮਾਜਿਕ ਚੇਤਨਾ, ਕੇ. ਕੇ. ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ।

10 ਰਾਮ ਵਿਨੇਯ ਸ਼ਰਮਾ, ਭੀਸ਼ਮ ਸਾਹਨੀ ਕੇ ਸਾਹਿਤਯ ਸਰੋਕਾਰ, ਨਯੀ ਕਿਤਾਬ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ।

11. ਵਿਸ਼ਵ ਨਾਥ ਪ੍ਰਸਾਦ ਤਿਵਾੜੀ, ਆਧੁਨਿਕ ਹਿੰਦੀ ਕਵਿਤਾ, ਲੋਕ ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਇਲਾਹਾਬਾਦ।

Convener, BOS Punjabi
M.G.S.U. Bikaner (Raj.)

MAHARAJA GANGA SINGH UNIVERSITY, BIKANER

M.A. PUNJABI SEMESTER- 3rd

Paper Code- PUNJ6.5DSET305 (C)

Khoj Vidhi

ਖੋਜ ਵਿਧੀ

(DSE: Discipline Specific Elective Course)

Time Allowed: 3 Hours

Total Marks: 150 (Question Paper: 120 + Internal Assessment: 30)

Pass Marks: 36% (Question Paper: 44 + Internal Assessment: 11)

ਪੇਪਰ ਸੈੱਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

- ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ਪੰਜਾਬੀ (ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ) ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਨੂੰ **(ੳ)**, **(ਅ)** ਅਤੇ **(ੲ) ਤਿੰਨ ਸੈਕਸ਼ਨ** ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਕੇ ਸਿਲੇਬਸ (Syllabus) ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।
- **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੳ)** ਕੁੱਲ-20 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ 2 ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਹਰ ਸਵਾਲ 2 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲਈ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਹੱਲ ਕਰਨੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ। ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ (ੳ) ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ (i) ਤੋਂ (v) ਤੱਕ **ਬਹੁ-ਵਿਕਲਪੀ** ਅਤੇ ਸਵਾਲ (vi) ਤੋਂ (x) ਤੱਕ ਖ਼ਾਲੀ **ਥਾਵਾਂ** ਭਰੋ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ **(i)** ਤੋਂ **(x)** ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- **ਸੈਕਸ਼ਨ (ਅ) ਕੁੱਲ-40 ਅੰਕਾਂ** ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਵਾਲੇ **5** ਸਵਾਲ (ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ 5 ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ 150 ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। ਹਰ ਸਵਾਲ 8 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ **2** ਤੋਂ **6** ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ) ਕੁੱਲ-60 ਅੰਕਾਂ** ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ) ਵਿੱਚ 5 ਸਵਾਲ (ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਨ੍ਹਾਂ 5 ਸਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ 3 ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ 400 ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। ਹਰ ਸਵਾਲ 20 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ **7** ਤੋਂ **11** ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objective):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਖੋਜ ਲਈ ਰੁਚੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਖੋਜ ਵਿਧੀ ਦੇ ਸਰੂਪ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਖੋਜ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਰ: ਸਿਧਾਂਤਕ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਖੋਜ ਸਰੂਪ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਖੋਜ ਦੇ ਕ੍ਰਮਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।

Convener, BOS Punjabi
M.G.S.U., Bikaner (Raj.)

ਸਿਲੇਬਸ (Syllabus)

ਯੂਨਿਟ- 1

(ੳ) ਖੋਜ : ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵ।

(ਅ) ਖੋਜ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ।

ਯੂਨਿਟ- 2

(ੳ) ਪੰਜਾਬੀ ਖੋਜ : ਆਰੰਭ ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਪੜਾਅ।

(ਅ) ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਖੋਜ ਦੀਆਂ ਨਵੀਨ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ।

ਯੂਨਿਟ- 3

(ੳ) ਖੋਜ-ਵਿਧੀਆਂ।

(ਅ) ਖੋਜ-ਕਾਰਜ ਦੀ ਰੂਪਰੇਖਾ, ਖੋਜ-ਸੰਦ ਅਤੇ ਆਧਾਰ ਸਮਗਰੀ ਦਾ ਸੰਕਲਨ।

ਯੂਨਿਟ- 4

(ੳ) ਖੋਜ-ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀ ਵਿਉਂਤਬੰਧੀ, ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਅਤੇ ਸਾਰ।

(ਅ) ਪੈਰ ਟਿੱਪਣੀ, ਹਵਾਲੇ ਅਤੇ ਪੁਸਤਕ ਸੂਚੀ।

ਯੂਨਿਟ 5

(ੳ) ਖੋਜ ਅਤੇ ਸੂਚਨਾ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ।

(ਅ) ਪਲੈਗਰਿਜ਼ਮ ਸਾਫ਼ਟਵੇਅਰ।

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ:-

1. ਪਿਆਰ ਸਿੰਘ (ਡਾ), ਖੋਜ: ਸਿੱਧਾਂਤ ਤੇ ਵਿਵਹਾਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।

2. ਕੇਸਰ ਸਿੰਘ ਕੇਸਰ, ਸਾਹਿਤ ਖੋਜ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਆਲੋਚਨਾ, ਮਦਾਨ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨਜ, ਪਟਿਆਲਾ।

3. ਧਰਮ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਖੋਜ ਸੰਦਰਭ, ਰਵੀ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।

4. -ਉਹੀ-, ਖੋਜ ਵਿਧੀ-ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਖੋਜਕਾਰ, ਰਵੀ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।

5. ਦਵਿੰਦਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਖੋਜ: ਸੰਭਾਵਨਾ ਤੇ ਸੇਧ, ਰਵੀ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।

6. ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਜੱਗੀ, ਸਾਹਿਤ ਕੋਸ਼, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ,ਪਟਿਆਲਾ।

Convener, BOS Punjabi
M.G.S.U., Bikaner (Raj.)

MAHARAJA GANGA SINGH UNIVERSITY, BIKANER

M.A. PUNJABI SEMESTER- IVth

Paper Code- PUNJ6.5AECT401

General Health and Hygiene

ਜਨਰਲ ਹੈਲਥ ਅਤੇ ਸਾਫ਼-ਸਫਾਈ

(AEC: Ability Enhancement Course)

ਯੋਗਤਾ ਵਾਧਾ ਕੋਰਸ (AEC)

Non-CGPA

ਕੋਰਸ ਸੰਖੇਪ ਜਾਣਕਾਰੀ:

ਇਸ ਕੋਰਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਸਿਹਤ ਸੰਭਾਲ ਅਤੇ ਸਫਾਈ ਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ ਇੱਕ ਸਿਹਤਮੰਦ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ ਜਿਓਣ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਕੋਰਸ ਪੋਸ਼ਣ, ਸਿਹਤ ਨੀਤੀਆਂ, ਸਫਾਈ ਅਭਿਆਸ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਿਹਤ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਕੋਰਸ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਪਣੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਸਫਾਈ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਸਮਝਣਗੇ ਅਤੇ ਇਸ ਗਿਆਨ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਸਿਹਤਮੰਦ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਣਗੇ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objective):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਹਤ ਤੇ ਸਫਾਈ ਦੀਆਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੀ ਸਿਹਤ ਲਈ ਪੋਸ਼ਣ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਿਹਤ ਸੰਭਾਲ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਾ।
- ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਫਾਈ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣਾ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸੰਚਾਰੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਸੰਚਾਰੀ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨਾ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ, ਸਰੀਰਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਕਾਰਕਾਂ 'ਤੇ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣਾ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਡਿਜੀਟਲ ਸਾਧਨਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਾ ਜੋ ਸਿਹਤ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes):-

- ਇਸ ਕੋਰਸ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਿਹਤਮੰਦ ਖੁਰਾਕ ਅਤੇ ਉਪਲਬਧ ਖੁਰਾਕ ਵਿਕਲਪਾਂ ਨੂੰ ਸਿਹਤ ਅਨੁਕੂਲ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਤਰੀਕਿਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੋਸ਼ਣ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਿਹਤਮੰਦ ਜੀਵਨ ਵਿਚਕਾਰ ਸਬੰਧ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਿਹਤ ਸੰਕਟਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਆਫ਼ਤ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਬਾਰੇ ਜਾਗਰੂਕ ਹੋ ਸਕਣਗੇ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਫਾਈ ਅਭਿਆਸਾਂ 'ਤੇ ਸਿਹਤ ਨੀਤੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਮੋਬਾਈਲ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਿਹਤ ਬਾਰੇ ਜਨਤਕ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਕਰਣਗੇ।

Convener, BOS Punjabi
M.G.S.U. Bikaner (Raj.)

ਸਿਲੇਬਸ (Syllabus)

ਯੂਨਿਟ- 1

ਪੋਸ਼ਣ ਦਾ ਸੰਕਲਪ : ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਮਹੱਤਵ, ਚੰਗਾ ਪੋਸ਼ਣ ਬਨਾਮ ਕੁਪੋਸ਼ਣ। ਸੰਤੁਲਿਤ ਭੋਜਨ ਖੁਰਾਕ ਅਤੇ ਖੁਰਾਕ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ।

ਪੌਸ਼ਟਿਕ ਤੱਤ- ਕਾਰਬੋਹਾਈਡਰੇਟ: ਮਹੱਤਵ, ਖੁਰਾਕ ਸਰੋਤ, ਕਮੀ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ। ਲਿਪਿਡ: ਮਹੱਤਵ, ਖੁਰਾਕ ਸਰੋਤ, ਕਮੀ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ। ਪ੍ਰੋਟੀਨ: ਮਹੱਤਵ, ਖੁਰਾਕ ਸਰੋਤ, ਕਮੀ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ। ਵਿਟਾਮਿਨ ਅਤੇ ਮਿਨਰਲਜ਼ : ਮਹੱਤਵ, ਖੁਰਾਕ ਸਰੋਤ, ਕਮੀ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ। ਕੈਲਸ਼ੀਅਮ, ਪੋਟਾਸ਼ੀਅਮ ਅਤੇ ਸੂਖਮ ਮਿਨਰਲਜ਼ (ਆਇਰਨ, ਆਇਓਡੀਨ, ਜ਼ਿੰਕ)- ਮਹੱਤਵ, ਖੁਰਾਕ ਸਰੋਤ, ਕਮੀ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ। ਪਾਣੀ: ਪੋਸ਼ਣ-ਕਾਰਜਾਂ ਲਈ ਮਹੱਤਵ, ਸਰੋਤ, ਜ਼ਰੂਰਤ ਅਤੇ ਕਮੀ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ।

ਯੂਨਿਟ- 2

(ੳ) ਸਿਹਤ ਸੰਕਲਪ: ਸਿਹਤ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਸਿਹਤ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਕ ਤੱਤ, ਮੁੱਖ ਸਿਹਤ ਸੂਚਕ, ਪਬਲਿਕ ਹੈਲਥ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀ ਸਮਝ।

(ਅ) ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਿਹਤ ਨੀਤੀਆਂ: ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਿਹਤ ਨੀਤੀ 2017, NIN (ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ਼ ਨਿਊਟ੍ਰੀਸ਼ਨ) ਅਤੇ ICMR (ਇੰਡੀਅਨ ਕੌਂਸਲ ਆਫ਼ ਮੈਡੀਕਲ ਰਿਸਰਚ) ਵਰਗੀਆਂ ਮੁੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਭੂਮਿਕਾ।

(ੲ) ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਿਹਤ ਮਿਸ਼ਨ: ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੇਂਡੂ ਸਿਹਤ ਮਿਸ਼ਨ (NRHM) ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸ਼ਹਿਰੀ ਸਿਹਤ ਮਿਸ਼ਨ (NUHM) ਦਾ ਢਾਂਚਾ।

(ਸ) ਮਹਿਲਾ ਅਤੇ ਬਾਲ ਸਿਹਤ ਸੰਭਾਲ ਯੋਜਨਾਵਾਂ: RMNCH+, JSSK ਅਤੇ RKSK ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ।

ਯੂਨਿਟ- 3

(ੳ) ਸਾਫ-ਸਫਾਈ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤ: ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵ; ਸਾਫ-ਸਫਾਈ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ- ਨਿੱਜੀ, ਭਾਈਚਾਰਕ, ਡਾਕਟਰੀ ਅਤੇ ਰਸੋਈ ਸਾਫ-ਸਫਾਈ।

(ਅ) WASH (ਪਾਣੀ, ਸੈਨੀਟੇਸ਼ਨ, ਸਫਾਈ) ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ।

(ੲ) ਸਮੁਦਾਇਕ ਸਿਹਤ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ: ਪਿੰਡ ਦੀ ਸਿਹਤ ਸਵੱਛਤਾ ਅਤੇ ਪੋਸ਼ਣ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ।

(ਸ) ASHA (ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਮਾਜਿਕ ਸਿਹਤ ਕਾਰਕੁਨ) ASHA ਦੇ ਕਾਰਜ, ਪੇਂਡੂ ਸਿਹਤ ਪੋਸ਼ਣ ਦਿਵਸ 'ਤੇ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ।

ਯੂਨਿਟ- 4

(ੳ) ਸੰਚਾਰੀ ਬਨਾਮ ਗੈਰ-ਸੰਚਾਰੀ ਬਿਮਾਰੀਆਂ- ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ, ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਆਮ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਲਈ ਰੋਕਥਾਮ ਰਣਨੀਤੀਆਂ।

(ਅ) ਜਨਤਕ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਮੁਹਿੰਮਾਂ: ਸਫਾਈ ਅਭਿਆਸਾਂ 'ਤੇ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ।

(ੲ) ਅਰੋਗਿਆ ਸੇਤੂ ਅਤੇ ਸਵਸਥ ਭਾਰਤ ਅਭਿਆਨ ਵਰਗੇ ਮੋਬਾਈਲ ਐਪਸ ਰਾਹੀਂ ਸਰਕਾਰੀ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ।

ਯੂਨਿਟ- 5

(ੳ) ਸਿਹਤ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਲਈ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ- ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਵਿਕਸਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੋਬਾਈਲ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਿਹਤ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ।

(ਅ) ਸਿਹਤ ਸੰਦਰਭਾਂ ਵਿੱਚ ਆਫ਼ਤ ਪ੍ਰਬੰਧਨ: ਮਹਾਂਮਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਮਹਾਂਮਾਰੀਆਂ ਦੌਰਾਨ ਜਨਤਕ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ।

(ੲ) ਸਿਹਤ ਸੰਕਟਾਂ ਦੌਰਾਨ ਨਿੱਜੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼।

Convener, BOS Punjabi
M.G.S.U. Bikaner (Raj.)

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ:-

1. Ghai, O.P., Gupta, P., & Ghai, B. (2010). Textbook of Nutrition and Dietetics. 7th Edition. CBS Publishers & Distributors.

2. Mahan, L.K., & Escott-Stump, S. (2017). Krause's Food & the Nutrition Care Process. 14th Edition. Elsevier.

3. Kumar, V., Abbas, A.K., & Aster, J.C. (2018). Robbins & Cotran Pathologic Basis of Disease. 9th Edition. Elsevier.

4. Ghosh, D. (2016). Fundamentals of Public Health. 1st Edition. PHI Learning.

5. Murray, C.J.L., & Lopez, A.D. (1996). The Global Burden of Disease. Harvard University Press.

6. Sharma, R., & Gupta, V. (2018). Health Education: A Comprehensive Approach. 1st Edition. Sage Publications.

7. Bamji, M.S., Krishnaswamy, K., & Brahmam, G.N.V. (2009). Textbook of Human Nutrition. 3rd Edition. Oxford & IBH Publishing Co. Pvt. Ltd.

8. Swaminathan, M.S. (1995). Food & Nutrition. Vol I. The Bangalore Printing & Publishing Co Ltd.

9. Srilakshmi, B. (2010). Food Science. 5th Edition. New Age International Ltd.

10. WHO (World Health Organization). (2020). Guidelines on Hygiene Practices in Health Care Settings. World Health Organization.

11. UNICEF (2020). Water, Sanitation and Hygiene: A Global Perspective. UNICEF.

12. National Health Mission (NHM) India Website: nhm.gov.in-An excellent source for current health initiatives and programs in India.

Web Resources

• National Health Mission: nhm.gov.in

• National Rural Health Scheme: NHM NRHM

• National Urban Health Scheme: NHM NUHM

ਇਸ ਕੋਰਸ/ ਪੇਪਰ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੀ ਯੋਜਨਾ (Scheme of Examination)-

ਨੋਟ: ਇਸ ਕੋਰਸ/ ਪੇਪਰ ਦੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵੱਲੋਂ ਸਿਧਾਂਤਿਕ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਸਿਰਫ਼ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦਾ ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਾਲਜ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਸਾਈਨਮੈਂਟ (Assignment)/ ਮੌਖਿਕ ਪ੍ਰੀਖਿਆ **(VIVA)** ਕਰਵਾ ਕੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦਾ ਨਤੀਜਾ 'ਸੰਤੋਸ਼ਜਨਕ' ਜਾਂ 'ਅਸੰਤੋਸ਼ਜਨਕ' ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੂੰ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

Note: The theoretical examination of this course/paper will not be conducted by the University, only the internal evaluation of the student will be conducted at the college level and after conducting the oral examination (VIVA) / Assignment the result of the student will be submitted to the University as 'Satisfactory' or 'Not Satisfactory'.

MAHARAJA GANGA SINGH UNIVERSITY, BIKANER

M.A. PUNJABI SEMESTER- 4th

Paper Code- PUNJ6.5DCCT402

Adhunik Punjabi Kavita (1961 Ton Hun Tak)

ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ (1961 ਤੋਂ ਹੁਣ ਤੱਕ)

(DCC: Discipline Centric Compulsory Course)

Time Allowed: 3 Hours

Total Marks: 150 (Question Paper: 120 + Internal Assessment: 30)

Pass Marks: 36% (Question Paper: 44 + Internal Assessment: 11)

ਪੇਪਰ ਸੈੱਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

- ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ਪੰਜਾਬੀ (ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ) ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਨੂੰ **(ੳ), (ਅ)** ਅਤੇ **(ੲ) ਤਿੰਨ ਸੈਕਸ਼ਨ** ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਕੇ ਸਿਲੇਬਸ (Syllabus) ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।
- **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੳ)** ਕੁੱਲ-20 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ 2 ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਹਰ ਸਵਾਲ 2 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲਈ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਹੱਲ ਕਰਨੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ। ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ (ੳ) ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ (i) ਤੋਂ (v) ਤੱਕ **ਬਹੁ-ਵਿਕਲਪੀ** ਅਤੇ ਸਵਾਲ (vi) ਤੋਂ (x) ਤੱਕ ਖ਼ਾਲੀ **ਥਾਵਾਂ** ਭਰੋ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ **(i)** ਤੋਂ **(x)** ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- **ਸੈਕਸ਼ਨ (ਅ) ਕੁੱਲ-40 ਅੰਕਾਂ** ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਵਾਲੇ **5** ਸਵਾਲ (ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ 5 ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ 150 ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। ਹਰ ਸਵਾਲ 8 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ **2** ਤੋਂ **6** ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ) ਕੁੱਲ-60 ਅੰਕਾਂ** ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ) ਵਿੱਚ 5 ਸਵਾਲ (ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਨ੍ਹਾਂ 5 ਸਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ 3 ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ 400 ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। ਹਰ ਸਵਾਲ 20 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ **7** ਤੋਂ **11** ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objective):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਆਧੁਨਿਕਤਾ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਬੋਧ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਅਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਰੂਪ-ਰੇਖਾ ਉਲੀਕਦੇ ਹੋਏ ਆਧੁਨਿਕ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਝੁਕਾਵਾਂ/ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਵਿਧਾਗਤ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।
- ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਿਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਦੁਆਰਾ ਕਾਵਿ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਸੂਝ ਅਤੇ ਸਮਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਵਿਤਾ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੇ ਸਮਝਣ ਦੀ ਰੁਚੀ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।

Convener, BOS Punjabi
M.G.S.U., Bikaner (Raj.)

ਸਿਲੇਬਸ (Syllabus)

ਯੂਨਿਟ- 1

ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਵਿ (1961 ਤੋਂ ਹੁਣ ਤੱਕ) : ਉਤਪਤੀ, ਵਿਕਾਸ ਪੜਾਅ, ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ।

ਯੂਨਿਟ- 2 ਤੇ 3

(ੳ) ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ ਬਟਾਲਵੀ : ਜੀਵਨ, ਸਾਹਿਤਕ ਯੋਗਦਾਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਸਥਾਨ।

(ਅ) ਲੂਣਾ (ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ ਬਟਾਲਵੀ) : ਵਿਸ਼ਾਗਤ, ਕਲਾ ਪੱਖ ਅਤੇ ਨਾਰੀਵਾਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ।

ਯੂਨਿਟ- 4 ਤੇ 5

(ੳ) ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ : ਜੀਵਨ, ਸਾਹਿਤਕ ਯੋਗਦਾਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਸਥਾਨ।

(ਅ) ਲਫ਼ਜ਼ਾਂ ਦੀ ਦਰਗਾਹ (ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ): ਵਿਸ਼ਾਗਤ, ਕਲਾ ਪੱਖ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਾਧਾਰਾਈ ਅਧਿਐਨ ।

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ :-

1. ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ ਬਟਾਲਵੀ, ਲੂਣਾ (ਮਹਾਂਕਾਵਿ), ਲੋਕ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।

2. ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ, ਲਫ਼ਜ਼ਾਂ ਦੀ ਦਰਗਾਹ (ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ), ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।

3. ਸੁਹਿੰਦਰ ਬੀਰ, ਸ਼ਿਵਕੁਮਾਰ : ਜੀਵਨ ਤੇ ਰਚਨਾ, ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਫ਼ਾਊਂਡੇਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।

4. ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰ, ਆਰਸੀ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼, ਦਿੱਲੀ।

5. -ਉਹੀ-, ਕਾਵਿ ਸਰੋਕਾਰ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।

6. ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਵਿ ਰੂਪ ਅਧਿਐਨ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।

7. ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਵੀਂ, ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਪਛਾਣ ਚਿੰਨ੍ਹ, ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ।

8. ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਵਿ -ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾਈ ਆਧਾਰ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।

9. ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੀਤਲ, ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ ਬਟਾਲਵੀ (ਮੋਨੋਗ੍ਰਾਫ਼), ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।

10. ਖੋਜ ਪਤ੍ਰਿਕਾ (ਆਧੁਨਿਕ ਕਾਵਿ ਅੰਕ) ਅੰਕ 22, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।

11. ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੱਟੀ, ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਵਿ ਸੰਵੇਦਨਾ, ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਪੁਸਤਕਮਾਲਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।

12. -ਉਹੀ-, ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਵਿ ਦਾਸੁਹਜ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਪਰਿਪੇਖ, ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਪੁਸਤਕਮਾਲਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।

13. ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਪੂਨੀ (ਸੰਪਾ.), ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ ਰਚਨਾ ਸੰਸਾਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ।

14. ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਕੌਰ (ਸੰਪਾ.), ਵੀਹਵੀਂ ਸਦੀ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2005

15. ਤੇਜਵੰਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ : ਜੀਵਨ ਤੇ ਰਚਨਾ, ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਫ਼ਾਊਂਡੇਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।

15. ਗੁਰਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ, ਪਾਤਰ ਕਾਵਿ-ਚਿੰਤਨ, ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ।

16 ਸੁਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂਰ ਅਤੇ ਵਨੀਤਾ (ਸੰਪਾ.), ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਸੰਵਾਦ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ।

Convener, BOS Punjabi
M.G.S.U., Bikaner (Raj.)

MAHARAJA GANGA SINGH UNIVERSITY, BIKANER

M.A. PUNJABI SEMESTER- 4th

Paper Code- PUNJ6.5DCCT403

Lokdhara Ate Punjabi Lokdhara

ਲੋਕ-ਧਾਰਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ-ਧਾਰਾ

(DCC: Discipline Centric Compulsory Course)

Time Allowed: 3 Hours

Total Marks: 150 (Question Paper: 120 + Internal Assessment: 30)

Pass Marks: 36% (Question Paper: 44 + Internal Assessment: 11)

ਪੇਪਰ ਸੈੱਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

- ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ਪੰਜਾਬੀ (ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ) ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਨੂੰ **(ੳ)**, **(ਅ)** ਅਤੇ **(ੲ) ਤਿੰਨ ਸੈਕਸ਼ਨ** ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਕੇ ਸਿਲੇਬਸ (Syllabus) ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।
- **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੳ)** ਕੁੱਲ-20 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ 2 ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਹਰ ਸਵਾਲ 2 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲਈ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਹੱਲ ਕਰਨੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ। ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ (ੳ) ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ (i) ਤੋਂ (v) ਤੱਕ **ਬਹੁ-ਵਿਕਲਪੀ** ਅਤੇ ਸਵਾਲ (vi) ਤੋਂ (x) ਤੱਕ ਖ਼ਾਲੀ **ਥਾਵਾਂ** ਭਰੋ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ **(i)** ਤੋਂ **(x)** ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- **ਸੈਕਸ਼ਨ (ਅ) ਕੁੱਲ-40 ਅੰਕਾਂ** ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਵਾਲੇ **5** ਸਵਾਲ (ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ 5 ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ 150 ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। ਹਰ ਸਵਾਲ 8 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ **2** ਤੋਂ **6** ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ) ਕੁੱਲ-60 ਅੰਕਾਂ** ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ) ਵਿੱਚ 5 ਸਵਾਲ (ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਨ੍ਹਾਂ 5 ਸਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ 3 ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ 400 ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। ਹਰ ਸਵਾਲ 20 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ **7** ਤੋਂ **11** ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objective):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਲੋਕ-ਧਾਰਾ, ਲੋਕ-ਧਾਰਾ ਸ਼ਾਸਤਰ ਅਤੇ ਲੋਕ-ਧਾਰਾ ਅਧਿਐਨ ਆਦਿ ਸੰਕਲਪਾਂ ਦੀ ਸਿਧਾਂਤਕ ਸੂਝ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਵਿਰਸੇ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਾਉਣਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ-ਧਾਰਾ ਦੀ ਅਮੀਰ ਵਿਰਾਸਤ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਖੇਤਰ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਲੋਕ-ਧਾਰਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ-ਧਾਰਾ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਵੱਖਰਤਾ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।
- ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ-ਧਾਰਾ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵਿਧਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਮਨ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਰੁਚੀ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ-ਧਾਰਾਈ ਸਮਗਰੀ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਜਨ-ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਅਹਿਮ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।

ਸਿਲੇਬਸ (Syllabus)

ਯੂਨਿਟ- 1

(ੳ) ਲੋਕ-ਧਾਰਾ : ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ।

(ਅ) ਲੋਕ-ਧਾਰਾ ਅਧਿਐਨ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਆਂ।

(ੲ) ਲੋਕ-ਧਾਰਾ, ਲੋਕ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਿਸ਼ਟ ਸਾਹਿਤ।

ਯੂਨਿਟ- 2

(ੳ) ਲੋਕ-ਧਾਰਾ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਅੰਤਰ ਸੰਬੰਧ ।

(ਅ) ਵਿਸ਼ਵ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਲੋਕਯਾਨ ਸ਼ਾਸਤਰੀਆਂ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ (ਵਿਲੀਅਮ ਥਾਮਸ, ਵੀ. ਪ੍ਰਾਪ ਅਤੇ ਐਲਨ ਡੰਡੀ)।

Convener, BOS Punjabi
M.G.S.U. Bikaner (Raj.)

(ੲ) ਲੋਕ-ਧਾਰਾ ਦੀਆਂ ਵਿਭਿੰਨ ਪ੍ਰਗਟਾਅ ਵਿਧੀਆਂ (ਲੋਕ ਮਨ, ਲੋਕ ਸਿਆਣਪਾਂ, ਲੋਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਲੋਕ ਰੁੜ੍ਹੀਆਂ)।

ਯੂਨਿਟ- 3

(ੳ) ਲੋਕ-ਧਾਰਾ ਵਿਗਿਆਨ : ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਤੇ ਤੱਤ।

(ਅ) ਲੋਕ-ਧਾਰਾ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਅਧਿਐਨ।

(ੲ) ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ-ਧਾਰਾ ਅਧਿਐਨ ਦਾ ਸਰਵੇਖਣ।

ਯੂਨਿਟ- 4

(ੳ) ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ-ਕਲਾਵਾਂ, ਲੋਕ-ਨਾਚ, ਲੋਕ-ਸੰਗੀਤ ਅਤੇ ਲੋਕ ਬੁਝਾਰਤਾਂ।

(ਅ) ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਵਰਗੀਕਰਨ : ਲੋਕ ਗੀਤ, ਲੋਕ ਕਥਾਵਾਂ, ਲੋਕ ਨਾਟ।

(ੲ) ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਧੰਦੇ, ਲੋਕ ਗਹਿਣੇ, ਲੋਕ ਪਹਿਰਾਵਾ ਅਤੇ ਲੋਕ ਖੇਡਾਂ।

ਯੂਨਿਟ- 5

(ੳ) ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਲੋਕ ਮੇਲੇ ਅਤੇ ਤਿਓਹਾਰ।

(ਅ) ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ-ਧਾਰਾ ਸੰਗ੍ਰਹਿ, ਸੰਪਾਦਨ ਅਤੇ ਸਮੀਖਿਆ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ।

(ੲ) ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਲੋਕ-ਧਾਰਾ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ (ਆਰ.ਸੀ. ਟੈਂਪਲ, ਦਵਿੰਦਰ ਸਤਿਆਰਥੀ, ਸ.ਸ. ਵਣਜਾਰਾ ਬੇਦੀ, ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ, ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਥਿੰਦ ਅਤੇ ਨਾਹਰ ਸਿੰਘ)।

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ:-

1. ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ, ਮੇਰਾ ਪਿੰਡ, ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।

2. ਸੋਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਣਜਾਰਾ ਬੇਦੀ, ਬਾਤਾਂ ਮੁੱਢ ਕਦੀਮ ਦੀਆਂ, ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੁੱਕਸ ਸ਼ਾਪ, ਦਿੱਲੀ।

3. ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੋਸੀ, ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਲੋਕ-ਧਾਰਾ ਦੇ ਮੂਲ ਸਰੋਕਾਰ, ਲਾਹੌਰ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ, ਲੁਧਿਆਣਾ।

4. ਸੋਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ, ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਲੋਕ-ਧਾਰਾ, ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੁੱਕ ਟ੍ਰੱਸਟ, ਦਿੱਲੀ।

5. -ਉਹੀ-, ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ-ਧਾਰਾ ਵਿਸ਼ਵਕੋਸ, ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੁੱਕਸ ਸ਼ਾਪ, ਦਿੱਲੀ।

6. ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ-ਧਾਰਾ ਸਮੀਖਿਆ, ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ।

7. -ਉਹੀ-, ਲੋਕਗੀਤਾਂ ਦੀ ਪੈੜ, ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ।

8. ਕੰਵਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੰਗ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕੰਧ ਚਿੱਤਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।

9. ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਨਾਚ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।

10. ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ, ਲੋਕ-ਧਾਰਾ : ਪਰੰਪਰਾ ਤੇ ਆਧੁਨਿਕਤਾ, ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਪੁਸਤਕਮਾਲਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।

11. ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਸਾਹਿਤ ਸ਼ਾਸਤਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।

12. ਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ, ਸਾਡੇ ਰਸਮ ਰਿਵਾਜ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।

13. ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੋਸ਼ੀ, ਲੋਕ-ਧਾਰਾ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ-ਧਾਰਾ, ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।

14. ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੈਰੋਂ, ਲੋਕਯਾਨ ਸ਼ਾਸਤਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।

15. -ਉਹੀ-, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਲੋਕ ਧਾਰਾਈ ਪਿਛੋਕੜ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ।

16. ਨਾਹਰ ਸਿੰਘ, ਲੋਕ- ਕਾਵਿ ਦੀ ਸਿਰਜਣ-ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ, ਲੋਕਾਇਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।

17. ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ, ਲੋਕ-ਧਾਰਾ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ, ਪੈਪਸੂ ਬੁੱਕ ਡਿਪੂ, ਪਟਿਆਲਾ।

18. ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਸੰਪਾ.), ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਪਰੰਪਰਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ।

19. ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਲਾਂਬਾ (ਸੰਪਾ.), ਖੋਜ ਪਤ੍ਰਿਕਾ (ਲੋਕ-ਧਾਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ ਅੰਕ), ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।

20. ਰਵਿੰਦਰ ਭੱਠਲ ਅਤੇ ਲਾਭ ਸਿੰਘ ਖੀਵਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਲੋਕ-ਧਾਰਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ।

21. ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਥਿੰਦ, ਲੋਕਯਾਨ ਅਧਿਐਨ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।

22. -ਉਹੀ-, ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਲੋਕ ਵਿਰਸਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।

Convener, BOS Punjabi
M.G.S.U., Bikaner (Raj.)

MAHARAJA GANGA SINGH UNIVERSITY, BIKANER

M.A. PUNJABI SEMESTER- 4th

Paper Code- PUNJ6.5DSET404 (A)

Punjabi Bhasha Vigyan Ate Gurmukhi Lipi

ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ

(DSE: Discipline Specific Elective Course)

Time Allowed: 3 Hours

Total Marks: 150 (Question Paper: 120 + Internal Assessment: 30)

Pass Marks: 36% (Question Paper: 44 + Internal Assessment: 11)

ਪੇਪਰ ਸੈੱਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

- ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ਪੰਜਾਬੀ (ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ) ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਨੂੰ **(ੳ)**, **(ਅ)** ਅਤੇ **(ੲ) ਤਿੰਨ ਸੈਕਸ਼ਨ** ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਕੇ ਸਿਲੇਬਸ (Syllabus) ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।
- **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੳ)** ਕੁੱਲ-20 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ 2 ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਹਰ ਸਵਾਲ 2 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲਈ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਹੱਲ ਕਰਨੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ। ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ (ੳ) ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ (i) ਤੋਂ (v) ਤੱਕ **ਬਹੁ-ਵਿਕਲਪੀ** ਅਤੇ ਸਵਾਲ (vi) ਤੋਂ (x) ਤੱਕ ਖ਼ਾਲੀ **ਥਾਵਾਂ** ਭਰੋ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ **(i)** ਤੋਂ **(x)** ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- **ਸੈਕਸ਼ਨ (ਅ) ਕੁੱਲ-40 ਅੰਕਾਂ** ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਵਾਲੇ **5** ਸਵਾਲ (ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ 5 ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ 150 ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। ਹਰ ਸਵਾਲ 8 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ **2** ਤੋਂ **6** ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ) ਕੁੱਲ-60 ਅੰਕਾਂ** ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ) ਵਿੱਚ 5 ਸਵਾਲ (ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਨ੍ਹਾਂ 5 ਸਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ 3 ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ 400 ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। ਹਰ ਸਵਾਲ 20 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ **7** ਤੋਂ **11** ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objective):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੰਰਚਨਾ ਅਤੇ ਗੁਰਮਖੀ ਲਿਪੀ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes):-

- ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਸੂਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਸੰਬੰਧੀ ਸਮਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਦੀ ਬਾਕੀ ਭਾਰਤੀ ਲਿਪੀਆਂ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਧੁਨੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਬਾਰੇ ਗਿਆਨ ਹਾਸਲ ਹੋਵੇਗਾ।

Convener, BOS Punjabi
M.G.S.U. Bikaner (Raj.)

ਸਿਲੇਬਸ (Syllabus)

ਯੂਨਿਟ- 1

(ੳ) ਧੁਨੀ, ਧੁਨੀ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਧੁਨੀ ਪ੍ਰਬੰਧ।

(ਅ) ਭਾਵਾਂਸ਼, ਭਾਵਾਂਸ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਵਾਂਸ਼ ਪ੍ਰਬੰਧ।

ਯੂਨਿਟ- 2

(ੳ) ਵਾਕ, ਵਾਕ-ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਕ ਵਿਗਿਆਨ।

(ਅ) ਅਰਥ-ਵਿਗਿਆਨ, ਅਰਥ-ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਅਰਥ-ਪ੍ਰਬੰਧ।

ਯੂਨਿਟ- 3

(ੳ) ਸ਼ਬਦ ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਬਦ।

(ਅ) ਸਮਾਜ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ- ਮੂਲ ਸੰਕਲਪ।

(ੲ) ਭਾਸ਼ਾ ਰਜਿਸਟਰ, ਪਿਜਿਨ, ਕਰਿਓਲ, ਵਿਅਕਤੀ ਭਾਸ਼ਾ।

ਯੂਨਿਟ- 4

(ੳ) ਗੁਰਮਖੀ ਲਿਪੀ ਸੰਬੰਧੀ ਭੁਲੇਖੇ।

(ਅ) ਗੁਰਮਖੀ ਲਿਪੀ ਦਾ ਨਿਕਾਸ ਤੇ ਵਿਕਾਸ।

(ੲ) ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ।

ਯੂਨਿਟ- 5

(ੳ) ਖਰੋਸ਼ਠੀ, ਬ੍ਰਹਮੀ, ਸ਼ਾਰਧਾ, ਟਾਕਰੀ ਅਤੇ ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿੱਪੀ ਦਾ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ।

(ਅ) ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ।

(ੲ) ਪੰਜਾਬੀ ਸੁਰ ਅਤੇ ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ।

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ :-

1. ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਘਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ, ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਕਾਦਮੀ, ਜਲੰਧਰ।

2. ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ (ਸੰਪਾ.), ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ : ਵਿਆਕਰਣ ਅਤੇ ਬਣਤਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।

3. ਹਰਕੀਰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉੱਜਲ ਸਿੰਘ ਬਾਹਰੀ, ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਬਾਹਰੀ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ।

4. ਹਰਕੀਰਤ ਸਿੰਘ, ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ, ਲਾਹੌਰ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ, ਲੁਧਿਆਣਾ।

5. -ਉਹੀ-, ਸਾਡੀਭਾਸ਼ਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।

6. ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ, ਲਿਪੀ ਦਾ ਵਿਕਾਸ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।

7. ਦੁਨੀ ਚੰਦ੍ਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਵਿਕਾਸ, ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।

8. -ਉਹੀ-, ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਵਿਆਕਰਣ, ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।

9. ਪ੍ਰੇਮਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਸਰੋਤ ਅਤੇ ਬਣਤਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।

10. ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਵਿਆਕਰਣ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।

11. ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ, ਨਵੀਨ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ, ਪੈਪਸੂ ਬੁੱਕ ਡਿਪੂ, ਪਟਿਆਲਾ।

12. ਜੀ.ਬੀ. ਸਿੰਘ, ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਦਾ ਜਨਮ ਤੇ ਵਿਕਾਸ, ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।

Convener, BOS Punjabi
M.G.S.U., Bikaner (Raj.)

MAHARAJA GANGA SINGH UNIVERSITY, BIKANER

M.A. PUNJABI SEMESTER- 4th

Paper Code- PUNJ6.5DSET404 (B)

Punjabi Kahani Da Adhiyan

ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਅਧਿਐਨ

(DSE: Discipline Specific Elective Course)

Time Allowed: 3 Hours

Total Marks: 150 (Question Paper: 120 + Internal Assessment: 30)

Pass Marks: 36% (Question Paper: 44 + Internal Assessment: 11)

ਪੇਪਰ ਸੈੱਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

- ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ਪੰਜਾਬੀ (ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ) ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਨੂੰ **(ੳ), (ਅ)** ਅਤੇ **(ੲ) ਤਿੰਨ ਸੈਕਸ਼ਨ** ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਕੇ ਸਿਲੇਬਸ (Syllabus) ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।
- **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੳ)** ਕੁੱਲ-20 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ 2 ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਹਰ ਸਵਾਲ 2 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲਈ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਹੱਲ ਕਰਨੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ। ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ (ੳ) ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ (i) ਤੋਂ (v) ਤੱਕ **ਬਹੁ-ਵਿਕਲਪੀ** ਅਤੇ ਸਵਾਲ (vi) ਤੋਂ (x) ਤੱਕ ਖ਼ਾਲੀ **ਥਾਵਾਂ** ਭਰੋ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ **(i)** ਤੋਂ **(x)** ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- **ਸੈਕਸ਼ਨ (ਅ) ਕੁੱਲ-40 ਅੰਕਾਂ** ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਵਾਲੇ **5** ਸਵਾਲ (ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ 5 ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ 150 ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। ਹਰ ਸਵਾਲ 8 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ **2** ਤੋਂ **6** ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ) ਕੁੱਲ-60 ਅੰਕਾਂ** ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ) ਵਿੱਚ 5 ਸਵਾਲ (ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਨ੍ਹਾਂ 5 ਸਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ 3 ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ 400 ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। ਹਰ ਸਵਾਲ 20 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ **7** ਤੋਂ **11** ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objective):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਚੌਖਟੇ ,ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ, ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸਾਹਿਤਕ ਯੋਗਦਾਨ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਾਉਣਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes):-

- ਕੁਝ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਹਾਣੀਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਤ ਦੁਆਰਾ ਕਹਾਣੀ ਟੈਕਸਟ ਦੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਝੁਕਾਵਾਂ/ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਵਿਧਾਗਤ ਸਰੂਪ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।

Convener, BOS Punjabi
M.G.S.U. Bikaner (Raj.)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਗਤ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।

ਸਿਲੇਬਸ (Syllabus)

ਯੂਨਿਟ- 1

(ੳ) ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਤੱਤ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ।

(ਅ) ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ: ਉਤਪਤੀ, ਵਿਕਾਸ ਪੜਾਅ ਅਤੇ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ।

ਯੂਨਿਟ- 2 ਤੇ 3

(ੳ) ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ : ਜੀਵਨ, ਸਾਹਿਤਕ ਯੋਗਦਾਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਵਿੱਚ ਸਥਾਨ।

(ਅ) ਨਵੇਂ ਲੋਕ (ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ) : ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ, ਆਰਸੀ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ।

ਯੂਨਿਟ- 4 ਤੇ 5

(ੳ) ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ : ਜੀਵਨ, ਸਾਹਿਤਕ ਯੋਗਦਾਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਵਿੱਚ ਸਥਾਨ।

(ਅ) ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਕਾਰਗਿਲ (ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ) : ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ :-

1. ਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਉੱਪਲ, ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।

2. -ਉਹੀ-, ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਲੱਛਣ ਅਤੇ ਪਰਿਵਰਤਨ, ਪੁਸ਼ਪ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ।

3. ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਫਰੈਂਕ, ਨਿੱਕੀ ਕਹਾਣੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਨਿੱਕੀਕਹਾਣੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਰਾਈਟਰਜ਼ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਸੁਸਾਇਟੀ ਲਿ., ਲੁਧਿਆਣਾ।

4. ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਜੀਤ, ਸਮਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ।

5. ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਹਿਰੂ, ਕਹਾਣੀ ਦੀ ਵਿਧਾ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।

6. ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਹੀ, ਪ੍ਰੇਮਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ, ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਪੁਸਤਕਮਾਲਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।

7. ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਹੀ ਅਤੇ ਰਮਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਸਾਰ ਤੇ ਸ਼ਾਸਤਰ (ਭਾਗ ਪਹਿਲਾ ਤੇ ਦੂਜਾ),ਸਿੰਘ ਬ੍ਰਦਰਜ਼, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।

8. ਟੀ. ਆਰ. ਵਿਨੋਦ, ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਅਧਿਐਨ, ਰਵੀ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।

9. ਧਨਵੰਤ ਕੌਰ, ਪੰਜਾਬੀਕਹਾਣੀ : ਬਿਰਤਾਂਤ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਅਧਿਐਨ, ਆਰਸੀ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ।

10. ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ।

11. -ਉਹੀ-, ਕਹਾਣੀ ਸ਼ਾਸਤਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀਕਹਾਣੀ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।

12. ਪਰਮਜੀਤ ਕੌਰ ਸਿੱਧੂ, ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਵਿੱਚ ਦਲਿਤ ਸਰੋਕਾਰ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।

13. ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਸੰਪਾ.), ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ ਦਾ ਬਿਰਤਾਂਤ ਸ਼ਾਸਤਰ, ਅਲਕਾ ਸਾਹਿਤ ਸਦਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।

14. ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ, ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ ਦਾ ਕਹਾਣੀਸੰਸਾਰ, ਲਾਹੌਰ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ, ਲੁਧਿਆਣਾ।

15. -ਉਹੀ-, ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਆਲੋਚਨਾ : ਰੂਪ ਤੇ ਰੁਝਾਨ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।

Convener, BOS Punjabi
M.G.S.U., Bikaner (Raj.)

MAHARAJA GANGA SINGH UNIVERSITY, BIKANER

M.A. PUNJABI SEMESTER- 4th

Paper Code- PUNJ6.5DSET405 (A)

Parvasi Punjabi Sahit

ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ

(DSE: Discipline Specific Elective Course)

Time Allowed: 3 Hours

Total Marks: 150 (Question Paper: 120 + Internal Assessment: 30)

Pass Marks: 36% (Question Paper: 44 + Internal Assessment: 11)

ਪੇਪਰ ਸੈੱਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

- ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ਪੰਜਾਬੀ (ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ) ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਨੂੰ **(ੳ)**, **(ਅ)** ਅਤੇ **(ੲ) ਤਿੰਨ ਸੈਕਸ਼ਨ** ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਕੇ ਸਿਲੇਬਸ (Syllabus) ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।
- **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੳ)** ਕੁੱਲ-20 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ 2 ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਹਰ ਸਵਾਲ 2 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲਈ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਹੱਲ ਕਰਨੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ। ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ (ੳ) ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ (i) ਤੋਂ (v) ਤੱਕ **ਬਹੁ-ਵਿਕਲਪੀ** ਅਤੇ ਸਵਾਲ (vi) ਤੋਂ (x) ਤੱਕ ਖ਼ਾਲੀ **ਥਾਵਾਂ** ਭਰੋ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ **(i)** ਤੋਂ **(x)** ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- **ਸੈਕਸ਼ਨ (ਅ) ਕੁੱਲ-40 ਅੰਕਾਂ** ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਵਾਲੇ **5** ਸਵਾਲ (ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ 5 ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ 150 ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। ਹਰ ਸਵਾਲ 8 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ **2** ਤੋਂ **6** ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ) ਕੁੱਲ-60 ਅੰਕਾਂ** ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ) ਵਿੱਚ 5 ਸਵਾਲ (ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਨ੍ਹਾਂ 5 ਸਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ 3 ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ 400 ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। ਹਰ ਸਵਾਲ 20 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ **7** ਤੋਂ **11** ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objective):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ, ਇਸਦੇ ਝੁਕਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਕਰਾਉਣਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes):-

- ਪਰਵਾਸੀ ਚੇਤਨਾ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪਰਵਾਸੀ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਜੀਵਨ ਜਾਚ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪਰਵਾਸੀ ਸਾਹਿਤ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਤੇ ਪਰਵਾਸੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਵਿਚਲੇ ਅੰਤਰ-ਸੰਬੰਧ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪਰਵਾਸੀ ਸਾਹਿਤ ਰਾਹੀਂ ਪਰਵਾਸ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।

Convener, BOS Punjabi
M.G.S.U., Bikaner (Raj.)

ਸਿਲੇਬਸ (Syllabus)

ਯੂਨਿਟ- 1

ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ : ਉਤਪਤੀ ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਪੜਾਅ, ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ।

ਯੂਨਿਟ- 2 ਤੇ 3

ਸ਼ਬਦ ਸੁਨੱਖੇ (ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ): ਸੁਰਿੰਦਰ ਗੀਤ, ਨਵਰੰਗ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨਜ਼, ਸਮਾਣਾ।

ਯੂਨਿਟ- 4 ਤੇ 5

ਟਾਵਰਜ਼ (ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ): ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ, ਯੂਨਿਸਟਾਰ ਬੁਕਸ (ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ), ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ :-

1. ਅਕਾਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੌਰ, ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਗਲਪ : ਨਵੇਂ ਪਾਸਾਰ, ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਪੁਸਤਕਮਾਲਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।

2. ਸ. ਪ. ਸਿੰਘ, ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।

3. ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ, ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਗਲਪ : ਨਸਲਵਾਦੀ ਪਰਿਪੇਖ, ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਪੁਸਤਕਮਾਲਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।

4. -ਉਹੀ-, ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਮਸਲੇ, ਰਵੀ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।

5. ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹਰਸਿਮਰਨ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ, ਟਾਵਰਜ਼ : ਵਸਤੂ ਵਿਧੀ ਤੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ, ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ।

6. ਜਸਪਾਲ ਕੌਰ, ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ : ਥੀਮ ਵਿਗਿਆਨਕ ਅਧਿਐਨ, ਸ਼ਿਲਾਲੇਖ, ਦਿੱਲੀ।

7. ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਡਾਇਸ ਪੋਰਾ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ।

8. ਡਾ. ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ, ਸਪਤਰਿਸ਼ੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।

9. ਜੁਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਹਿਰੂ, ਪੰਜਾਬੀ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਸਾਹਿਤ, ਲੋਕਾਇਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।

10. ਦੇਵਿੰਦਰ ਚੰਦਨ ਬਰਤਾਨਵੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਮਸਲੇ, ਸੂਰਜ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ।

11. ਪ੍ਰੇਮਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ : ਮੁੱਲਤੇਮੁਲਾਂਕਣ, ਮਦਾਨ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨਜ਼, ਪਟਿਆਲਾ।

12. ਖੋਜ ਪਤ੍ਰਿਕਾ (ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਕ) ਅੰਕ 40, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।

13. ਡਾ. ਨਰੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਗੀਤ ਕਾਵਿ : ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤੇ ਸੰਵਾਦ, ਯੁਨੀਮੈਕਸ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨਜ਼, ਜਲੰਧਰ।

14. ਡਾ. ਰਾਜਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ (ਸੰਪਾ.), ਪੰਜਾਬੀ ਡਾਇਸਪੋਰਾ: ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।

15. -ਉਹੀ-, ਪੰਜਾਬੀ ਡਾਇਸਪੋਰਾ: ਅਧਿਐਨ ਤੇ ਅਧਿਆਪਨ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।

16. ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ ਤੇ...(ਸੰਪਾ.), ਪਰਵਾਸ ਤੇ ਪਰਵਾਸੀ ਸਾਹਿਤ,ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।

17. ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ, ਪਰਵਾਸ ਤੇ ਪਰਵਾਸੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਮਸਲੇ, ਰਵੀ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।

18; ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ....(ਸੰਪਾ.), ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ:ਦਸ਼ਾ ਤੇ ਦਿਸ਼ਾ, ਗੁਜਰਾਂਵਾਲਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਕਾਲਜ, ਲੁਧਿਆਣਾ।

Convener,BOS Punjabi
M.G.S.U., Bikaner (Raj.)

MAHARAJA GANGA SINGH UNIVERSITY, BIKANER

M.A. PUNJABI SEMESTER- 4th

Paper Code- PUNJ6.5DSET405 (B)

Pakistani Punjabi Sahit

ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ

(DSE: Discipline Specific Elective Course)

Time Allowed: 3 Hours

Total Marks: 150 (Question Paper: 120 + Internal Assessment: 30)

Pass Marks: 36% (Question Paper: 44 + Internal Assessment: 11)

ਪੇਪਰ ਸੈੱਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

- ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ਪੰਜਾਬੀ (ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ) ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਨੂੰ **(ੳ)**, **(ਅ)** ਅਤੇ **(ੲ) ਤਿੰਨ ਸੈਕਸ਼ਨ** ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਕੇ ਸਿਲੇਬਸ (Syllabus) ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।
- **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੳ)** ਕੁੱਲ-20 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ 2 ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਹਰ ਸਵਾਲ 2 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲਈ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਹੱਲ ਕਰਨੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ। ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ (ੳ) ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ (i) ਤੋਂ (v) ਤੱਕ **ਬਹੁ-ਵਿਕਲਪੀ** ਅਤੇ ਸਵਾਲ (vi) ਤੋਂ (x) ਤੱਕ ਖ਼ਾਲੀ **ਥਾਵਾਂ** ਭਰੋ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ **(i)** ਤੋਂ **(x)** ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- **ਸੈਕਸ਼ਨ (ਅ) ਕੁੱਲ-40 ਅੰਕਾਂ** ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਵਾਲੇ **5** ਸਵਾਲ (ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ 5 ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ 150 ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। ਹਰ ਸਵਾਲ 8 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ **2** ਤੋਂ **6** ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ) ਕੁੱਲ-60 ਅੰਕਾਂ** ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ) ਵਿੱਚ 5 ਸਵਾਲ (ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਨ੍ਹਾਂ 5 ਸਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ 3 ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ 400 ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। ਹਰ ਸਵਾਲ 20 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ **7** ਤੋਂ **11** ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objective):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ, ਇਸਦੇ ਝੁਕਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਕਰਾਉਣਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬੀ ਜੀਵਨ, ਸਭਿਆਚਾਰ, ਸੋਚ ਅਤੇ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ।

Convener, BOS Punjabi
M.G.S.U., Bikaner (Raj.)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਸੰਕਲਪਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।
- ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਅੰਤਰਮਨ ਸੰਵੇਦਨਾ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਸੂਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।

ਸਿਲੇਬਸ (Syllabus)

ਯੂਨਿਟ- 1

ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ : ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਰਿਪੇਖ, ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਰੁਝਾਣ।

ਯੂਨਿਟ- 2 ਤੇ 3

ਜਦੋਂ ਖੇਤ ਜਾਗੇ (ਨਾਵਲ)- ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਚੰਦਰ, ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਸਹਿਗਲ (ਅਨੁਵਾਦਕ), ਸੰਗਮ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ, ਪਟਿਆਲਾ।

ਯੂਨਿਟ- 4 ਤੇ 5

ਅਵਾਮੀ ਸ਼ਾਇਰ ਬਾਬਾ ਨਜ਼ਮੀ : ਚੋਣਵੀਂ ਕਵਿਤਾ, ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ ਹੁੰਦਲ (ਸੰਪਾ:ਦਕ), ਦਿਲਦੀਪ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਸਮਰਾਲਾ।

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ:-

1. ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ (ਸੰਪਾ:) ਖੋਜ ਪਤ੍ਰਿਕਾ (ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਕ) ਅੰਕ 37, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।

2. ਇੰਦਰਪਾਲ ਕੌਰ (ਸੰਪਾ:) ਬਦ ਬੂੰਦ (ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਕ), ਹਰਿਆਣਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ, ਪੰਚਕੂਲਾ।

3. ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂਰ ਅਤੇ ਰਵੇਲ ਸਿੰਘ (ਸੰਪਾ:.), ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ।

4. ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਧੀਮਾਨ, ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ : ਨਿਕਾਸ ਤੇ ਵਿਕਾਸ, ਗਗਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਰਾਜਪੁਰਾ।

5. ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮੀਸ਼ਾ, ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ, ਲੋਕ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।

6. ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਥਿੰਦ, ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਜਾਇਜ਼ਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।

7. ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਮਹਿਤਾ, ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ : ਇੱਕ ਪਰਿਚਯ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ਾ, ਰਵੀ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।

8. ਜਤਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬੀ ਗਲਪ, ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਪੁਸਤਕਮਾਲਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।

9. ਸਮਦਰਸ਼ੀ (ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਕ), ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ।

10. ਜਗਤਾਰ, ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਵਿ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਿਕ ਅਧਿਐਨ (1947 ਤੋਂ 2005), ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।

Convener, BOS Punjabi
M.G.S.U., Bikaner (Raj.)

MAHARAJA GANGA SINGH UNIVERSITY, BIKANER

M.A. PUNJABI SEMESTER- 4th

Paper Code- PUNJ6.5DSET405 (C)

Punjab Di Naik Parampara

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਨਾਇਕ ਪਰੰਪਰਾ

(DSE: Discipline Specific Elective Course)

Time Allowed: 3 Hours

Total Marks: 150 (Question Paper: 120 + Internal Assessment: 30)

Pass Marks: 36% (Question Paper: 44 + Internal Assessment: 11)

ਪੇਪਰ ਸੈੱਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

- ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ਪੰਜਾਬੀ (ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ) ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਨੂੰ **(ੳ), (ਅ)** ਅਤੇ **(ੲ) ਤਿੰਨ ਸੈਕਸ਼ਨ** ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਕੇ ਸਿਲੇਬਸ (Syllabus) ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।
- **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੳ)** ਕੁੱਲ-20 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ 2 ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਹਰ ਸਵਾਲ 2 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲਈ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਹੱਲ ਕਰਨੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ। ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ (ੳ) ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ (i) ਤੋਂ (v) ਤੱਕ **ਬਹੁ-ਵਿਕਲਪੀ** ਅਤੇ ਸਵਾਲ (vi) ਤੋਂ (x) ਤੱਕ ਖ਼ਾਲੀ **ਥਾਵਾਂ** ਭਰੋ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ **(i)** ਤੋਂ **(x)** ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- **ਸੈਕਸ਼ਨ (ਅ) ਕੁੱਲ-40 ਅੰਕਾਂ** ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਵਾਲੇ **5** ਸਵਾਲ (ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ 5 ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ 150 ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। ਹਰ ਸਵਾਲ 8 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ **2** ਤੋਂ **6** ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- **ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ) ਕੁੱਲ-60 ਅੰਕਾਂ** ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੈਕਸ਼ਨ (ੲ) ਵਿੱਚ 5 ਸਵਾਲ (ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਨ੍ਹਾਂ 5 ਸਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ 3 ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ 400 ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। ਹਰ ਸਵਾਲ 20 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ **7** ਤੋਂ **11** ਤੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।

ਉਦੇਸ਼ (Course Objective):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਨਾਇਕਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਨਾਇਕਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨਾਇਕਾਂ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਰੁਤਬੇ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਆਧੁਨਿਕ ਕਾਲ ਦੀ ਨਾਇਕ ਪਰੰਪਰਾ ਬਾਰੇ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨਾਇਕਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।

Convener, BOS Punjabi
M.G.S.U. Bikaner (Raj.)

ਸਿਲੇਬਸ (Syllabus)

ਯੂਨਿਟ- 1

(ੳ) ਨਾਇਕ ਦਾ ਸੰਕਲਪ।

(ਅ) ਨਾਇਕ ਦੀ ਨਿਰਮਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਵਰਗੀਕਰਨ, ਨਾਇਕ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀਅਤ।

(ੲ) ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਕਾਲ ਦੀ ਨਾਇਕ ਪਰੰਪਰਾ ਦੇ ਸਰੋਤ।

(ਸ) ਮੁੱਖ ਮਹਾਂ-ਨਾਇਕ : ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦਰ, ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ, ਪੂਰਨ ਭਗਤ, ਰਾਜਾ ਰਸਾਲੂ।

ਯੂਨਿਟ- 2

(ੳ) ਮੱਧਕਾਲ ਦੀ ਨਾਇਕ ਪਰੰਪਰਾ ਦੇ ਸਰੋਤ।

(ਅ) ਮੁੱਖ ਮਹਾਂ-ਨਾਇਕ : ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ, ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਘਨੱਈਆ, ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ, ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਨਲੂਆ।

(ੲ) ਆਧੁਨਿਕ ਕਾਲ ਦੀ ਨਾਇਕ ਪਰੰਪਰਾ।

(ਸ) ਮੁੱਖ ਮਹਾਂ-ਨਾਇਕ : ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ, ਮਦਨ ਲਾਲ ਢੀਂਗਰਾ, ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ, ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ, ਮਿਲਖਾ ਸਿੰਘ।

ਯੂਨਿਟ- 3

ਲੋਕ ਬੀਰ ਰਾਜਾ ਰਸਾਲੂ: ਸੋਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਣਜਾਰਾ ਵੇਦੀ (ਲੇਖਕ), ਨਵਯੁਗ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ।

ਯੂਨਿਟ- 4

ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਦਾ ਮੋਢੀ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ: ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ (ਲੇਖਕ), ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।

ਯੂਨਿਟ 5

ਮਦਨ ਲਾਲ ਢੀਂਗਰਾ: ਡਾ. ਬੀਰਬਲ ਸਿੰਘ (ਲੇਖਕ), ਹਰਿਆਣਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ, ਪੰਚਕੁਲਾ।

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ:-

1. ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਭਾਰਤੀ ਬਿਰਤਾਂਤ ਪਰੰਪਰਾ ਅਤੇ ਸਮਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਬਿਰਤਾਂਤ, ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ।

2. ਸ਼ਿਵ ਵਰਮਾ, ਯਾਦਾਂ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ, ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਸਪੋਰਟਸ ਤੇ ਕਲਚਰਲ ਕਲੱਬ, ਲੁਧਿਆਣਾ।

3. ਜਗਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਜਸਬੀਰ ਕੌਰ (ਸੰਪਾ), ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਅਤੇ ਸਮਕਾਲੀਨ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।

4. ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਨਾਮਦਾਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ, ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੁੱਕ ਟ੍ਰਸਟ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ।

Convener, BOS Punjabi
M.G.S.U., Bikaner (Raj.)

MAHARAJA GANGA SINGH UNIVERSITY, BIKANER

M.A. PUNJABI SEMESTER- 4th

Paper Code- PUNJ6.5DSET405 (D)

Dissertation/ Project Report

ਲਘੂ ਖੋਜ ਨਿਬੰਧ/ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਰਿਪੋਰਟ

(DSE: Discipline Specific Elective Course)

(Only for Regular Student's)

ਉਦੇਸ਼ (Course Objective):-

- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਚੁਣੇ ਗਏ ਵਿਸ਼ੇ / ਸਮੱਸਿਆ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੱਖ ਬਾਰੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਤਰ-ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਗੰਭੀਰ ਅਧਿਐਨ ਸਬੰਧੀ ਇਕ ਲਘੂ ਖੋਜ ਨਿਬੰਧ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣਾ।

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜੇ (Learning Outcomes):-

- ਖੋਜ ਨਿਬੰਧ ਲਈ ਚੁਣੇ ਵਿਸ਼ੇ/ ਸਮੱਸਿਆ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਸਰੋਤਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋਣਗੇ।
- ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰਥ ਹੋਣਗੇ।
- ਚੁਣੇ ਵਿਸ਼ੇ / ਸਮੱਸਿਆ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੱਖ ਬਾਰੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਤਰ-ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਗੰਭੀਰ ਅਧਿਐਨ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋਣਗੇ।
- ਅਕਾਦਮਿਕ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਸੰਕਲਪਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਦਲੀਲਾਂ ਸਹਿਤ ਕਹਿ ਸਕਣਗੇ।
- ਆਪਣੇ ਚੁਣੇ ਗਏ ਵਿਸ਼ੇ ਸਬੰਧੀ ਇਕ ਖੋਜ ਨਿਬੰਧ / ਇੰਟਰਨਸ਼ਿਪ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰੈਜਨਟੈਸ਼ਨ ਦੇਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋਣਗੇ।

ਕੋਰਸ ਦਾ ਵੇਰਵਾ

ਲਘੂ ਖੋਜ ਨਿਬੰਧ ਲਈ ਪਰੰਪਰਕ ਤਰੀਕੇ ਦਾ ਸਿਲੇਬਸ (Syllabus) ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਖੋਜਾਰਥੀ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਸਾਹਿਤ ਜਾਂ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇ ਉਪਰ ਲਘੂ ਖੋਜ ਨਿਬੰਧ ਲਿਖ ਸਕੇਗਾ। ਖੋਜਾਰਥੀ ਅਤੇ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਦੀ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਖੋਜਾਰਥੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇ/ ਸਮੱਸਿਆ/ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਖੋਜ ਨਿਬੰਧ/ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਲਿਖਣ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਵਿਭਾਗੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦੇ ਕੇ ਖੋਜਾਰਥੀ ਨੂੰ ਵਿਧੀਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਖੋਜ ਕਾਰਜ ਦੌਰਾਨ ਖੋਜਾਰਥੀ ਸੈਮੀਨਾਰ ਪੇਪਰ ਵੀ ਪੜ੍ਹੇਗਾ। ਸਮੈਸਟਰ ਦੇ ਅੰਤਲੇ ਮਹੀਨੇ ਦੌਰਾਨ ਖੋਜਾਰਥੀ ਆਪਣਾ ਖੋਜ ਨਿਬੰਧ ਯੂਨੀਕੋਡ/ ਰਾਵੀ ਫੌਂਟ ਸਾਈਜ਼-12 (ਸਿੰਗਲ ਸਪੇਸ) ਵਿੱਚ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਗਿਆ 80 ਤੋਂ 100 ਪੰਨਿਆਂ ਦਾ ਖੋਜ ਪ੍ਰਬੰਧ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਏਗਾ। ਹੋਰ ਸਬੰਧਿਤ ਨਿਯਮਾਂ ਬਾਰੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ/ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਨਿਬੰਧ/ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨੂੰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਸਾਹਿਤਕ ਚੋਰੀ (Plagiarism) ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਖੋਜਾਰਥੀ ਖੋਜ-ਪ੍ਰਬੰਧ/ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਨਾਲ ਸਾਹਿਤਕ ਚੋਰੀ (Plagiarism) ਜਾਂਚ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨੱਥੀ ਕਰੇਗਾ। ਖੋਜਾਰਥੀ ਦੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਏ ਖੋਜ ਨਿਬੰਧ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ -

ਬਾਹਰੀ ਮੁਲਾਂਕਣ (External Evaluation) -70%

ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ/ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ (Internal Evaluation/Viva-Voce)- 30%

ਖੋਜਾਰਥੀ ਨੂੰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੇ ਖੋਜ ਨਿਬੰਧ /ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਿਰਫ਼ ਰੈਗੂਲਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹੀ ਖੋਜ ਨਿਬੰਧ /ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ 'ਤੇ ਖੋਜ ਕਾਰਜ ਕਰ ਸਕਣਗੇ। ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪੇਪਰ ਸਲੈਕਟ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Convener, BOS Punjabi
M.G.S.U. Bikaner (Raj.)